

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ПРИЈЕДОР
ГРАДОНАЧЕЛНИК
ПРИЈЕДОР

REPUBLIKA SRPSKA
GRAD PRIJEDOR
GRADONAČELNIK
PRIJEDOR

79 101 Приједор, Трг ослобођења 1, Тел.+387 52 245 100, 245 101, факс.+387 52 245 104, E-mail:gradonacelnik@prijedorgrad.org, www.prijedorgrad.org

ГРАДСКИ ШТАБ ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

ПРОГРАМ

РАЗВОЈА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ ГРАДА ПРИЈЕДОРА ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ

Приједор: октобар 2015. године

САДРЖАЈ:

1.	УВОД	7
2.	ИЗВОД ИЗ ПРОЦЕНЕ УГРОЖЕНОСТИ	8
2.1.	Опште карактеристике подручја града Приједора	8
2.1.1.	Географски положај и величина територије	8
2.1.2.	Геолошке карактеристике подручја града Приједора	9
2.1.3.	Број и величина насеља	9
2.1.4.	Комунална опремљеност града Приједора	10
2.1.5.	Климатски услови, режим падавина и температуре	11
2.1.6.	Број и структура становништва	12
2.2.	АНАЛИЗА СТАЊА И ИДЕНТИФИКОВАЊЕ РИЗИКА И ОПАСНОС.	12
2.2.1.	Заштита од поплава	12
2.2.1.1.	Листа ризика од поплава	13
2.2.1.2.	Анализа ризика од поплава	14
2.2.1.2.1.	Излијевање ријеке Сане у зони насеља Тукови	14
2.2.1.2.2.	Излијевање ријеке Гомјенице у зони насеља Гомјеница	14
2.2.1.2.3.	Излијевање ријеке Милошевице у насељима Тополик и Врбице	15
2.2.1.2.4.	Излијевање ријека и потока у руралним дијеловима града Приједора	15
2.2.1.2.5.	Пуцање бране и земљаних насипа на рибњаку Саничани	15
2.2.1.2.6.	Пуцање бране на муљним акумулацијама Жуне и Шикићи	16
2.2.1.2.7.	Пуцање бране на муљној акумулацији Међеђа у селу Градина	16
2.2.2.	Заштита од пожара	18
2.2.2.1.	Појаве пожара – узроци и учесталост	18
2.2.2.2.	Структура идентификованих ризика појаве пожара	18
2.2.2.3.	Анализа ризика из области заштите од пожара	19
2.2.2.4.	Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања	21
2.2.3.	Заштита од земљотреса	22
2.2.3.1.	Угроженост становништва од земљотреса	22
2.2.3.2.	Анализа ризика појаве земљотреса	22
2.2.4.	Заштита здравља становништва	24
2.2.4.1.	Заразне болести	24
2.2.4.2.	Структура идентификованих ризика	25
2.2.4.3.	Анализа сценарија	27
2.2.5.	Хидрометеоролошки ризици	29
2.2.5.1.	Елементарне непогоде	29
2.2.6.	Заштита животне средине	32
2.2.6.1.	Могућности појаве екстремног загађења	32
2.2.6.2.	Структура идентификованих ризика	32
2.2.6.3.	Анализа узрока угрожавања животне средине	34
2.2.6.4.	Карактеристике и обим потребних промјена	35
2.2.7.	Заштита од техничко технолошких акцидентата	36
2.2.7.1.	Анализ ризика појаве техничко технолошких акцидентата	37
2.2.7.2.	Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања	38
2.2.8.	Заштита од мина и неексплодираних убојних средстава	39
2.2.8.1.	Угроженост подручја	39
2.2.8.2.	Организација мјера и анализа капацитета	42
2.2.9.	Заштита животиња	42
2.2.9.1.	Структура идентификованих ризика	42
2.2.9.2.	Анализа ризика	44

2.2.9.3.	Постојећи капацитети и могућности заштите животиња	45
2.2.9.4.	Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања	45
2.2.10.	Заштита биљака	46
2.2.10.1.	Најчешће врсте биљних болести, штеточина и корова	46
2.2.10.2.	Структура идентификованих ризика од појаве болести биљака	47
2.2.10.3.	Анализа ризика и капацитета из области заштите биљака	48
2.2.10.4.	Карактеристике и обим потребних мјера и прилагођавања	49
3.	СТАЊЕ ОРГАНИЗОВАНОСТИ ЦЗ И ДОСТИГНУТИ СТЕПЕН	50
3.1.	Мјере заштите од пожара	52
3.2.	Мјере заштите од поплава	59
3.3.	Мјере заштите од рушења	64
3.4.	Мјере заштите у случају техничко технолошких акцидента	67
3.5.	Мјере заштите животне средине у условима екстремног загађења	70
3.6.	Мјере заштите од града и снијега	74
3.7.	Мјере заштите од јонизирајућег зрачења	75
3.8.	Мјере заштите од мина и НУС-а	77
3.9.	Мјере заштите здравља становништва	78
3.10.	Мјере заштите од клизишта	80
3.11.	Организациони и институционални оквир функц. система заш.и спас.	82
4.	ПРЕВЕНТИВНЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА	84
4.1.	Заштита од поплава	84
4.2.	Заштита од пожара	85
4.3.	Заштита од рушења	86
4.4.	Заштита од епидемија	86
4.5.	Заштита од техничко технолошких акцидента	87
4.6.	Заштита животне средине	87
4.7.	Заштита од мина и НУС-а	88
4.8.	Заштита од клизишта	88
4.9.	Заштита од града и снијега	89
4.10.	Заштита животиња и намирница животињског поријекла	89
4.11.	Заштита биљака и биљних производа	90
4.12.	Заштита од јонизирајућег зрачења	90
4.13.	Организационе и институционалне мјере	91
5.	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И СПРОВОЂЕЊА МЈЕРА ЗАШ.	91
5.1.	Нормативне , планске и опте претпоставке за развој и унапређење	92
5.2.	Развој и унапређење функционисања кроз опремање субјеката	92
5.3.	Реализација обуке субјеката заштите и едукација становништва	98
5.4.	Организација и успостављање цјеловитог система зашт. и спасавања	98
5.4.1.	Смјернице за организовање снага заштите и спасавања	98
5.4.2.	Мјере заштите и спасавања	99
5.4.3.	Организација цивилне заштите града Приједора	101
5.4.4.	Градски штаб за ванредне ситуације	102
5.4.5.	Повјереници ЦЗ	104
5.4.6.	Јединице ЦЗ	104
6.	ПРЕГЛЕД ОЧЕКИВАНИХ ТРОШКОВА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	105
6.1.	Извори финансирања мјера заштите и спасавања	105
6.2.	Планирана средства	105
6.3.	Рекапитулација	107

ПРЕГЛЕД ГРАФИКОНА:

Г.1.	Матрица ризика од поплава	16
Г.2.	Матрица ризика од пожара	20
Г.3.	Матрица ризика од земљотреса	23
Г.4.	Матрица ризика од појаве болести становништва	27
Г.5.	Матрица хидрометеоролошких ризика	31
Г.6.	Матрица појаве екстремног загађења животне средине	34
Г.7.	Матрица ризика појаве техничко технолошких акцидената	37
Г.8.	Матрица ризика од мина и НУС-а	40
Г.9.	Матрица ризика од појаве болести животиња	44
Г.10.	Матрица ризика од појаве болести биљака	48
Г.11.	Преглед профила опасности	50
Г.12.	Степен осјетљивости	51
Г.13.	Могућност одговора на ванредни догађај и катастрофу	51
Г.14.	Преглед степена угрожености подручја града	52
Г.15.	Преглед најзначајнијих облика појављивања пожара	53
Г.16.	Приказ узрочника пожара већих размјера	54
Г.17.	Приказ најзначајнијих проблема који пред. сметње за гашење пож.	54
Г.18.	Приказ мјера које представљају најзначајнији допринос заш. од пож.	55
Г.19.	Приказ последица појаве поплава на подручју града Приједора	59
Г.20.	Приказ превентивних мјера заштите од поплава	60
Г.21.	Приказ оперативних мјера заштите од поплава	60
Г.22.	Приказ најзначајнијих фактора који погодују рушил. ефекту земљотр.	65
Г.23.	Приказ врста техничко технолошких акцидената	68
Г.24.	Приказ појава које погодују ширењу епидемија	69
Г.25.	Преглед мјера од значаја за спречавање акцидената	69
Г.26.	Преглед најчешћих узрока појаве екстремног загађења	71
Г.27.	Приказ врста екстремног загађења	71
Г.28.	Приказ најчешћих узрочника екстремног загађења	72
Г.29.	Преглед најзначајнијих појава узрокованих екстремним загађењем	72
Г.30.	Преглед најзначајнијих мјера за спречавање екстремног загађења	73
Г.31.	Преглед мјера за спречавање хаварија на производним капацитет	73
Г.32.	Приказ присутних проблема у заштити од мина и НУС-а	77
Г.33.	Приказ мјера за ефикасно извршавање задатака деминирања	78
Г.34.	Преглед мјера које погодују ширењу епидемије	78
Г.35.	Приказ мјера за унапређење организације система зашт. и спасавања	82
Г.36.	Преглед мјера за унапређење квалитета изврш. задатака заш. и спас.	83
Г.37.	Преглед мјера за квалит. планирање у сектору ЦЗ	83

ПРЕГЛЕД СЛИКА, КАРАТА И ШЕМА :

Шема 1.	Шема развојних циљева и програма у области заштите од вода	94
Шема 2.	Шема развој. циљева у области заштите од елементарних непогода	95
Шема 3.	Шема развојних циљева и програма у области заштите од пожара	96
Шема 4.	Шема развојних циљева у области заштите животне средине	97

1. УВОД

Овим Програмом развоја цивилне заштите, односно развоја система заштите и спасавања од природних и других несрећа утврђују се циљеви и стратегија развоја система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама на подручју града Приједора у периоду од 2016. до 2020. године.

Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“ бр.121/12) уређен је систем заштите и спасавања од природних и других несрећа који обухвата : програмирање, планирање, организовање, обучавање и оспособљавање, провођење и финансирање мјера и активности на заштити и спасавању од природних и других несрећа с циљем спречавања опасности, смањења броја несрећа и штетних посљедица, те отклањања и ублажавања штетних дјеловања и посљедица природних и других несрећа.

Овај Програм развоја цивилне заштите представља оквирни и основни документ који одређује циљеве и правце развоја заштите и спасавања кроз реализацију конкретних програма и пројеката који ће се реализовати у процесу развоја и изградње система заштите и спасавања на подручју града Приједора.

Просторне, климатске и географске карактеристике града Приједора условљавају појаве различитих облика угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине. Појаве елементарних непогода и техничко - технолошких акцидената на подручју града Приједора представљају сталну опасност на овом подручју. Најзначајнији облици и профили опасности на овом подручју су поплаве, шумски пожари, земљотреси, олујно невријеме и град и техничко технолошки акциденти. Сваки од ових профила опасности има одређене и специфичне утицаје и посљедице које зависе од интензитета и обима захваћености подручја одређеном елементарном непогодом или акцидентом.

Појаве елементарних непогода и други могући облици угрожавања становништва и материјалних добара овог подручја указују на неопходност планирања, организације и спровођења мјера заштите и спасавања. Мјере заштите и спасавања на подручју града Приједора морају бити системски организоване, а оне подразумевају поред добро организованих превентивних мера и формирање, опремање и обуку професионалних и добровољних јединица за заштиту и спасавање које покривају комплетно подручје града. Ефикасно функционисање у домену заштите и спасавања такође подразумева доношење квалитетних оперативних планова за добро нормативно регулисање ове проблематике како би се обезбједила добра координација активности, а поготово у ситуацији појаве елементарних непогода већих размјера када је неопходно тражење помоћи шире друштвене заједнице.

Имајући у виду обавезе утврђене Законом о заштити спасавању у ванредним ситуацијама као и потребу заштите и спасавања становништва, материјалних добара и животне средине овај Програм утврђује циљеве и правце развоја система заштите и спасавања те утврђује конкретне мјере и поступке у циљу реализације припрема и спровођења активности које омогућавају ефикасно спровођење превентивних мјера, оперативних мјера заштите и спасавања, као и асанације и отклањања посљедица елементарних непогода и других несрећа на подручју града Приједора.

2. ИЗВОД ИЗ ПРОЦЈЕНЕ УГРОЖЕНОСТИ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ДРУГИХ НЕСРЕЋА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ПРИЈЕДОРА

Процјена угрожености од елементарних непогода и других несрећа на подручју града Приједора (у даљем тексту Процјена угрожености) представља полазни документ за израду планске документације у области заштите и спашавања. Обавеза израде овог документа утврђена је Законом о заштити и спашавању у ванредним ситуацијама („Сл. Гласник Републике Српске“ бр. 121/12) и Уредбом о садржају и начину израде плана заштите од елементарних непогода и других несрећа („Сл. Гласник Републике Српске“ бр. 68/13).

Основни циљ израде Процјене угрожености је да се изврши идентификација и анализа ризика путем идентификације различитих објеката и различитих догађаја, те њиховим довођењем у везу на бази релевантних података путем којих можемо добити показатеље о врсти несреће, обиму и посљедицама, времену и мјесту догађаја. Идентификација ризика је извршена на бази прикупљања информација и података, укључивањем релевантних партнера са којима су размијењене идеје и рјешења, те комбиновањем и груписањем ризика. Идентификација ризика које је извршена на овај начин представљала је основ за анализу ризика. Анализа ризика у оквиру Процјене угрожености је обухватала анализу сценарија и анализу капацитета. Анализа сценарија је обухватила анализу обима идентификованих ризика на подручју града Приједора на основу учесталости одређених врста ризика и анализу њихових посљедица. Анализа капацитета обухватала је анализу материјално-техничких и људских капацитета којима се располаже и могућност предузимања активности субјеката од значаја за заштиту и спашавање у превентивном и интервентном смислу. На бази наведених елемената у оквиру Процјене угрожености је обухваћен и предложен ниво мјера надлежним субјектима на подручју града Приједора, предузећима и другим правним лицима који имају законску обавезу за доношење одлука од значаја за заштиту и спашавање. У оквиру овог сегмента Процјене угрожености обухваћен је преглед нивоа интервентних капацитета. У истом смислу је у оквиру ове Процјене угрожености извршено дефинисање носиоца конкретних задатака и обавеза - цивилна заштита, спасилачке и хитне службе те други субјекти од значаја за заштиту и спашавање.

Да би се у оквиру Процјене угрожености квалитетно и свеобухватно анализирали ризици на подручју града Приједора, Градоначелник Града Приједора је формирао Комисију за израду процјене угрожености од елементарних непогода и других несрећа на подручју града Приједора коју чине представници субјеката и институција од посебног значаја за заштиту и спашавање.

2.1. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА ГРАДА ПРИЈЕДОРА

2.1.1. Географски положај и величина територије

Подручје града Приједор обухвата централни и дјелимично доњи дио слива ријеке Сана са површином од 834 км². Град Приједор је смјештен између планине Козаре на сјеверу и Мајданских планина на југу. Планина Козара у неколико преграђује приједорску котлину од посавске долине и дна пананског базена. Урбана зона града Приједор се налази у средишту простора града. Приједорска котлина се пружа дуж осовине сјеверозапад - југоисток, те представља главну карику у попречној интегралној спони између ријеке Врбаса и Уне. Ријека Сана је главна хидрографска артерија која до

Приједора тече у правцу сјевера да би промјенила смјер тока у правцу запада све до ушћа у ријеку Уну.

Планински дио града Приједора је пошумљен док се равничарски дио углавном користи као обрадиво пољопривредно земљиште, а експлоатациона поља жељезне руде налазе се у јужном и југоисточном подручју града. По свом географском положају подручје града Приједора припада појасу умјерено континенталне климе са просјечном надморском висином од 145 метара. Овакав географски положај и природни услови генерално су повољни за насељавање и кориштење простора.

2.1.2. Геолошке карактеристике подручја града Приједора

У зависности од геолошког супстрата, климатских, орографских, биотских, антропогених и других фактора, на подручју града Приједора развили су се различити типови земљишта. Највеће површине подручја града Приједора представљају прије свега алувиј, пролувиј, арганогни-барски сегменти и најмлађи језерски сегменти (рибњак). Обод приједорског поља припада плиоценским творевинама као што су: пијесци конгломерати и иловаче. Кречњаци и доломити обухватају веће подручје бреговитог западног дијела града. На подручју Козаре уочено је више супстрата различитих старости. Овакав геолошки састав условио је да се на подручју града Приједора издвоји пет подсеквенци:

-подсеквенца на пијеску, шљунку и иловачи ријечних долина обухвата подручје око самих водотока, Сане и Гомјенице.

-подсеквенца на глинама и иловачама ријечних долина лежи у долинама ријека.

-подсеквенца на трошним карбонатним супстратима која заузима локалитет брдовитог рељефа града.

-подсеквенца на једрим кречњацима и доломитима на неколико мањих локалитета.

-подсеквенца на чистим силикатима обухвата највеће подручје града Приједора.

Будући да подсеквенце представљају основне просторне јединице као асоцијације типова земљишта, која се налазе на истом или сличном геолошком супстрату, њихова распрострањеност на територији града Приједора одређује употребну вриједност земљишта које је према квалитету за укључивање у примарну производњу разврстано у осам категорија. Према томе, категорије употребне вриједности земљишта, односно квалитет и својства земљишта представљају природне ресурсе који имају значајну улогу у конципирању функционалне и рационалне просторне организације града.

2.1.3. Број и величина насеља

Најизграђенији простор града Приједора је равничарски дио и благе падине околних брдовитих подручја, односно дио уз ријеке и рјечице. На изграђеним површинама јаче концентрације налази се урбано подручје града Приједора, затим приградска насеља и остала насеља на ванградском подручју града од којих се својом величином издвајају урбана подручја Омарска, Љубија, Козарац и Брезичани.

Укупна изграђена површина износи 1.373,18 ха или 1,65% од укупне површине града.

У укупној структури урбаних подручја град Приједор заузима 888,34 ха или 64,7% од укупно изграђених површина или 1.067% од укупне површине града.

Остала урбана подручја представљају мања грађевинска земљишта организована у 70 насеља града. (укупно град Приједор има 71 насеље).

Урбана подручја у насељима Омарска, Љубија, Козарац и Брезичани имају збирну величину између 150 и 200 ха грађевинског земљишта, а појединачно између 30 и 50 ха, док за свих осталих 65 насеља укупна површина по једном насељу не прелази величину од 30 ха.

Структуру урбаних насеља чине површине намјењене за становање, рад, рекреацију, комуникацију и друге намјене.

2.1.4. Комунална опремљеност града Приједора

Комуналне дјелатности су дјелатности производње и испоруке комуналних производа и пружање комуналних услуга, који су незамјењив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју.

Комунална опремљеност града Приједора огледа се у постојању:

- постројења за производњу, пречишћавање и испоруку воде,
- одвођење атмосферских и отпадних вода,
- производњу и испоруку топлотне енергије,
- прикупљање, селекцију, одвоза и депоновања отпада,
- погребне дјелатности-уређења и одржавања гробаља и сахрањивање,
- димњачарске дјелатности,
- јавног превоза лица у градском и приградском саобраћају,
- чишћења јавних површина,
- одржавања, опремања и уређења јавних зелених и рекреационих површина,
- одржавања јавних саобраћајних површина и
- јавне расвјете.

Објекти комуналних дјелатности представљају објекте од општег интереса и имају јавну намјену.

На подручју града Приједор, односно на подручју обухвата Урбанистичког плана, су присутна четири јавна комунална предузећа: «Водовод» а.д. Приједор, «Комуналне услуге» а.д. Приједор, «Градска тржница» а.д. Приједор и «Топлана» а.д. Приједор.

1. Комунално предузеће «Водовод» а.д. Приједор се бави производњом и испоруком воде и пречишћавањем и одвођењем отпадних вода. Јавним водоводним системом управља предузеће „Водовод“ а.д. Приједор. Трансформацијом предузећа одвојене су услуге водоснабдијевања и канализације од комуналних услуга и тржнице.

2. Комунално предузеће «Комуналне услуге» а.д. Приједор обавља више комуналних дјелатности: од прикупљања, одвожења и депоновања отпада, преко чишћења јавних површина, одржавања, уређивања и опремања јавних зелених површина, паркова и дрвореда, до одржавања расадника, одржавања гробаља као јавних површина и погребних услуга (услуга сахрањивања). У послове чишћење дивљих депонија укључују се и друга предузећа по налогу града Приједора.

3. Градска тржница а.д. Приједор се стара о централној пијаци, као и реонским пијацама у Приједору и осталим пијацама у Козарцу, Љубији и Омарској. У обухвату урбанистичког плана егзистирају Централна градска пијаца (затворена), пијаца у Рашковцу и нова мјешовита пијаца на Уријама. Нова пијаца на Уријама заузима 650 м² и капацитета је 14 продајних мјеста са простором за кванташку продају са 8 продајних мјеста.

4. «Топлана» а.д. Приједор, се бави производњом и испоруком топлотне енергије.

У вези осталих комуналних дјелатности, можемо истаћи да код јавног превоза више не постоји државни монопол. У овој области још од 2004. год. егзистира 10 предузећа која се баве овом дјелатношћу.

Главна пошта за подручје града Приједора је у урбаном насељу Приједор, гдје егзистирају још 3 мање поште.

Главно предузеће за снабдијевање електричном енергијом на подручју Града Приједор је ЈП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука. Подручје Града Приједор покрива Радна јединица „Електродистрибуција Приједор“.

Подручје Града Приједор телекомуникационим услугама у фиксној телефонији покрива организациона јединица Регионални телеком Приједор у саставу предузећа „Телеком Српске“ а.д. Бања Лука.

2.1.5 . Климатски услови, режим падавина и температуре

Подручје града Приједора по свом географском положају припада појасу умјерено континенталне климе.

На подручју града Приједора постоје извјесне климатске разлике у температури и количини падавина чији је основни разлог рељефска неуједначеност терена, тако да у подручју Козаре и осталих виших предјела влада различита клима у односу на равничарски дио града. Због тога су изражене температурне разлике, а хладна струја ваздуха са Козаре и топлог ваздуха из приједорског поља условљавају чешће падавине током љетних мјесеци. Може се констатовати да на подручју града Приједора влада умјерено континентална клима која се одликује хладним зимама и топлим љетима и то умјерено сувим.

У Приједору је заступљен више континентални тип климе. Међутим, врло је мала температурна разлика између прољећа и јесени. Просјечна годишња температура износи $10,3^{\circ}\text{C}$. Најхладнији мјесеци су јануар (средња мјесечна температура $-1,1^{\circ}\text{C}$) и децембар (средња мјесечна температура $0,9^{\circ}\text{C}$). Најтоплији мјесец је јули са средњом мјесечном температуром $20,1^{\circ}\text{C}$.

За обављање вањског живота у урбаним подручјима битно је поменути дане са апсолутним максималним температурама већим од 25°C . Таквих дана просјечно има 81, а то је скоро три мјесеца када се могу очекивати поменуте температуре.

Годишња количина падавина износи 979 лит/м^2 . Из прорачуна стандардне девијације најпромјенљивији мјесеци су мај, јуни и октобар. Прољетна количина падавина износи 75 лит/м^2 , а јесења 82 лит/м^2 . У априлу је могуће очекивати максималну количину падавина. Просјечно годишње има 26 дана са појавом снијега, а 45 дана са појавом сњежног прекривача. Прорачунати први дан са појавом снијега је 21.11. а последњи дан је 4.4. Први дан са снежним прекривачем је 21.12, а последњи је 13.март. Број ведрих дана изражен у процентима износи 16,7 %, облачних дана 41,6 % и мутних дана 41,7 %.

Појава магле је регистрована скоро сваког четвртог дана. Просјечно годишње има 80 дана са регистрованом појавом магле у низијским дијеловима града, а нарочито на подручју урбане зоне.

Вјетрови дувају из свих праваца, али су најчесталији и најдоминантнији сјеверни и сјеверозападни правци, док су најјачи вјетрови из јужног правца. Честа је појава и олујних вјетрова који се углавном јављају у љетним периодима.

2.1.6. Број и структура становништва

Град Приједор броји око 97588 становника груписаних у 28.847 домаћинства, настањених у 26.555 станова, насељених у 71 насељеном мјесту и организованих у 49 мјесних заједница.

Просторни размјештај становништва је, у принципу, усклађен са природним условима и ресурсима. Читав сјеверни дио града, тј. појас који заузима планина Козара је практично ненасељен и налази се углавном под шумом. Осим града Приједора појављују се још четири значајна урбана центра са појачаном концентрацијом становништва и то:

-Насеље Омарска које је на удаљености око 25км југоисточно од Приједора.

-Насеље Љубија које се налази на југозападном правцу од Приједора на удаљености око 12 км

-Насеље Козарац са које се налази источно од Приједора на удаљености око 12км.

-Насеље Брезичани које се налази на удаљености 6 км од Приједора, а лоцирано је уз пругу Приједор-Нови Град.

2.2. АНАЛИЗА СТАЊА И ИДЕНТИФИКОВАЊЕ РИЗИКА И ОПАСНОСТИ УГРОЖАВАЊА ПОДРУЧЈА ГРАДА ПРИЈЕДОРА

Појаве елементарних непогода и техничко-технолошких акцидентата на подручју града Приједор представљају сталну опасност угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине. Када се посматра постојеће стање и појаве елементарних непогода и техничко – технолошких акцидентата на подручју града Приједора може се констатовати да се значајан број потенцијалних облика угрожавања становништва и материјалних добара јавља у зависности од климатских, хидролошких и других карактеристика и појава. Појаве пожара на овом подручју имају значајно учешће као појединачна појава или као пратећа појава других облика угрожавања становништва и материјалних добара. Најзначајнији облик потенцијалне угрожености становништва овог подручја су поплаве с тим што пожари, а пре свега шумски пожари заузимају врло високо мјесто у смислу њихове учесталости, посљедица и трајања.

Појаве елементарних непогода и могући облици угрожавања становништва и материјалних добара овог подручја указују на неопходност планирања, организације и спровођења мјера заштите и спашавања. Мјере заштите и спашавања на подручју града Приједора морају бити системски организоване, а оне подразумјевају поред добро организованих превентивних мера и формирање, опремање и обуку професионалних и добровољних јединица за заштиту и спашавање које покривају комплетно подручје града. Ефикасно функционисање у домену заштите и спашавања такође подразумјева доношење квалитетних оперативних планова и добро нормативно регулисање ове проблематике како би се обезбједила добра координација активности, а поготово у ситуацији појаве елементарних непогода већих размера када је неопходно тражење помоћи шире друштвене заједнице.

2.2.1. ЗАШТИТА ОД ПОПЛАВА

Централним дијелом терена града Приједора протиче ријека Сана која са великог сливног подручја од 3.191 км² прихвата све површинске воде, одводећи их даље у ријеку Уну. На тај начин она представља највећу хидрографску артерију, а

уједно и ерозиону базу цијелог простора. Највећа притока јој је ријека Гомјеница која прихвата воде централног и источног дијела градске територије.

Остали значајнији водотоци су ријечице Пухарска, Глибаја, Зуковац, Милошевица, Светиња, Цигануша, Љубијска ријека и њихове мање притоке чије постојање је промјењљиво у току године и у директној је вези са количином атмосферских падавина.

Најзначајније стајаће водене површине су рибњак "Саничани", као и вјештачка језера изграђена за потребе депоновања муља насталог у процесу производње односно испирања жељезне руде и то: акумулације „Жуне" и "Шикићи" сјеверозападно од насеља Доња Љубија и акумулација "Међеђа" у насељу Градина са земљаним бранама које спадају у ред високих брана. Висина бране Жуне износи 47м, запремина акумулације $2,2 \times 10^6$ кубних метара воде са котом круне 303 м, висина бране "Шикићи" износи 57 м, запремина језера $7,8 \times 10^6$ метара кубних воде и котом круне 272,60 м, док брана "Међеђа" има висину 34 м, капацитет језера је $7,7 \times 10^6$ метара кубних воде а ката круне се налази на надморској висини од 202 м.

Водотоци на подручју града Приједора, због географске конфигурације терена, кога карактерише блага односно постепена промјена надморске висине и релативно уједначена количина падавина са профилем водотока односно њиховим пропусним карактеристикама, углавном немају рушилачки бујични карактер повећаног интензитета који би представљао пријетњу по становништво и материјална добра у зони тих водотока.

У зонама уз корита ријека Сане и Гомјенице у условима великих водостаја присутно је дјеловање подземних вода које је условљено великом пропусном моћи тла и висином водостаја у подземним акумулацијама које се углавном прихрањују из ових водотока.

2.2.1.1. Листа ризика од поплава

Табела бр. 1. - Листа идентификованих ризика од поплава

ИДЕНТИФИКОВАНИ РИЗИЦИ	КАРАКТЕР РИЗИКА		
	СТАЛНИ	ПОТЕНЦИЈАЛНИ	ПРЕКОГРАНИЧ.
1.Излијевање ријеке Сане у зони насеља Тукови, Рашковац и Брезичани	+		
2..Излијевање ријеке Гомјеница у зони насеља Гомјеница		+	
3..Излијевање ријеке Милошевице у насељима Тополик и Врбице		+	
4..Излијевање ријеке Сане у руралним дијеловима града: Ништавци, Гаћани, Бишћани,Југовци, Цикоте и Доња Драготиња.		+	
5. Излијевање ријеке Гомјенице на подручју села Градина, Марићка, Петров Гај, Кевљани и Трнопоље.		+	
6. Излијевање мањих бујичних водотока на подручју села Ракелићи, Козарац и Доњи и Горњи Орловци.		+	

7. Пуцање бране и земљаних насипа у рибњаку Саничани.		+	
8. Пуцање брана на муљним акумулацијама Жуне и Шикићи и плављење насеља Љубија, Доња Љубија, Љескаре, Југовци и Цикоте.		+	
9. Пуцање бране на муљној акумулацији Међеја и плављење насеља у зони МЗ: Омарска, Градина и Јелићка.		+	

2.2..1.2. Анализа ризика од поплава

2.2.1.2.1. Излијеваље ријеке Сане у зони насеља Тукови, Рашковац и Брезичани:

Плављење дијелова насеља у овој зони започиње са нивоом водостаја ријеке Сане од 420 цм мјерено на мјерној летви испод градског моста у Приједору. Даљи раст водостаја проузрокује плављење стамбених и помоћних објеката, као и пресијецање, на неколико мјеста, путне комуникације која води према селу Бишћани. На водостају ријеке Сане од 460 цм започиње плављење дијела насеља Тукови лијево од магистралног пута за Сански Мост, што захтијева хитну израду привременог одбрамбено-заштитног насипа у дужини од 400 м. На овом водостају такође вода долази до путног правца према Чејрецима кроз насеље Рашковац при чему плави око 80 стамбених и више помоћних објеката и гдје је такође на неколико појединачних мјеста потребно интервенисати са насипним материјалом и механизацијом.

Постојећи капацитети Градске специјализоване јединице за спасавање на води и под водом, као и капацитети расположиве механизације који се у датом моменту могу ставити у функцију задовољавају потребе заштите и спасавања грађана, док је за веће водостаје потребно обезбиједити додатна материјално техничка средства, првенствено већи број пловних објеката, људства и механизације.

Након проласка опасности потребни су значајнији капацитети за санирање последица поплава који подразумевају поправке штета насталих на инфраструктури, стамбеним објектима, штета на пољопривредним културама, дезинфекцији плавних површина, индивидуалних бунара и бунара за снабдијевање града питком водом у зони Матарушког поља. Наведени сценарио дешава се врло често и изазива велике материјалне штете.

2.2.1.2.2. Излијевање ријеке Гомјенице у зони насеља Гомјеница:

Поменути сценарио дешава се у условима када ријека Сана има вешедневни веома висок водостај, а у горњем току ријеке Гомјенице дође до значајнијих падавина кише или наглог топлења снијега. Тада долази до успора пријема воде из ријеке Гомјенице у ријеку Сану, што за последицу има нагли пораст водостаја ријеке Гомјенице и њено прелијевање преко постојећих насипа, односно плављење терена и стамбених и помоћних објеката у насељу Гомјеница све до регионалног путног правца Приједор - Томашица. Са друге стране поменутог регионалног пута, због велике пропусности тла, долази до појаве подземних вода које такође плаве објекте и пресецају путне комуникације у овом насељу. Проблем у овом насељу ствара немогућност отицања накупљене воде након проласка поплава када се мора интервенисати грађевинском механизацијом на просијецању постојећих насипа да би се вода вратила у корито ријеке. Овај захват је могуће урадити тек када се значјније снизе нивои водостаја.

Поменути сценарио дешава се нешто ријеђе, али кад се деси проузрокује већу материјалну штету. Постојећи капацитети за супростављање наведеној појави су недовољни и потребно их је унапређивати, а нарочито капацитете за отклањање последица и нормализацију живота грађана на овом простору.

2.2.1.2.3. Излијевање ријеке Милошевице у насељима Тополик и Врбице:

Поплаве у наведеним насељима дешавају се услед интензивних падавина или наглог топљења снијега у зони планине Козаре када ријечица Милошевица поприми бујични карактер и када због великог водостаја ријеке Гомјеница и њене немогућности да прими сву воду из Милошевице, дође до прелијевања воде преко постојећих обалоутврда у насеља Тополик и Врбице. Учесталост ове појаве у задње вријеме није тако честа, нарочито након изведених грађевинских радова на проширењу профила водотока Милошевице у дужини од 4 км. Када се ова појава ипак деси, због уласка воде у куће долази до веће материјалне штете. Штета настаје такође и на инфраструктури, на путним комуникацијама, односи се огревно дрво и друге материјалне вриједности из дворишта кућа, уништавају се засади у баштама и др. Постојеће капацитете за супростављање у овој области потребно је стално унапређивати, првенствено кроз редовно одржавање корита и насипа изграђених на овом водотоку као и оне који су намјењени за спровођење оперативних мјера заштите и спасавања.

2.2.1.2.4. Излијевање ријека и потока у руралним дијеловима града

До поплава у овим дијеловима града Приједора долази услед вишедневних обилнијих падавина и топљења снијега у горњим токовима ријека и потока. Углавном се плаве веће пољопривредне површине и мањи број стамбених и помоћних објеката као и један број локалних сеоских путева. Ове поплаве у принципу не трају дуго и не праве велику материјалну штету јер се дешавају у вријеме када, осим засијаних озимих култура, на њивама још није започела прољетна сјетва. Сеоска домаћинства која живе у овим зонама, захваљујући искуству, прилагођавају своје активности и пољопривредну производњу овим околностима. Капацитете за супростављање овој врсти поплава потребно је у складу са могућностима друштва подизати на виши ниво изградњом недостајућих обалоутврда и растеретне каналске мреже као и редовним чишћењем и продубљавањем корита ријека.

2.2.1.2.5. Пуцање бране и земљаних насипа на рибњаку Саничани :

Ова врста сценарија није се, на срећу, до сада дешавала захваљујући прије свега правовременом спровођењу мјера на редовном одржавању изграђене бране и насипа у зони рибњака Саничани. Повећана опасност за дешавање ове појаве била би стање обилних вишедневних падавина и крајње неповољна хидролошка ситуација у ширем окружењу када би услед рекордно великог водостаја ријека и сталног пристизања нових великих количина воде дошло до издизања водостаја у рибњацима, прелијевања воде преко земљаних насипа, плављења интерних путних комуникација и прелијевања воде преко бране према ријечи Гомјеници што би у крајњем довело до њеног пуцања. У овим условима настала би огромна трајна материјална штета на инфраструктури у зони рибњака Саничани, штета на рибљем фонду који би се изгубио низводно од рибњака, као и велике материјалне штете које би по принципу домино ефекта настале у насељима Гомјеница и Врбице.

Капацитети за супростављање овој непогоди су недовољни и потребно их је континуирано унапређивати уз стриктно поштивање и спровођење редовних превентивних мјера заштите и спасавања.

2.2.1.2.6. Пуцање брана на муљним акумулацијама Жуне и Шикићи:

Земљане бране које су изграђене на вјештачким водним акумулацијама за потребе сепарације жељезне руде спадају у ред високих брана и представљају потенцијално опасне објекте високог ризика по становништво и материјална средства која се налазе низводно од њих. Појава пуцања брана није се на срећу никад дешавала, али у условима настанка инцидента те врсте дошло би, због брзине истицања воде и житког муља као и висине чеоног ударног вала те немогућности предузимања хитних сврсисходних мјера на заштити и спасавању становништва, до великих људских жртава и трајног рушења и прекривања муљом објеката и целокупне инфраструктуре низводно од ових брана све до мјеста улијевања ових вода у водоток ријеке Сане у мјесту Цикоте.

Капацитети за супростављање овој непогоди, с обзиром на њене размјере, су апсолутно недовољни и потребно је њихово велико прилагођавање, а приоритетно у успостављању система за стално праћење промјена на бранама и електронског аутоматског система за јавно узбуњивање грађана, као и обиљежавања зона простирања пропагационог водног вала и едукације становништва које живи у тој области.

2.2.1.2.7. Пуцање бране на муљној акумулацији Међеђа у селу Градина:

И овај сценарио спада у ред оних који се до сада никад нису десили на подручју града Приједора. Брана Међеђа изграђена је за исте намјене и по истом принципу као и бране на локацији Љубије. На овој брани успостављен је систем сталног праћења и систем јавног узбуњивања становништва. Ипак у случају инцидента десиле би се неминовно људске жртве и трајне материјалне штете на објектима и инфраструктури.

Капацитети за супростављање овом инциденту су такође недовољни и потребно их је стално подизати и унапређивати уз сталну стриктну примјену свих прописаних мјера заштите и спасавања у овој области, а нарочито оних из области превентиве.

Графикон бр. 1 - Матрица ризика од поплава

ЧЕСТО (5)				Излијевање ријеке Сане у Туковима и Рашковцу	
ПОУЗДАНО (4)			Излијевање ријеке Гомјенице у насељу Гомјеница		
ДЕШАВА СЕ (3)		Излијевање малих водотока у руралним зонама	Излијевање ријеке Сане у руралним зонама	Излијевање ријеке Милошевице у Врбицама и Тополику	
РИЈЕТКО (2)					

СКОРО НИКАДА (1)			Пуцање бране и насипа на рибаку Саничани		Пуцање брана на муљним акумулацијама
	БЕЗНАЧАЈНО (1)	МАЊА ШТЕТА (2)	ТРАЈ.ШТЕТА (3)	ВЕЛ. ШТЕТА (4)	КАТАСТРОФА (5)
	ВРЛО ВИСОК РИЗИК				
	ВИСОК РИЗИК				
	ПРОСЈЕЧАН РИЗИК				
	НИЗАК РИЗИК				
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК				

Табела бр. 2. - Матрица процјене капацитета за заштиту од поплава

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
1. Излијевање ријеке Сане у зони насеља Тукови, Рашковац и Брезичани			
2. Излијевање ријеке Гомјеница у зони насеља Гомјеница			
3. Излијевање ријеке Милошевице у насељима Тополик и Врбице			
4. Излијевање ријеке Гомјенице на подручју села Градина, Марићка, Петров Гај, Кевљани и Трнопоље.			
5. Излијевање мањих бујичних водотока на подручју села Ракелићи, Козарац и Доњи и Горњи Орловци			
6. Пуцање бране и земљаних насипа у рибаку Саничани			
7. Пуцање брана на муљним акумулацијама Жуне и Шикићи и плављење насеља Љубија, Доња Љубија, Љескаре, Југовци и			

Цикоте			
8. Пуцање бране на муљној акумулацији Међеђа и плављење насеља у зони МЗ: Омарска, Градина и Јелићка	●	●	●
●	Потребне велике промјене		
●	Потребно прилагођавање		
●	Не треба ништа мијењати		

2.2.2. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА

2.2.2.1. Појаве пожара – узроци и учесталост

Појаве пожара на подручју града Приједора заузимају високо место на списку несрећа које угрожавају ово подручје. Како пожар прати и друге облике угрожавања, појављује се код експлозија, рушења итд., мјере заштите, а прије свега превентивне мјере заштите од пожара, морају бити обавеза свих субјеката друшта и свих грађана. Појаве пожара у највећем броју случајева се могу спријечити или избјећи елементарним поступцима превентивне заштите од пожара и одређеном противпожарном културом.

Узроци због којих настају пожари на овом подручју су врло различити, а најчешће се јављају пожари у насељеним мјестима као и шумски пожари. Најчешћи узрок је човјек и то првенствено због: неправилног поступања са запаљивом материјом, непоштовања правила и забране ложења ватре на орвореном простору, грешака у пројектовању, ненамјенске употребе машина, уређаја и опреме и због пушења на недозвољеним мјестима.

Пожари на овом подручју најчешће се јављају на стамбеним и јавним објектима и објектима у којима се користи или складишти лакозапаљиви материјал, (бензин, гас и остали деривати). Посебан проблем у области заштите од пожара овог подручја представља потенцијална опасност од шумских пожара који се изузетно тешко гасе у локализују.

2.2.2.2. Структура идентификованих ризика појаве пожара

На бази анализе стања и потенцијалних опасности и сценарија за појаву пожара на подручју града Приједора може се констатовати да су присутни сљедећи ризици за појаву пожара на овом подручју:

- Појава пожара на стамбеним објектима у урбаној зони града
- Појаве пожара на индустријским и енергетским капацитетима
- Појава шумских пожара
- Појава пожара на објектима у сеоком подручју
- Појава пожара на саобраћајним капацитетима
- Пожар у објекту у којем борави велики број људи

Преглед идентификованих ризика за појаву пожара, учесталост јављања и опис идентификованих ризика дат је у табели бр.3.

Табела бр. 3 - Преглед идентификованих ризика – појаве пожара

Ред. број	Идентификовани Ризици	Учесталост јављања		Опис
		Стални	Потенцијални	
1.	Појава пожара на стамбеним објектима у урбаној зони града	+		Врло учестали пожари са присутном опасности ширења и угрожавања великог броја људи и великих материјалних штета
2.	Појаве пожара на индустријским и енергетским капацитетима		+	Рјеђе се јављају али имају врло опасне посљедице због појаве других облика акцидентата
3.	Појава шумских пожара		+	Имају велику учесталост а присутна је велика опасност ширења и изазивања великих материјалних и еколошких штета.
4.	Појава пожара на објектима у сеоком подручју	+		Велика учесталост и присутан проблем велике удаљености и благоврем. Интервенција.
5.	Појава пожара на саобраћајним капацитетима		+	Присутна опасност појаве других облика акцидента (експлозија и цурења токсичних компоненти.
6.	Пожар у објекту у којем борави велики број људи		+	Угрожен велики број људи и нужна добра организација и брза евакуација присутних

2.2.2.3. Анализа ризика у области заштите од пожара

Анализа сценарија

На бази анализе сценарија ризика за појаву пожара на подручју града Приједора може се констатовати да је присутна висока вјероватноћа појављивања шумских

пожара са критичним посљедицама и великим материјалним и еколошким штетама. Појава пожара у урбаној зони града Приједора има такође високу вјероватноћу и врло озбиљне посљедице поготово због угрожености великог броја људи и могућности ширења пожара. Нешто нижу вјероватноћу појављивања са критичним посљедицама имају пожари у индустријским и складишним капацитетима као и пожари на објектима у којима борави повремено или стално или се окупља велики број људи (школе, вртићи, здравствене установе и сл.). Врло високу вјероватноћу и високу вјероватноћу појављивања имају пожари у руралним подручјима и пожари на саобрћајним капацитетима. Ови пожари могу имати озбиљне посљедице с обзиром на ограничену ефективност дјеловања и гашења ових пожара као појаве и повезаности пожара на транспортним капацитетима са појавом других врста акцидента (експлозије, цурење токсичних компоненти и сл.). Матрица ризика и анализа сценарија за појаву пожара на подручју града Приједора дата је на графикону бр.2.

Графикон бр. 2 - Матрица ризика појаве пожара на подручју града Приједора

Врло висока вјероватноћа (5)			Пожар у сеоском подручју		
Висока вјероватноћа (4)			Пожар на саобр.кап.	Пожар на градским стамб. обј.	Шумски пожар
Просјечна вјероватноћа (3)					Пожар на инд. и складишним капацитетима
Ниска вјероватноћа (2)					Пожар – школе болница, вртићи
Врло ниска вјероватноћа (1)					
	Ограничено (1)	Осредње (2)	Озбиљно (3)	Врло озбиљно (4)	Критично (5)
	ВРЛО ВИСОК РИЗИК				
	ВИСОК РИЗИК				
	ПРОСЈЕЧАН/ПРИХВАТЉИВ РИЗИК				
	НИЗАК РИЗИК				
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК				

2.2.2.4. Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања

На бази анализе сценарија и потреба и могућности за ефикасно гашење пожара на подручју града Приједора може се констатовати да би за побољшање ефикасности акција гашења пожара било потребно извршити велике промјене у превентивним мјерама ради предупређења пожара на стамбеним објектима у урбаној зони како би се спријечиле појаве пожара и избјегло угрожавње становништва и избјегле велике материјалне штете. Такође велике промјене и прилагођавања потребно је извршити ради побољшања оперативних активности за успјешно гашење пожара на индустријским капацитетима и у случају шумских пожара те у објектима у којима борави велики број људи (школе, здравствене установе и сл.). Када је у питању отклањање посљедица појаве пожара велике промјене и прилагођавања потребно је извршити за отклањање посљедица пожара на индустријским капацитетима и пожара на објектима у којима борави велики број људи. За све остале идентификоване ризике и сценарије потребно је извршити прилагођавања како прије појаве инцидента тако и за вријеме и после инцидента.

Преглед могућих сценарија појаве пожара као и потребног нивоа промјена и прилагођавања приказан је на графикону бр. 4.

Табела бр. 4. - Матрица процјене капацитета за заштиту од пожара

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
1.Пожар на стамб. објектима (град) .	●	●	●
2.Пожара на индустријским кап.	●	●	●
3.Шумски пожари	●	●	●
4.Пожар у сеоском подручју	●	●	●
5.Пожар на саобраћајним кап.	●	●	●
Пожар у објекту са великим бр. људи	●	●	●

Легенда

●	Потребне велике промјене
---	--------------------------

	Потребно прилагођавање
	Не треба ништа мијењати

2.2.3. ЗАШТИТА ОД ЗЕМЉОТРЕСА

2.2.3.1. Угроженост становништва од земљотреса

Потенцијална опасност угрожавања становништва од рушења и затрпавања на подручју града Приједор изражена је у урбаним зонама и интензивно насељеним дијеловима града. Највећи број срушених објеката био би у граду Приједору, а нарочито у дијеловима града гдје су лоцирани старији стамбени објекти који су лошији својим статичким и конструктивним карактеристикама . Велик број затрпаних становника у рушевинама такође би био у стамбеним зонама града Приједора, и то прије свега у улици Вука Караџића и насеље Пећани.

Рушилачком ефекту земљотреса на овом подручју највише би допринјело постојање значајног броја старих и дотрајалих објеката као и непоштивање прописа о градњи у сеизмички нестабилним подручјима. Непланска и бесправна изградња стамбених и пословних објеката представља такође значајан фактор који би допринео појави већег броја срушених или оштећених објеката у случају појаве земљотреса. Квалитетна урбанистичка решења представљају значајан предуслов за предупређење рушилачких ефеката земљотреса као и за ефикасно предузимање оперативних мјера заштите у случају појаве земљотреса.

2.2.3.2. Анализа ризика појаве земљотреса на подручју града Приједора

Од земљотреса јачине 8⁰ МЦС скале један број становника претрпиће лакше и теже повреде. Повређивањем би нарочито били угрожени грађани у насељеним мјестима Приједор, Љубија, Козарац и Омарска. Рушење објеката као последица земљотреса највише би се манифестовало на објектома изграђеним до 1965.год. До рушења ових објеката би дошло прије свега због лоших међуспратних конструкција, лоше структуре грађевинских материјала и дотрајалости објеката. Рушење ових објеката изазвало би велики број жртава и уништавање материјалних добара. Сеизмички утицај земљотреса од 7⁰ МЦС скале на објекте изграђене после 1965.год. био би незнатан и без људских жртава.

С обзиром на историјат и могућност појаве земљотреса на подручју града Приједора је присутна просјечна вјероватноћа појаве земљотреса која би за последицу имала озбиљна оштећења инфраструктуре и врло озбиљне последице угрожавање људи, материјалних средстава- имовине такође са врло озбиљним последицама на животну средину града Приједора.

Када је у питању оштећење инфраструктуре као последица земљотреса би се манифестовао прекид функционисања појединих сегмената инфраструктуре до 30 дана. Појава земљотреса од 8⁰ Меркалијеве скале могла би узроковати појаву до 10 погинулих становника а такође би дошло до значајних материјалних штета које би прелазиле 1 милион КМ са присутним мањим трајним последицама на животну средину. Матрица ризика појаве земљотреса на подручју града Приједора дата је на графикону бр.3.

Графикон бр. 3 - Матрица ризика појаве земљотреса

Изразито велика вјероватноћа (5)					
Велика вјероватноћа (4)					
Просјечна вјероватноћа(3)			Инф.	Инф,Љ,И м,ЖС	
Ниска вјероватноћа(2)					
Врло ниска вјероватноћа(1)					
	Безначајно (1)	Мања штета (2)	Озбиљно (3)	Врло озбиљно 4)	Критично (5)
ЉУДИ (Љ)				Могуће до 10	Више од 10
ИМОВИНА(Им)		Мања од 100 хиљада КМ		До 500 хиљада КМ	Преко 1 милон КМ
ЖИВОТНА СРЕДИНА(ЖС)	Занемарив утицај	Велики утицај	Ризик трајног оштећења	Мање трајне посљед.	Велике трајне посљед.
ИНФРАСТРУКТУРА(Инф)	Прекид функц до 1 дан	Прекид функц до 10 дана	Прекид функц до 30 дана	Прекид функц до 6. мј.	Прекид функц преко 6.мј-

Легенда:

	ВРЛО ВИСОК РИЗИК
	ВИСОК РИЗИК
	ПРОСЈЕЧАН/РИЗИК
	НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК

Б) Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања

Да би се благовремено и квалитетно реализовале превентивне мјере заштите од рушења у случају земљотреса потребно је изврши одређена прилагођавања у смислу примјене прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите.

За успјешно извршавање задатака спасавања становништва и материјалних добара у случају појаве земљотреса односно рушења и оштећења стамбених и других објеката потребно је извршити велике промјене, а прије свега у домену формирања, обуке и опремања екипа за тражење и спасавање становништва из рушевина, обезбјерђење и припрему капацитета за рашчишћавање рушевина као и планирање и организацију других мјера заштите и спасавања и нормализације у функционисању инфраструктуре и других дјелатности неопходних за нормализацију живота.

За успјешно отклањање посљедица појаве земљотреса и ангажовање расположивих капацитета, такође је потребно извршити велике промјене с обзиром на неопходност ангажовања великог броја установа и капацитета на подручју града Приједора.

Табела бр. 5. - Матрица процјене капацитета за заштиту и спасавање у случају рушења

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
Појава земљотреса јачине 8 ⁰ МЦС			

Легенда

	Потребне велике промјене
	Потребно прилагођавање
	Не треба ништа мијењати

2.2.4. ЗАШТИТА ЗДРАВЉА

2.2.4.1. Заразне болести

У случајевима настанка природних и других несрећа већих размјера на подручју града Приједора стварају се потенцијални предуслови за настанак различитих врста

заразних болести, односно, појава епидемија ширих размјера. Најчешће заразне болести које представљају опасност по становништво овог подручја су: инфлуенца (сезонски грип), цријевне заразне болести (хидричне епидемије), појава антропозооза (бруцелоза, Q грозница и сл.), појава вирусних преносивих болести (хепатитис А), оспице (варичела) и др.

Инфлуенза или грип је инфективно обољење сисара и птица узроковано РНА вирусом –инфлуенза вирусом. Обољење се јавља углавном епидемијски у интервалима од по неколико година размака. Најчешћи симптоми су: грозница, главобоља, болови у мишићима, висока температура, цурење из носа, болови у грлу и општа нелагода. Већина обољелих се брзо опоравља, док код старијих особа, хроничних болесника (срчаних и плућних) могу се јавити компликације. Годишње оболи неколико милиона људи од ове болести, а најчувеније пандемије са великом стопом смртношћу су биле 1918. год –Шпански грип-грозница (око 50 милиона умрлих) и 1968.год. Хонкошки грип (блажа форма). Грип се преноси путем ваздуха (аеросолне честице које су контаминирани вирусом) и преко назалног секрета. Данас поред сезонског грипа имамо и нове пандемијске врсте, а то су:

- птичији грип/авиан флу(5Н1)
- свињски грип/свине флу (Х1Н1)

Цријевне заразне болести су најчешће заразне болести у данашње вријеме. Обољење се може јавити код свих узрасних група. Најчешћи узрочници су бактерије (њихови токсини), вируси, гљивице и паразити. Хигијенске навике имају важну улогу код појаве овог обољења. Бактериолошки неисправна вода за пиће и храна доводе до овог обољења. Микроорганизми који изазивају ентероколитисе су: Саламонела, Е.Цоли, Јерсинија ентероколитиса, Вибрио цхолера.

Епидемија заразне жутице (инфективни вирусни хепатитис) појављује се у насељима која се снабдевају водом из неиспитаних изворишта, у насељима која немају изграђену канализациону мрежу, односно гдје су лоши услови живота и нижи ниво примјене хигијенских мјера. Ова болест је вирусног поријекла са симптомима високе температуре, отока јетре и појаве жутице. Она такође може протичати као веома блага болест, па чак и без жутице, али може трајно оштетити јетру.

2.2.4.2. Структура идентификованих ризика

На бази анализе стања и потенцијалних опасности угрожавања здравља становништва на подручју града Приједора те анализе могућих ризика и сценарија може се констатовати да су прије свега могући сљедећи ризици:

- Појава хидричне епидемије
- Тровање храном узроковано бактеријама
- Појава Сцабиса (шуге)
- Појаве антропозооза – бруцелоза и сл.
- Појава вирусних преносивих болести (хепатитис А)
- Појава нових болести –пандемијски грип
- Појава сезонског грипа

Цријевне заразне болести су најчешће заразне болести у данашње вријеме. Обољење се може јавити код свих узрасних група. Најчешћи узрочници су бактерије (њихови токсини), вируси, гљивице и паразити. Најчешћи облик појаве цријевних заразних болести су хидричне епидемије које су узроковане нарушавањем хигијенског режима водоснабдевања становништва.

Појава антропозооноза (бруцелоза) појављује се и преноси на човјека као заразна болест различитих животињских врста која се углавном догађа због лошег провођења превентивних мјера и лоших мјера заштите животиња.

Тровање храном узроковано бактеријама се појављује у највећој мјери због нехигијенских услова припреме и чувања хране. Најчешће се појављује у љетним мјесецима када је храна подложна кварењу, а дешава се често у школама, вртићима и другим установама у којима борави и храни се већи број становника.

Појава Сцабиса (шуге) углавном је узрокована нарушеном хигијеном, а посебно ниским нивоом личне хигијене као и ниским стандардом становништва. Ово обољење се такође често јавља у установама (болнице, вртићи, школе) и постоји опасност брзог ширења и обухвата већег броја становника.

Појава вирусних преносивих болести (хепатитис А) као и појава сезонског грипа узрокована је лошом превентивом и лошим имунитетом код становништва. Ове болести се лако преносе и захватају велики број становника. Посебно су погодни услови за ширење у установама у којима борави већи број становника (школе, болнице, вртићи и сл.)

Појава пандемијског грипа је узрокована појавом атипичних врста вируса за који је врло тешко спровести адекватне мјере превентиве (вакцинација и сл), с обзиром на различите форме и могућности појављивања. Преглед идентификованих ризика појава обољења становништва на подручју града Приједора приказан је на табели бр. 6.

Табела бр. 6. - Преглед идентификованих ризика болести становништва

Ред. број	Идентификовани Ризици	Учесталост јављања		Опис
		Стални	Потенцијални	
1.	Појава хидричне епидемије	+		Узроковане нехигијенским условима водоснабјевања и одводње отп. вода
2.	Појаве антропозооноза бруцелозе и сл.	-	+	Зооноза узрокована лошом превентивом и лошим мјерама заштите животиња
3.	Тровање храном узроковано бактеријама		+	Узроковано нехигијенским условима припреме и подјеле хране
4.	Појава Сцабиса (шуге)		+	Узрокована нарушеном хигијеном и ниским нивоом стандарда

5.	Појава вирусних преносивих болести (хепатитис А)	+		Узроковано лошом превентивом и ниским нивоом едукације
6.	Појава нових болести – пандемијски грип		+	Узроковано лошом превентивом
7.	Појава сезонског грипа	+		Узроковано ниским нивоом личне хигијене и лошим имунитетом становништва

2.2.4.3. Анализа сценарија

Могућност појаве сезонског грипа и тровања храном присутна је са врло високом вјероватноћом и озбиљним посљедицама по здравље становништва. Појава хидричних епидемија које су углавњам узроковане нарушавањем хигијенског режима водоснабјевања се може појавити са високом вјероватноћом и са врло озбиљним посљедицама с обзиром да узрокује масовно оболијевање становништва са вло великим здравственим посљедицама. Појаве хапатитиса А, као вирусне преносиве болести имају просјечну вјероватноћу појављивања са озбиљним посљедицама које остају код обољелих становника, односно шуга је присутна са просјечном вјероватноћом и са оврло озбиљним посљедицама с обзиром да постоји опасност њеног проширења на велики број становништва. Појава пандемијског грипа има нижу вјероватноћу али у случају појављивања може доћи до критичних посљедица оболијевања и смрти већег броја људи. Матрица ризика појаве болести становништва на подручју града Приједора приказана је на графикону бр. 4.

Графикон бр. 4 - Матрица ризика појаве болести становништва

Врло висока вјератноћа (5)			Сезонски грип	Тровање храном	
Висока вјероватноћа (4)				Хидричне епидемије	
Просјечна вјероватноћа (3)			Хепатитис А	Сцабиес	
Ниска вјероватноћа (2)					Пандемијски грип

Врло ниска вјероватноћа (1)					
	Ограничено (1)	Осредње (2)	Озбиљно (3)	Врло озбиљно (4)	Критично (5)

Легенда:

	ВРЛО ВИСОК РИЗИК
	ВИСОК РИЗИК
	ПРОСЈЕЧАН/РИЗИК
	НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК

Б) Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања

Предузимање превентивних мјера здравствене заштите представља најзначајни облик ангажовања на заштити здравља становништва. Кад су у питању ризици и презентоване могућности оболијевања становништва код свих сценарија је потребно извршити одређена прилагођавања како би се повећала ефикасност у провођењу превентивних мјера здравствене заштите. Велике или најзначајније мјере у сектору превентивне и припрема је потребно извршити у превенирању пандемијског грипа поготово имајући у виду критичне посљедице које може изазвати појава овог пандемијског оболења.

За вријеме појаве ризика односно епидемијског оболења неопходно је све расположиве капацитете ставити у функцију лијечења становништва. Да би се тај задатак успјешно извршавао потребно је извршити велике промјене и значајније припреме и оспособљавање за случај појаве пандемијског грипа и појаве хидричних епидемија. За успјешно лијечење осталих врста оболења потребно је извршити одређена прилагођавања и припреме како у здравственим установама тако и код становништва.

Послије појаве инцидента односно престанка епидемије потребно је спровести мјере опоравка и отклањања посљедица. Да би се ови задаци успјешно реализовали најозбиљније припреме и промјене такође је потребно извршити за случајеве појаве пандемијског грипа и појаве хидричне епидемије. За остале врсте епидемијских оболења потребно је извршити прилагођавања и припреме у домену припреме капацитета и припрема становништва. Преглед могућих сценарија појаве епидемијских облика оболијевања становништва као и потребног нивоа промјена и прилагођавања приказан је у табели бр. 7.

Табела бр. 7. - Матрица процјене капацитета за заштиту здравља становништва

Број и назив сценарија	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
1. Појава хидричне епидемије	●	●	●
2. Појаве антропозооза – бруцелозе и сл .	●	●	●
3 Тровање храном узроковано бактеријама	●	●	●
4. Појава Сцабиса (шуге)	●	●	●
5. Појава вирусних пренос. болести Хепатитис А	●	●	●
6. Појава сезонског грипа	●	●	●
6. Појава пандемијског грипа	●	●	●

Легенда:

●	Потребне велике промјене
●	Потребно прилагођавање
●	Не треба ништа мијењати

2.2..5. ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ РИЗИЦИ

2.2.5.1. Елементарне непогоде (вјетрови, суша, снијег, високе темпер. и град)

Елементарне непогоде које угрожавају становништво и материјална добра на подручју града Приједора, а које су посљедица климатских, геолошких, географских и

др. фактора чине веома висок проценат од укупног броја идентификованих ризика.

С тим у вези биљежи се честа појава падања града праћеног олујним вјетровима, а нешто рјеђе и појава великих снијежних падавина као и периоди са екстремно високим температурама и дуготрајном сушом.

Актуелне научне и стручне климатске анализе указују на нешто екстремније климатолошке параметре које се биљеже у последњих 10 година са већим одступањима у односу на вишегодишње просјеке, што указује на могућност повећане угрожености становништва и материјалних добара од различитих природних несрећа на које људски фактор не може значајније утицати.

У последњих 10 година свјedoци смо све учесталијих екстремних догађаја: суше (2000., 2003. и 2007.), интензивних снијежних падавина (2009. и 2010.) и појаве јаког олујног вјетра праћеног падањем града (2005., 2006. и 2009.).

Спремност локалне заједнице да се квалитетно супростави овим појавама у директној је релацији са достигнутом нивоом стручног мониторинга свих потребних климатских параметара односно правовременог предвиђања негативних догађаја и могућих последица с једне стране и достигнутом нивоом материјално техничке опремљености, обучености и међусобне координације свих расположивих институција, привредних друштава и појединаца који су задужени за извршавање задатака заштите и спасавања на подручју града Приједора, с друге стране.

Табела бр. 8. - Листа репрезентативних хидрометеоролошких ризика

ИДЕНТИФИКОВАНИ РИЗИЦИ	КАРАКТЕР РИЗИКА		
	СТАЛНИ	ПОТЕНЦИЈАЛНИ	ПРЕКОГРАНИЧНИ
ГРАД	+		
ОЛУЈНИ ВЈЕТАР	+		
ВИСОК СНИЈЕГ И НАНОСИ		+	
СУША		+	+
ВЕОМА ВИСОКЕ ТЕМПЕРАТУРЕ		+	

Графикон бр. 5. - Матрица хидрометеоролошких ризика

ЧЕСТО (5)					
ПОУЗДАНО (4)		ВИСОКЕ Т.	ГРАД	ОЛУЈНИ ВЈ.	
ДЕШАВА СЕ (3)		СНИЈЕГ		СУША	
РИЈЕТКО (2)					
СКОРО НИКАДА (1)					
	БЕЗНАЧАЈНО (1)	МАЊА ШТЕТА (2)	ТРАЈ.ШТЕТА (3)	ВЕЛ. ШТЕТА (4)	КАТАСТРОФА (5)

Легенда:

	ВРЛО ВИСОК РИЗИК
	ВИСОК РИЗИК
	ПРОСЈЕЧАН/ПРИХВАТЉИВ
	НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК

Табела бр. 9. - Матрица процјене капацитета за хидрометеоролошке ризике

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
1. Град			
2. Олујни вјетар			
3. Висок снијег и наноси			
4. Суша			
5. Високе температуре			

	Потребне велике промјене
	Потребно прилагођавање
	Не треба ништа мијењати

2.2.6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

2.2.6.1. Могућности појаве екстремног загађења на подручју града Приједора

Екстремно загађење животне средине и угрожавање здравља становништва може бити узроковано на различите начине, а прије свега техничко технолошким акцидентима и пожарима, а затим неадекватним збрињавањем чврстог и опасног отпада као и неконтролисаним испуштањем отпадних и токсичних материја у ваздух и водотоке.

Екстремно загађивање воде на подручју града Приједора дешава се прије свега у условима екстремних хидролошких стања и плављења насељених мјеста на подручју града. Ове појаве такође могу бити изазване неконтролисаним испуштањем у водотоке комуналних и индустријских отпадних вода а нарочито вода које садрже токсичне компоненте. Ове појаве су посебно опасне у заштитним зонама изворишта када може доћи до нарушавања хигијенског режима водоснабјевања и угрожавања здравља становништва. Одводња комуналних и индустријских вода са подручја града Приједора врши се путем заједничког колектора и исте се низводно од Приједора без било каквог третмана испуштају у ријеку Сану.

Ријека Сана након испуштања отпадних вода мијења карактеристике (оксидативност, БПК₅, слободни амонијак, суспендоване материје). Ово је нарочито изражено у периоду малих вода (љетни период) када је смањена моћ самопречишћавања водотока ријеке Сане и када може доћи до помора риба и угинућа других дијелова фауне ријеке Сане. Појаве екстремног загађивања ријеке Сане су посебно опасне због чињенице да се прихрањивање вода у извориштима воде за пиће врши инфилтрацијом вода овог водотока .

Одлагање чврстог и опасног отпада на подручју града Приједора врши се на локалитету градске депоније "Курево" . На локалитету депоније "Курево" нису обезбјеђени услови за безбједно одлагање опасних и отровних материја (медицински отпад и сл.), тако да је са аспекта угрожавања животне средине неконтролисаним одлагањем опасних и отровних материја стално присутна опасност угрожавања здравља становништва.

Загађивање земљишта и водотока на подручју града Приједор најчешће је узроковано: неконтролисаним бацањем већих количина чврстог отпада (појаве дивљих депонија), претјерана и неконтролисана употреба хербицида и пестицида.

2.2.6.2. Структура идентификованих ризика угрожавања животне средине

На бази анализе стања и могућности угрожавања животне средине те анализе могућих ризика и сценарија може се констатовати да су прије свега могући слједећи ризици:

- Појава екстремног загађења ваздуха у урбаном подручју града Приједора,
- Екстремно загађење ваздуха усљед појаве техничко-технолошког акцидента,
- Екстремно загађење воде у изворишту „Матарушко поље“,
- Екстремно загађење водотока ријеке Сане усљед акцидентне појаве или одлагања опасних материја,
- Контаминација земљишта усљед неконтролисаног одлагања опасног отпада.

Појава екстремног загађења ваздуха у урбаном подручју града Приједора настаје усљед повећања емисија из урбаних извора загађења и кумулативног ефекта уз појаву

температурне инверзије. Екстремно загађење ваздуха услед појаве техничко-технолошког акцидента може настати услед хаварије складишта лакозапаљивих и транспорта опасних материја. Екстремно загађење воде у изворишту „Матарушко поље“ може настати у случају плављења подручја изворишта када долази до продора плавних вода у извориште у контаминације воде за пиће. Екстремно загађење водотока ријеке Сане услед акцидентне појаве или одлагања опасних материја може бити узроковано несавјесним понашањем и одлагањем опасне и токсичне материје у водоток ријеке Сане. Неконтролисаним одлагањем опасних материја и појавом дивљих депонија може доћи до контаминације земљишта.

Табела бр. 10. - Преглед идентификованих ризика угрожавања животне средине

Ред. број	Идентификовани Ризици	Учесталост јављања		Опис
		Стални	Потенцијални	
1.	Појава екстремног загађења ваздуха у урбаном подручју града Приједора		+	Повећање емисија из урбаних извора загађења. Кумулативни ефекти уз појаву температурне инверзије.
2.	Екстремно загађење ваздуха услед појаве техничко-технолошког акцидента		+	Услед хаварије складишта лакозапаљивих и транспорта опасних материја
3.	Екстремно загађење воде у изворишту Матарушко поље		+	У случају плављења подручја изворишта долази до продора плавних вода од изворишта у контаминиране воде.
4.	Екстремно загађење водотока ријеке Сане услед акцидентне појаве или одлагања опасног отпада		+	Услед акцидентне појаве или несавјесног понашања одлагања опасне и токсичне материје у водоток ријеке Сане долази до екстремног загађења.
5.	Контаминација земљишта услед неконтролисаног одлагања опасног отпада		+	Неконтролисаним одлагањем опасних материја и појаве дивљих депонија долази до контаминације земљишта.

3.6.3. Анализа узрока угрожавања животне средине

А) Анализа сценарија

Врло висока вјероватноћа и могућност појаве екстремног загађења изворишта „Матарушко поље“ присутна је због честе појаве поплава које узрокују продор плавних вода у извориште и контаминацију воде за пиће. Ова појава односно сценарио може имати критичне последице јер може да узрокује појаве хидричних епидемија код становништва и да узрокује прекид водоснабдијевања становништва урбаног подручја града Приједора. Појава екстремног загађења и контаминације земљишта такође је присутна са високом вјероватноћом због честе појаве неконтролисаног одлагања отпадних материја и значајне примјене пестицида у пољопривредној производњи (ратарска и повртларска производња). Последице ове контаминације могу бити озбиљне с обзиром на опасност угрожавања квалитета површинских и подземних вода и здравља биљака и становништва. Екстремно загађење ваздуха је могуће са просјечном вјероватноћом појављивања с обзиром на могућност загађења из мобилних и стационарних извора загађења ваздуха уз појаву температурне инверзије када долази до кумулације загађујућих материја у урбаном подручју града. Ова појава може имати озбиљне последице прије свега угрожавања здравља становништва, а нарочито осјетљивих особа (дјеца, старије становништво и хронични болесници).Такође је присутна просјечна вјероватноћа појављивања екстремног загађења водотока ријеке Сане због испуштања отпадних вода загађених токсичним компонентама, бацања токсичних материја у водоток као и услед акцидентних појава. Екстремно загађење водотока може узроковати уништавање флоре и фауне у водотоку (помор рибе и сл.), те може узроковати загађење изворишта воде за пиће с обзиром на чињеницу да се изворишта воде за пиће у највећој могућој мјери прихрањују из водотока ријеке Сане. Матрица ризика и анализа сценарија за појаве екстремног загађења животне средине дата је на графикону бр. 6.

Графиконбр.6 .- Матрица ризика појаве екстремног загађења животне средине

Врло висока вјероватноћа (5)					
Висока вјероватноћа (4)			Контаминација земљишта		Екстремно загађење изворишта
Просјечна вјероватноћа (3)			Екстремно загађење ваздуха	Екстремно загађење водотока	
Ниска вјероватноћа (2)					
Врло ниска вјероватноћа (1)					
	Ограничено (1)	Осредње (2)	Озбиљно (3)	Врло озбиљно (4)	Критично (5)

Легенда:

	ВРЛО ВИСОК РИЗИК
	ВИСОК РИЗИК
	ПРОСЈЕЧАН/ПРИХВАТЉИВ РИЗИК
	НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК

2.2.6.4. Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања

Када је у питању анализа капацитета и потреба за промјенама и прилагођавњу капацитета може се констатовати да су потребне велике промјене у домену мјера заштите ваздуха од загађивања и заштите земљишта. Такође је потребно прилагођавање и код припрема и спровођења превентивних мјера код ризика који се односе на загађење изворишта, загађење ријеке Сане и појаву техничко технолошких акцидента. Да би се побољшала ефикасност дјеловања и спровођења мјера заштите за вријеме појаве акцидента и екстремног угрожавања животне средине потребне су велике промјене у случајевима екстремног загађења ваздуха, појаве техничко технолошких акцидента као и екстремног загађења земљишта и загађења ријеке Сане. Такође је потребно извршити одређена прилагођавања у домену заштите изворишта. Да би се омогућило ефикасно отклањање посљедица послије појаве екстремног загађења животне средине потребне су велике промјене у домену заштите ваздуха и појаве техничко технолошког акцидента. Такође је потребно извршити одређена прилагођавања ради ефикасног отклањања посљедица појаве екстремног загађења изворишта и водотока ријека Сане.

Табела бр. 11. - Матрица процјене капацитета за заштиту животне средине

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, плани, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
1. Појава екстр. загађења ваздуха "	●	●	●
2. Појава техничко- технол. акцидента	●	●	●
3. Екстр. загађење изворишта	●	●	●
4. Екстр. загађење ријеке Сане "	●	●	●
5. Контаминација земљишта	●	●	●

Легенда

	Потребне велике промјене
	Потребно прилагођавање
	Не треба ништа мијењати

2.2.7. ЗАШТИТА ОД ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИХ АКЦИДЕНАТА

Имајући у виду разноликост привредних капацитета инсталираних на подручју града Приједор, може се констатовати да је могућа појава различитих облика техничко технолошких акцидента. У случају појаве техничко технолошког акцидента интензитет и обим угрожавања становништва и животне средине ће зависити од мјеста настанка те могућности спровођења мјера заштите. Најтеже посљедице би изазвале евентуалне хаварије постројења, у којима се складиште отровни гасови и течности, као и лакозапаљива течна горива, нафтни деривати, складишта пропан-бутан гаса и складишта индустријског експлозива. Складишта опасних материја лоцирана су, како на руралном, тако и у ужем градском подручју, што представља посебну опасност за становништво, ако се има у виду густина насељености и могућност брзе евакуације становништва из угрожене зоне.

- Хаварија на складишту лакозапаљивих и токсичних материја,
- Хаварија на транспортним капацитетима опасних и токсичних материја,
- Хаварија на индустријским капацитетима,
- Хаварија на енергетском постројењу.

Ризици услед хаварија на складиштима лакозапаљивих и токсичних материја се дешавају услед непридржавања техничких мјера заштите. Приликом ових хаварија долази до експлозија и испуштања токсичних материја. Код хаварија на транспортним капацитетима долази до екстремног загађење у зони акцидента. Хаварије на индустријским капацитетима се дешавају углавном због технолошке недисциплине и застарјелости капацитета, а приликом ових хаварија долази до експлозије, пожара и ширења опасних материја. Хаварије на енергетском постројењу углавном се дешавају због непридржавања техничких параметара и адекватних мјера заштите.

Табела бр. 12. - Преглед идентификованих ризика –техничко технолошких акцид.

Ред. број	Идентификовани Ризици	Учесталост јављања		Опис
		Стални	Потенцијални	
1.	Хаварија на складишту лакозапаљивих и токсичних материја		+	Услед непридржавања техничких мјера заштите долази до експлозије, пожара и експанзије опасних материја.

2.	Хаварија на транспортним капацитетима- опасних и токсичних материја		+	Долази до екстремног загађења у зони акцидента (вода, ваздух, земљиште).
3.	Хаварија на индустријским капацитетима		+	Због непоштивања техн. дисциплине долази до експлозије, пожара и ширења опасног загађења.
4.	Хаварија на енергетском постројењу		+	Због непридржавања техничких параметара долази до експлозије и других штетних посљедица

2.2..7.1. Анализа ризика појаве техничко технолошких акцидента

А) Анализа сценарија

На бази анализе сценарија ризика за појаву техничко технолошких акцидента на подручју града Приједора може се констатовати да је присутна висока вјероватноћа појављивања хаварија на транспортним капацитетима са озбиљним посљедицама и озбиљним материјалним и еколошким штетама. Појава хаварија на индустријским капацитетима има такође високу вјероватноћу и озбиљне посљедице поготово због угрожености како запослених радника, тако и становништва у зони индустријских капацитета. Услед ових хаварија може доћи до појаве и ширења пожара. Појаве хаварије на складишним капацитетима токсичних и опасних материја је моућа са просјечном вјероватноћом и са озбиљним посљедицама угрожавања становништва и појаве материјалних штета. Високу вјероватноћу појављивања такође имају хаварије на енергетским постројењима са врло озбиљним посљедицама угрожавања људи и материјалних добара. Матрица ризика и анализа сценарија за појаву техничко технолошких акцидента на подручју града Приједора дата је на графикону бр.7 .

Графикон бр. 7. - Матрица ризика појаве техничко технолошких акцидента

Врло висока вјероватноћа (5)					
Висока вјероватноћа (4)			Хав. на трансп.кап ацитетима	Хаварија на енерг. постр.	
Просјечна вјероватноћа (3)			Хаварија на инд. кап.	Хаварија на складишту	
Ниска вјероватноћа (2)					

Врло ниска вјероватноћа (1)					
	Ограничено (1)	Осредње (2)	Озбиљно (3)	Врло озбиљно (4)	Критично (5)

Легенда:

	ВРЛО ВИСОК РИЗИК
	ВИСОК РИЗИК
	ПРОСЈЕЧАН/ПРИХВАТЉИВ РИЗИК
	НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК

2.2.7.2. Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања

На бази анализе сценарија и потреба и могућности за ефикасну заштиту и спасавање у случају појаве техничко технолошких акцидентата на подручју града Приједора може се констатовати да би за побољшање ефикасности акција заштите и спасавања било потребно извршити прилагођавање у домену превентивних мјера ради предупређења и спријечавања појава техничко технолошких акцидентата. Такође велике промјене и прилагођавања потребно је извршити ради побољшања оперативних активности за заштиту и спасавање у случају појаве техничко технолошких акцидентата. За унапређење могућности за заштиту и спасавање у случају појаве техничких акцидентата неопходно је извршити набавку неопходних МТС и опреме те извршити обуку екипа за заштиту и спасавање. Када је у питању отклањање посљедица појаве техничко технолошких акцидентата велике промјене и прилагођавања потребно је извршити за отклањање посљедица ових акцидентата, а поготово у случају хаварија на складиштима опасних и токсичних матрија. Преглед могућих сценарија појаве техничко технолошких акцидентата као и потребног нивоа промјена и прилагођавања приказан је у табели бр.13.

Табела бр. 13. - Матрица процјене капацитета за заштити и спасавање у случају појаве техничко технолошких акцидентата

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента	За вријеме инцидента	Послије инцидента
Број и назив сценарија	(закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	(капацитети за одговор и смањење посљедица)	(капацитети за опоравак)

Хаварија на складишту опасних материја .			
Хаварија на трансп. Капацитетима.			
Хаварија на индустријским капацитетима .			
Хаварија на енергетском постројењу .			

Легенда

	Потребне велике промјене
	Потребно прилагођавање
	Не треба ништа мијењати

2.2.8. ЗАШТИТА ОД МИНА И НЕЕКСПЛОДИРАНИХ УБОЈНИХ СРЕДСТАВА

2.2.8.1. Угроженост подручја:

На основу досадашњих искустава у проналажењу, прикупљању и уништавању неексплодираних убојних средстава и мина, те праћењу броја настрадалих од ових средстава, може се констатовати да је становништво града Приједора изложено реалној опасности од заосталих неексплодираних убојних средстава и мина.

И поред тога што су, на подручју града Приједора, у досадашњем периоду прегледане и очишћене све површине за које су постојали подаци о евентуалном загађеношћу минама (очишћено 58.893 м² површине на подручју Хамбарина, Алишића, Старог Града и Лисине) , присутан је релативно велик број одбачених минскоексплозивних средстава која се проналазе на терену града, шумама,ливадама, дивљим сметљиштима и водотоцима.

У периоду од 2000. године, када је у Републици Српској почео организован рад на овим питањима, па до краја 2013. године Одсјек за цивилну заштиту града Приједора у сарадњи са деминерским тимом Републичке управе цивилне заштите интервенисао је на 1026 појединачних локација са којих је уклоњено и неутралисано 4622 ручне бомбе различитих модела, 1553 различита тромблонска пријектила, 13 противтенковских мина, 727 различитих противпјешадских мина, 519 ракетних бацача зоља и оса, 298 минобацачких граната различитог калибра, 197.862 комада муниције различитог калибра, 10 авио бомби из Другог свјетског рата, 1579,8 кг различитог

војног и индустријског експлозива и 471 ком. осталих средстава (разних упаљача, противавионске муниције, детонаторских капсули и штапина).

Табела бр. 14. - Листа идентификованих ризика од мина и НУС-а

ИДЕНТИФИКОВАНИ РИЗИЦИ	КАРАКТЕР РИЗИКА		
	СТАЛНИ	ПОТЕНЦИЈАЛНИ	ПРЕКОГРАНИЧ.
1. Експлозија складишта експлозива		+	
2. Активирање мине		+	
3. Подметање експлозивне направе		+	
4. Проналазак НУС-а у природи	+		
5. Проналазак Мес-а у насељеном мјесту	+		
6. Проналазак НУС-а у водотоку	+		

Графикон бр. 8. - Матрица ризика од мина и НУС-а

ЧЕСТО (5)		Проналазак НУС-а у природи			
ПОУЗДАНО (4)		Проналазак НУС-а у водотоку	Проналазак НУС-а у насељу		
ДЕШАВА СЕ (3)			Подметање МЕС-а на јавном мјес		
РИЈЕТКО (2)			Активирање мине		
СКОРО НИКАДА (1)				Експлозија у складишту експлозива	
	БЕЗНАЧАЈНО (1)	МАЊА ШТЕТА (2)	ТРАЈ.ШТЕТА (3)	ВЕЛ. ШТЕТА (4)	КАТАСТРОФА (5)

	ВРЛО ВИСОК
	ВИСОК РИЗИК
	ПРИХВАТЉИВ

	НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО НИЗАК

Табела бр. 15. - Матрица процјене капацитета

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
6. Експлозија у складишту експлозива	●	●	●
7. Активирање мине	●	●	●
8. Подметање експлозивне направе на јавном мјесту	●	●	●
9. Проналазак НУС-а у природи	●	●	●
10. Проналазак НУС-а у насељу	●	●	●
11. Проналазак НУС-а у водотоцима	●	●	●

●	Потребне велике промјене
●	Потребно прилагођавање
●	Не треба ништа мијењати

2.2.8.2. Организација мјера и анализа капацитета :

Активности на раминирању минских поља и прегледу сумњивих површина спроводе се у организацији БХ МАЦ-а који је задужен за прикупљање података, вођење евиденција, обиљежавање сумњивих површина, спровођењу тендерских процедура и надзор на извођењу радова на разминирању. Послове на разминирању изводи више

различитих комерцијалних деминерских фирми као и специјалистички деминерски тимови Републичке управе цивилне заштите (популарно Б тимови).

Послови на уклањању и уништавању неексплодираних убојних средстава која се пронађу на терену спроводе се у организацији Републичке управе цивилне заштите, а реализују их А тимови у координацији и на захтјев Одсјека за цивилну заштиту. Ови тимови обучени су и опремљени у складу са савременим европским и свјетским стандардима и успјешно се носе са свим изазовима у овом послу.

2.2.9. ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА

Становништво на подручју града Приједор се у значајној мјери бави пољопривредном производњом за шта постоје идеални услови. Иако су те могућности изванредне, сточни фонд по свом броју и карактеристикама сада ни изблиза не презентује те могућности. Урбанизација и напуштање сеоских подручја имају за посљедицу стално смање стоног фонда на подручју града Приједор. Поред тога постојећи сточни фонд је изложен сталној опасности појава заразних оболења па и епизотија што представља потенцијалну опасност угрожавања здравља становништва.

Са епизоотиолошко-епидемиолошког аспекта интересантна је и популација дивљих животиња која је на нашем подручју присутна у значајном броју. Велики рубни простори, брдовити и густо пошумљени, а поред тога и рјеђе насељени, чине идеалан амбијент за опстанак и развијање дивље популације. Све то чини нашу средину изузетно погодном за појаву опасних заразних болести (бјесноћа, хеморалгичне грознице, туларемија...) које преносе управо дивље животиње. Врло значајан фактор утицаја на здравствено стање становништва свакако представљају пси и мачке луталице којих најчешће у задње вријеме имамо у све већем броју. Појаве разних врста оболења животиња често доводе до угинућа животиња што представља посебан санитарно хигијенски и здравствени проблем на подручју града Приједора. Благовремено и на санитарни начин уклањање угинулих животиња представља изузетно важну мјеру с обзиром на потенцијалну опасност ширења заразних болести и даљег угрожавања здравственог стања животиња па и становништва

2.2.9.1. Структура идентификованих ризика

На бази анализе стања и потенцијалних опасности појаве болести и угинућа животиња на подручју града Приједора те анализе могућих ризика и сценарија може се констатовати да су прије свега могући сљедећи ризици.

- Појава бруцелозе домаћих животиња
- Појава Q грознице
- Појаве бјеснила домаћих животиња
- Појава свињске куге
- Појава птичијег грипа
- Појава трихинелозе

Појаве бруцелозе домаћих животиња су регистроване на подручју града Приједора у ранијем периоду. Ова болест настаје због неадекватних мјера превентивне заштите здравља животиња, а може се пренијети на људе због непажње и непримјењивања одговарајуће заштитне опреме приликом контакта са зараженим животињама.

Појава Q грознице на подручју града Приједора се дешавала због боравка стада оваца и номађења у непосредној близини урбаних зона. Ова болест животиња се такође преноси на човјека.

Појаве бјеснила домаћих животиња углавном се дешава због контакта са зараженим дивљим животињама. Бјеснило представља вирусну заразну болест која се угризом болесне животиње преноси на човјека.

Појаве свињске куге су се такође дешавале на подручју града Приједора и оне су најчешћи узрок угинућа свиња. Свињска куга представља вирусну заразну болест која напада пробавне органе свиња, брзо се шири и постоји опасност преношења на људе.

Појава птичијег грипа представља сталну опасност због немогућности спровођења адекватних мјера превентивне заштите животиња (углавном перади) због сталног мутирања и појаве нових врста вируса који могу узроковати појаву пандемије.

Потенцијална могућност појављивања трихинелозе као паразитарне зоонозе је стално присутна. Узрочник ове инфекције су учахурене ларве . а преноси се на човјека конзумирањем слабо термички обрађеног меса заражене животиње (најчешће свиња). Као превентивна мјера препоручује се обавезна контрола свињског меса на трихинелозу од стране надлежних ветеринарских установа. У табели бр.16. дат је преглед идентификованих ризика појаве болести животиња на подручју града Приједора.

Табела бр. 16. - Преглед идентификованих ризика појаве болести животиња

Идентификовани Ризици	Учесталост јављања		Опис
	Стални	Потенцијални	
Појава бруцелозе домаћих животиња		+	Заразна болест различитих животињских врста која се може пренијети на људе.
Појава Q грознице		+	Зооноза која се код човјека манифестује општом септикемијом.
Појаве бјеснила домаћих животињ		+	Вирусна зараза која се преноси угризом бијесних животиња .
Појава свињске куге		+	Вирусна заразна болест која напада пробавне органе свиња а може се прнијети на људе.
Појава птичијег грипа		+	Узрочник ове болести је вирус који се може пренијети на људе.
Појава трихенилозе		+	Паразитарна зоонозна болест а узрочник инфекције су учахурене ларве.

2.2.9.2. Анализа ризика

Појава бруцелозе домаћих животиња и појава Q грознице имају просјечну вјероватноћу појављивања са врло озбиљним посљедицама с обзиром да често није могуће мјерама лијечења постићи одговарајуће резултате него је нужно извршити уништавање обољелих животиња, при чему настају велике материјалне штете и друге штетне посљедице.

Појаве бјеснила као вирусног оболења има високу вјероватноћу с обзиром на честе контакте домаћих животиња са дивљим и на тај начин преношења ове болести. Посљедице појаве ове болести су критичне с обзиром на смртоносни исход код животиња и људи.

Појава свињске куге има високу учесталост с обзиром на могућности појаве, а посљедице су врло озбиљне јер долази до брзог ширења заразе и угинућа обољелих животиња.

Појава трихинелозе има просјечну вјероватноћу појављивања због непредузимања одговарајућих превентивних мјера контроле меса од стране надлежних ветеринарских установа. Појаве трихинелозе и могућност њеног преношења на људе би имала озилне посљедице.

Појава птичијег грипа има нижу вјероватноћу појављивања али су посљедице критичне јер се ради о атипичној врсти болести са недефинисаним могућностима и начином лијечења као и недовољним капацитетима за лијечење у случају појаве ове болести. Матрица ризика појаве болести животиња на подручју града Приједора приказана је на графикону бр. 9.

Графикон бр. 9. - Матрица ризика појаве болести животиња

Врло висока вјероватноћа (5)					
Висока вјероватноћа (4)				Свињска куга	Бјеснило
Просјечна вјероватноћа (3)			Трихинелоза	Бруцелоза, Q грозница	
Ниска вјероватноћа (2)					Птичији грип
Врло ниска вјероватноћа (1)					
	Ограничено (1)	Осредње (2)	Озбиљно (3)	Врло озбиљно (4)	Критично (5)
	ВРЛО ВИСОК РИЗИК				
	ВИСОК РИЗИК				
	ПРОСЈЕЧАН/ПРИХВАТЉИВ К				

	НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО НИЗАК РИЗИК

2.2.9.3. Постојећи капацитети и могућност заштите животиња

Заштиту и спасавање животиња и намирница животињског поријекла могуће је спровести прије свега кроз превентивну заштиту животиња, редовно цијепљење и друге ветеринарске мјере. Цијепљење је обавезно против: бјеснила, шуштавца, парашуштавца и куге свиња и перади.

Постојећи сточни фонд је под здравственом заштитом ветеринарске службе која путем ветеринарских амбуланти функционише на подручју града Приједора. Ветеринарске амбуланте постоје и функционишу у Приједору и Омарској. Ветеринарске станице су добро кадровски оспособљене, али просторни и материјално технички услови за ефикасан рад ове службе нису на задовољавајућем нивоу. Мјере за здравствену заштиту животиња подразумјевају активности имаоца стоке. Власници стоке су дужни пријавити ветеринарској станици сваку појаву заразе или друге масовне болести као и појаву контаминације.

Чување и заштита меса и производа од меса може се вршити само ускладиштењем у намјенским расхладним коморама. Од изузетне важности за заштиту ових производа је да се поред кориштења здраве стоке за обезбјеђење меса у потпуности поштују санитарно-хигијенски поступци, обезбједи хигијена у погонима те употреба микробиолошки исправне воде у току производног процеса.

2.2.9.4. Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања

Да би се створили квалитетни услови за организовано и планско спровођење мјера превентивне заштите животиња потребно је извршити велике промјене за спречавање појаве бјеснила код домаћих животиња као и за заштиту од појаве птичијег грипа. За остале идентификованне ризике и сценарије у домену спровођења превентивних мјера потребно је извршити прилагођавања у раду постојећих капацитета.

За ефикасно спровођење мјера лијечења и сузбијања ширења болести за све утврђене ризике и појаве оболења животиња потребно је извршити велике промјене прије свега у развоју капацитета, обезбјеђењу неопходне опреме и средстава и стварања услова за функционисање ветеринарске службе као и других служби које се укључују у активности лијечења и локализацију оболења. Нешто нижи ниво потребно је извршити у домену појаве трихинелозе с обзиром на постојање контроле и могућности спречавања ширења ове болести-

Када је у питању отклањање посљедица појаве идентификованих ризика односно сценарија велике промјене је потребно извршити ради оспособљавања за санирање посљедивца појаве бјеснила домаћих животиња и појаве птичијег грипа. За успјешно отклањање посљедица појаве осталих идентификованих ризика појаве оболења животиња потребно је извршити одређена прилагођавања и припреме у домену развоја капацитета и набавке неопходне опреме и материјално техничких средстава. Матрица процјене капацитета за заштиту здравља животиња на подручју града Приједора дата је у табели бр. 17.

Табела бр. 17. - Матрица процјене капацитета за заштиту здравља животиња

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
1. Појава бруцелозе домаћих животиња	●	●	●
2. Појава Q грознице	●	●	●
3. Бјеснило домаћих животиња	●	●	●
4. Појава свињске куге	●	●	●
5. Појава птичијег грипа	●	●	●
6. Појава трихенилозе	●	●	●

Легенда

●	Потребне велике промјене
●	Потребно прилагођавање
●	Не треба ништа мијењати

2.2.10. ЗАШТИТА БИЉАКА

2.2.10.1. Најчешће врсте биљних болести, штеточина и корова

Болести које се појављују на биљкама узроковане су од два фактора, а то су патогени и еколошки фактори. То значи да се не мора увијек развити болест код биљке ако су присутни патогени, јер се биљка може бранити од болести, што зависи од еколошких фактора.

Болести узроковане патогенима могу се подијелити у три групе:

- микозе-болести узроковане гљивицама
- бактериозе-болести узроковане бактеријама
- вирозе - болести узроковане вирусима

Данас је познато око 3000 гљивичних обољења, а најчешћа је Пламењача која је узрокована гљивицама, а која се првенствено шири по влажном времену – највећа

опасност од ширења болести је током честих киша . Почетна појава болести видљива је на наличју листова као сиве "красте", у даљној фази се на биљкама манифестује као смеђ трулеж: уништава листове који изгледају спаљено по рубовима листова. Ова болест погађа већину биљних врста. Сиву трулеж узрокују гљивице. Шире се по влази и углавном нападају биљке ослабљеног имунитета. Узрокују полијегање младих биљака, одумирање пупова, а изгледа као што јој и назив говори – као сива трулеж на плодовима, лишћу, стабљикама, те црвено-смеђе пјеге по биљкама.

2.2.10.2. Структура идентификованих ризика од појаве болести биљака

На бази анализе стања и појава различитих врста оболења, штеточина у других облика угрожавања земљишта и биљака узимајући у обзир учесталост њиховог јављања и посљедица које би ти ризици имали на здравље биљака, економске штете које би биле прозроковане њиховом појавом као и могуће негативне здравствене посљедице за становништво могући су сљедећи ризици.

- Појава гљивичних болести (пламењача, сива трулеж и сл.)
- Појава биљних штеточина
- Појава коровских биљака које се масовно јављају
- Загађење замљишта пестицидима и другим токсичним материјама

У табели бр. 18. дат је преглед идентификованих ризика у области заштите биљака на подручју града Приједора.

Табела бр. 18. - Преглед идентификованих ризика у обласи заштите биљака

Ред број	Идентификовани ризици	Учесталост јављања		Опис
		Стални	Повремен и	
1.	Појава гљивичних болести биља(пламењача,сива трулеж и сл).	+		Због неадекватних мјера заштите појављују се штетни организми који се преносе и шире. Може доћи до појаве епидемија на биљкама, што представља директну опасност за здравље биља и значајних економских штета и угрожавање здравља становништва
2.	Појава биљних штеточина	+		Велики је број присутних штеточина,који значајно утичу на приносе и самим тим узрокују економске штете.Мјере њихове контроле треба проводити на вријеме .
3.	Појава коровских биљака које се масовно јављају (амброзија)	+	+	Расте на култивисаном земљишту као коров и спречава развој других биљака. Осим што је штетна кад расте у усјеву ствара пеленов прах који се шири и узрокује алергијске реакције код становништва.
4.	Загађење земљишта пестицидима	+		Употреба пестицида представља опасност по контаминацију земљишта а изрок је нестручна и неконтролисана употреба пестицида. Поред контаминације земљишта може доћи до контаминације површинских и подземних вода и угрожавања здравља становништва.

2.2.10. 3. Анализа ризика и капацитета појаве болести биљака

А) Анализа сценарија ризика

Могућност појаве гљивичних болести код биљака, а прије свега пламењаче и сиве плијесни, које би се шириле и изазвале велике економске и друге штете присутна је са врло високом вјероватноћом и озбиљним посљедицама по здравље биљака па и здравље становништва. Појава биљних штеточина је присутна са нешто нижом вјероватноћом али такође са озбиљним посљедицама које се односе прије свега на економске штете. Појаве амброзије као коровске биљке која се шири и загађење земљишта и биљака услед употребе пестицида имају високу вјероватноћу појављивања и врло озбиљне посљедице, како са аспекта појаве економских штета, а прије свега угрожавања здравља становништва с обзиром на ширење поленовог праха амброзије и загађења земљишта и биљака пестицидима. Матрица ризика појаве биљних болести приказана је на графикону бр.10.

Графикон бр. 10. - Матрица ризика појаве оболења биљака

Врло висока вјероватноћа (5)			Гљивичне болест										
Висока вјероватноћа (4)			Биљне штеточине	Амброзија, Пестициди									
Просјечна вјероватноћа (3)													
Ниска вјероватноћа (2)													
Врло ниска вјероватноћа (1)													
	Ограничено (1)	Осредње (2)	Озбиљно (3)	Врло озбиљно (4)	Критично (5)								
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td></td> <td>ВРЛО ВИСОК РИЗИК</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ВИСОК РИЗИК</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ПРОСЈЕЧАН РИЗИК</td> </tr> <tr> <td></td> <td>НИЗАК РИЗИК</td> </tr> </tbody> </table>						ВРЛО ВИСОК РИЗИК		ВИСОК РИЗИК		ПРОСЈЕЧАН РИЗИК		НИЗАК РИЗИК
	ВРЛО ВИСОК РИЗИК												
	ВИСОК РИЗИК												
	ПРОСЈЕЧАН РИЗИК												
	НИЗАК РИЗИК												

Б) Анализа капацитета

Заштита биља и биљних производа на подручју града Приједора спроводи се непосредно од стране власника пољопривредних површина (грађана и предузећа која се баве пољопривредном производњом), а уз стручну помоћ службе за заштиту биља при Одсјеку за пољопривреду града Приједор.

У случају угрожености од хемијских и биолошких средстава у заштити и спасавању укључују се и организоване снаге ЦЗ (Градски штаб за ванредне ситуације), а по потреби и други субјекти (стручне и научне организације).

Заштитом биља од болести и штеточина на подручју града руководи Одјељење за привреду - Одсјек за пољопривреду, уколико се не сумња на употребу хемијских и биолошких средстава, док се у супротном у руководење акцијом укључује Градски штаб за ванредне ситуације.

2.2.10.4. Карактеристике и обим потребних промјена и прилагођавања

Када су у питању превентивне мјере и мјере које је потребно проводити прије појаве инцидента, највећи ниво промјена и прилагођавања потребно је извршити у домену заштите од коровских биљака, а прије свега заштите од амброзије гдје је потребно донијети одлуку о мјерама заштите од амброзије, програме активности и надзора у локалној заједници. За остале идентификоване ризике и сценарије потребно је извршити прилагођавање у домену превентивних активности ради предупређења ових појава. Када је у питању оперативно дјеловање за вријеме инцидента у свим врстама ризика и сценарија потребно је извршити велике промјене с обзиром на недостатак капацитета и планова оперативног ангажовања у случају појаве инцидента. Реализација активности на отклањању посљесица послје појаве инцидента за све идентификоване ризике захтијева одређена прилагођавања која се односе прије свега на јачање капацитета, кадровско јачање и утврђивање одговарајућих процедура. У табели бр. 19. приказана је матрица процјене капацитета за заштиту биљака на подручју града Приједора.

Табела бр. 19. - Матрица процјене капацитета за заштиту биљака

Сценариј ризика	Процјена капацитета		
	Прије инцидента (закони, процјена, планови, процедуре, превентивне мјере...)	За вријеме инцидента (капацитети за одговор и смањење посљедица)	Послије инцидента (капацитети за опоравак)
1. Појава гљивичних болести код биљака	●	●	●
2. Појава биљних штеточина	●	●	●
3. Појава коровских биљака (амброзија)	●	●	●
4. Загађење земљишта пестицидима	●	●	●
●	Потребне велике промјене		

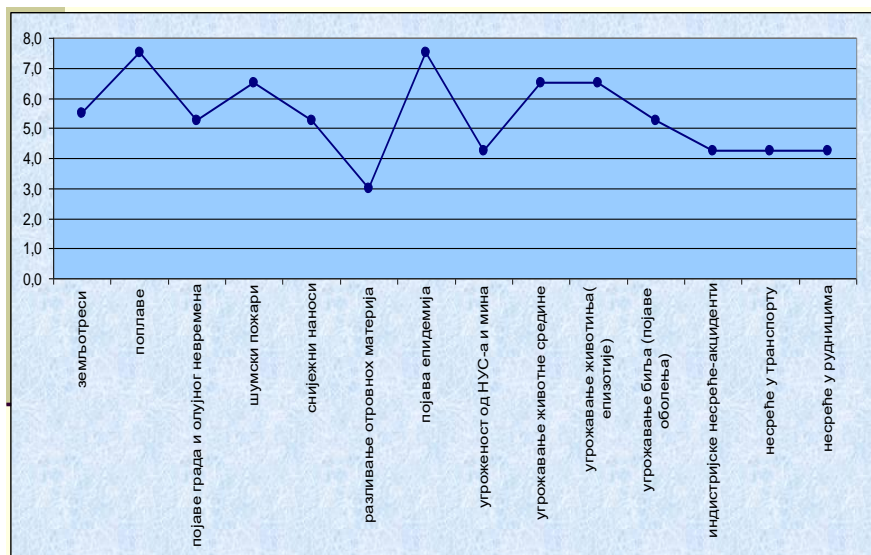
●	Потребно прилагођавање
●	Не треба ништа мијењати

3. СТАЊЕ ОРГАНИЗОВАНОСТИ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ И ДОСТИГНУТИ СТЕПЕН ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА ОД ПРИРОДНИХ И ДРУГИХ НЕСРЕЋА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ПРИЈЕДОРА

На основу дугогодишњег праћења стања на подручју Града Приједора, може се констатовати да су територија и становништво града изложени различитим врстама ризика, који могу настати штетним дјеловањем природе и човјека.

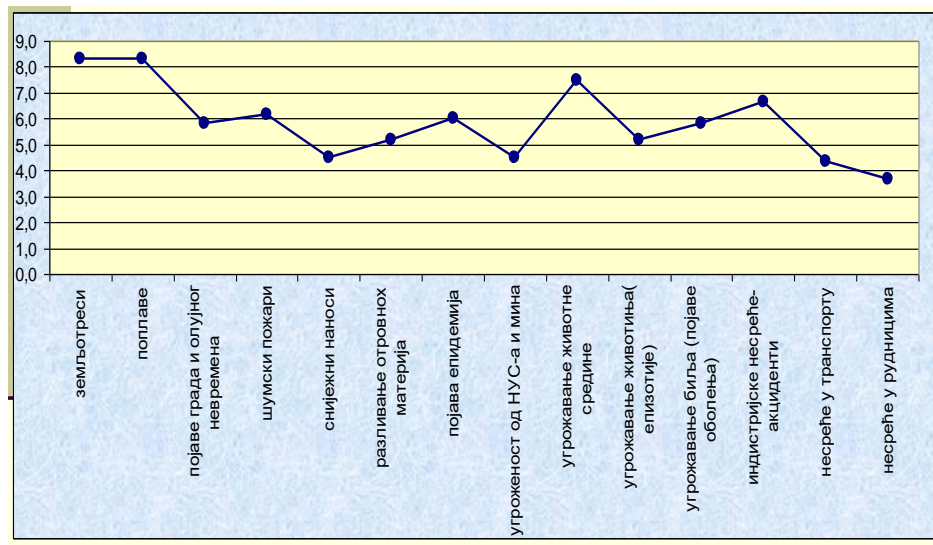
Појаве елементарних непогода и техничко-технолошких акцидентата на подручју града Приједор представљају сталну опасност угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине. Најзначајнији облици потенцијалне угрожености становништва су поплаве, пожари и земљотрес. Када се посматра постојеће стање и појаве елементарних непогода и техничко – технолошких акцидентата на подручју града Приједора може се констатовати да се значајан број потенцијалних облика угрожавања становноштва и материјалних добара јавља у зависности од климатских, хидролошких и других карактеристика и појава. Појаве пожара на овом подручју имају значајно учешће као појединачна појава или као пратећа појава других облика угрожавања становништва и материјалних дабара. Најзначајнији облик потенцијалне угрожености становништва овог подручја су поплаве с тим што пожари а пре свега шумски пожари заузимају врло високо мјесто у смислу њихове учесталости, посљедица и трајања. (графикон бр.11).

Графикон бр.11.Преглед профила опасности (учесталост, посљедице, трајање и предвидивост) на подручју града Приједор

Такође је присутна висока осјетљивост подручја града Приједора на шумске пожаре с обзиром на географске карактеристике града и расположиве шумске ресурсе. (графикон бр.12).

Графикон бр. 12. Степен осетљивости/рањивости подручја града Приједор

За подручје града Приједора је карактеристично да је присутан врло низак ниво могућности одговора на шумске пожаре с обзиром на лошу приступачност терена и недостатак материјално техничких средстава, опреме и оспособљеног људства за гашење шумских пожара (графикон бр.13).

Графикон бр.13.Могућност одговора на ванредни догађај/катастрофу

Све ово доприноси да је присутан врло висок степен угрожености подручја општине Приједор од различитих врста опасносни а нарочито од поплава, шумских пожара, земљотреса и техничко технолошких акцидентата. (графикон бр.14).

Графикон бр.14. Преглед степена угрожености подручја града Приједора по појединим профилима опасности

3.1.МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Појаве пожара на подручју града Приједора заузимају високо место на списку несрећа које угрожавају ово подручје . Како пожар прати и друге облике угрожавања, појављује се код експлозија, рушења итд., мјере заштите а прије свега превентивне мјере заштите од пожара морају бити обавеза сих субјеката друшта и сих грађана.. Појаве пожара у највећем броју случајева се могу спријечити или избјећи елементарним поступцима превентивне заштите од пожара и одређеном противпожарном културом.

Узроци због којих настају пожари на овом подручју су врло различити а најчешће се јављају пожари у насељеним местима као и шумски пожари. Најчешћи узрок је човјек, и то првенствено због: неправилног поступања са запаљивом материјом, непоштовање правила и забране ложења на орвореном простору, грешака у пројектовању, ненамјенске употребе машина, уређаја и опреме, и због пушења на недозвољеним местима.

Мјере заштите од пожара морају бити системски организоване а оне подразумјевају поред добро организованих превентивних мера и формирање, опремање и обуку професионалних и добровољних ватрогасних јединица које покривају комплетно подручје општине. Ефикасно функционисање у домену заштите од пожара такође подразумева доношење квалитетних оперативних планова заштите од пожара и добро нормативно регулисање ове проблематике како би се обезбедила добра координација активности а

поготово у ситуацији појаве пожара већих размјера за чије гашење је неопходно учешће више јединица за гашење пожара.

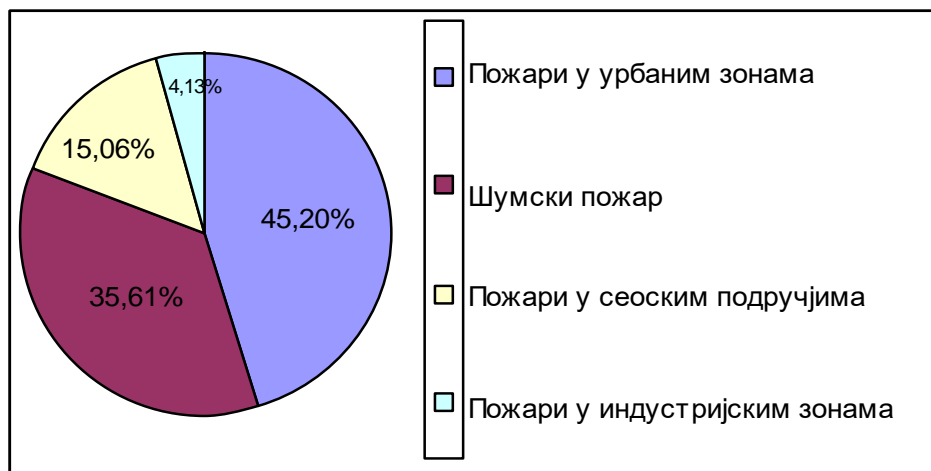
3.1.1. Појаве пожара и могућност провођења мјера заштите

Појаве пожара на подручју града Приједора најчешће се јављају на стамбеним и јавним објектима и објектима у којима се користи или складишти лакозапаљиви материјал, (бензин, гас и остали деривати). Посебан проблем у области заштите од пожара овог подручја представља потенцијална опасност од шумских пожара који се изузетно тешко гасе у локализују. Преглед најзначајнијих облика појављивања пожара на подручју града Приједора приказан је на графикону бр.5.

Најчешћи узрок пожара већих размера на овом подручју су несавјесно понашање појединаца, те неисправност електричних инсталација, паљење корова и неправилно руковање запаљивим материјалима. (графикон бр.15.)

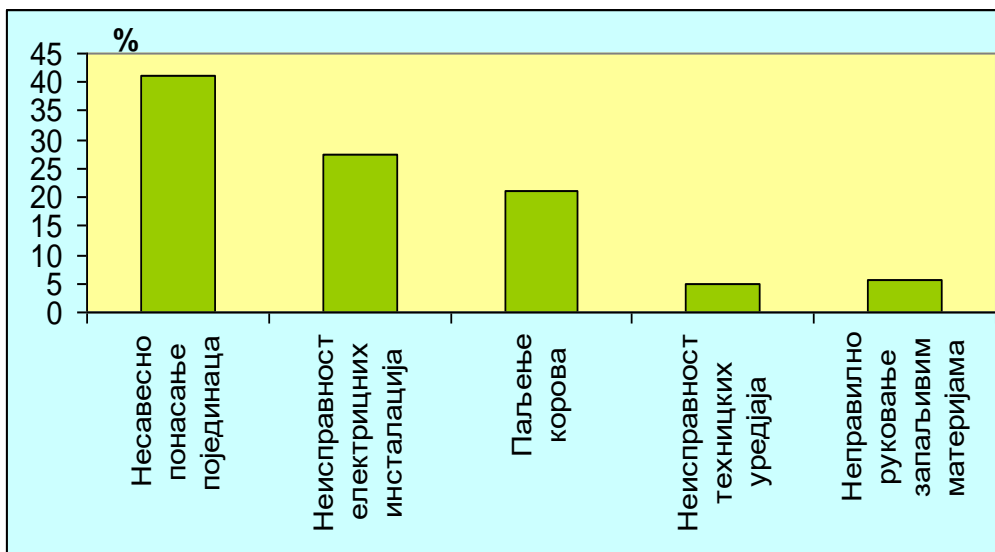
Основу система заштите од пожара на подручју Приједора чини Териоријална ватрогасна јединица Приједор, добровољне ватрогасне јединице које располажу са оспособљеним људством али које према броју припадника не задовољавају потребе противпожарне заштите овог подручја. Ово важи и за противпожарне јединице које егзистирају у оквиру привредних друштава.

Графикон бр.15 Преглед најзначајнијих облика појављивања пожара на подручју града Приједор

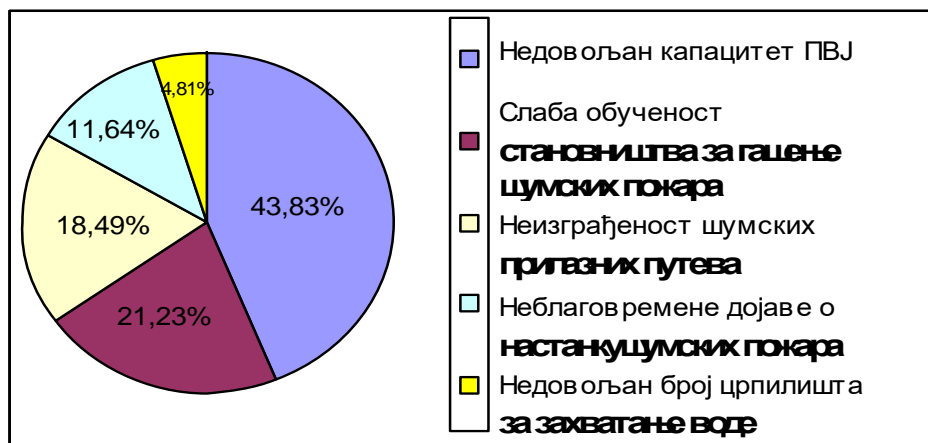
Техничка опремљеност ватрогасних јединица на подручју града Приједора није на задовољавајућем нивоу, јер ове јединице не располажу са довољно специјалних ватрогасних возила, цистерни, као и друге неопходне опреме за гашење пожара. Постојећа ватрогасна возила и опрема је старија од 10 година а поједина возила су у употреби и више од 30 година. Већи број ватрогасних возила, као и опреме је неисправан или сумњиве техничке исправности. То доводи у питање ефикасност акција гашења пожара, као и безбедну употребу ових средстава. Број хидраната у урбаним центрима је недовољан, а стање опреме и њена комплетност је незадовољавајућа. Приказ најзначајнијих недостатака и присутних проблема у области заштите од пожара приказан је на графијону бр.16.

Графикон бр.16. Приказ узрочника пожара већих размера на подручју града Приједора.

Како пожари у урбаним зонама представљају најчешћи облик појаве пожара на овом подручју, а такође ова врста пожара представља и највећу опасност за становништво и материјална добра, тако припреме за гашење ових пожара морају бити најбоље организоване.

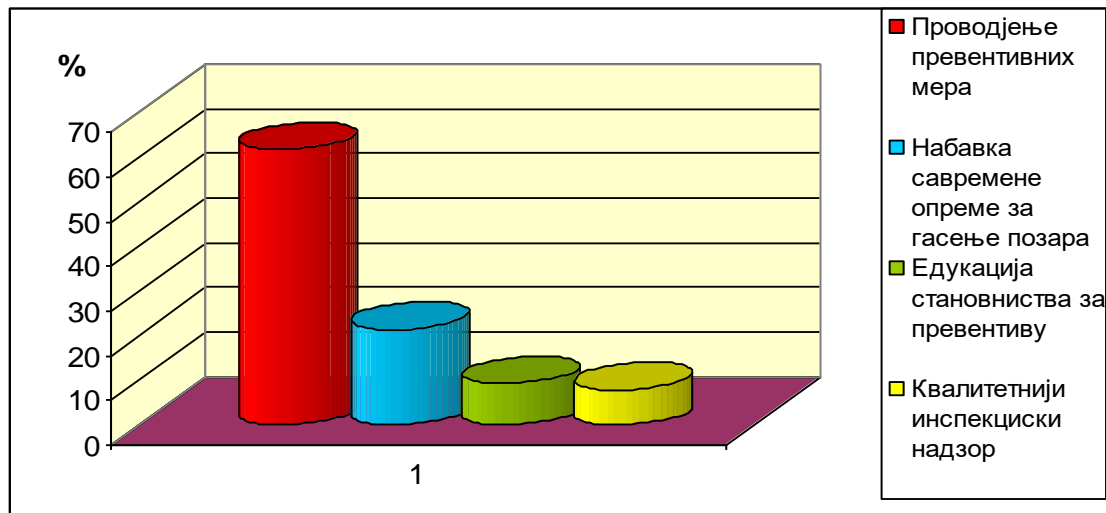
Графикон бр. 17. Приказ најзначајнијих проблема који представљају сметње за успешно гашење пожара на подручју града Приједора

Појаве пожара на подручју града Приједора поред економске узрокују и значајне еколошке штете ширег подручја. Да би се обезбедила адекватна заштита од пожара неопходно је предузети читав низ организационих, техничких, законодавних и других мера. Најзначајнији допринос заштити од пожара остварио би се кроз спровођење превентивних мера заштите од

пожара, набавком савремене опреме за гашење пожара те квалитетнијим спровођењем инспекцијскиг надзора (графикон бр.18).

Графикон бр.18. Приказ мера које престављају најзначајнији допринос успешној заштити од пожара на подручју града Приједора

3.1.2. Узроци и последице појаве пожара.

Најзначајније локације за настајање пожара на подручју Града Приједора представљају јавни и стамбени објекти у којима се користи или складишти лакозапаљиви материјал. Као посебан проблем у области заштите од пожара представља потенцијална опасност од шумских пожара који се изузетно тешко гасе у локализују.

Постојећи привредни капацитети који располажу са већим количинама запаљивих материјала, а нарочито ЈП "Петрол" Приједор и ДП "Мира", располажу са оспособљеним људством за гашење пожара као и са потребном опремом. Ове интерне јединице у предузећима се одмах активирају у случају пожара, али се у случају већег пожара активира Територијална ватрогасна јединица. Као помоћне снаге за сузбијање пожара могуће је ангажовати добровољне ватрогасне јединице и јединице опште намјене, односно грађане у мјесним заједницама и предузећима. У случајевима појаве пожара већих размјера такође би се ангажовало обучено људство у НП «Козара» и Шумског Газдинста Приједор, а по потреби и припадници полиције из СЈБ Приједор и војници Војске БиХ из Гарнизона Приједор.

На плану што ефикасније заштите од пожара неопходна је већа контрола и обезбјеђење услова складиштења запаљивих и експлозивних материја. У приватним и другим објектима такође је неопходно радити на бољем опремању средствима противпожарне заштите и оспособљавању запослених радника за гашење пожара и употребу средстава за заштиту од пожара.

3.1.3.Преглед објеката и степена пожарне опасности

Степен пожарне угрожености зависи од густине изграђености објеката по рејонима. Доста нижу густину изграђености па самим тим и мањи степен пожарне угрожености имају насеља која се налазе ширем урбаном подручју града.Највећу изграђеност има уже урбано подручје града Приједора и насеља која се непосредно наслањају на центар и то: Пећани, Рашковац, Урије Пухарска и Тукови.

Средњу густину изграђености има југоисточни и југозападни дио градског подручја.У најужем центру града постоји знатан број објеката ниске спратности, углавном збијеније градње у затвореном или полуотвореном систему. Већи број ових објеката је са запаљивим материјалом и конструкцијама.Такође постоје објекти у којима се налазе веће количине запаљивог материјала што представља велику опасност.

Објекти насеља Пећани и Рашковац гдје је већа спратност савремено су конципирани у отвореном систему изградње. У овим насељима иако је изграђеност максимална омогућена је лакша интервенција и могућност локализовања пожара.Већи степен угрожености од пожара на подручју града Приједора присутан је на сљедећим објектима:

- објекти пословног центра "Петрол" Приједор због складишта велике количине нафте и нафтних деривата.
- бензиске пумпе које су лоциране на подручју МЗ"Приједор-центар", Свале Приједор 2, Тукови..
- објекти творнице "Мира", «Житопромета», због складишта сировина и готових производа,
- објекти и постројења РЖР"Љубија" због постојања властитих бензиских пумпи,
- објекти и постројења пилана због веће количине дрвне масе,
- објекти и постројења ПП "Јавор" због бензиске пумпе, веће количине боја и лакова као и дрвне масе,
- Објекти Опште болнице због складишта мазута, као и објекти и постројења ЈП"Централна топлана" због велике количине мазута и бензиске пумпе,
- стамбени објекти у улици Илије Бурсаћа у Приједору, око 20 зграда због лошег система градње са аспекта заштите од пожара и врста материјала.

3.1.4. Густина изграђености објеката по рејонима и врста објеката

Према пожарној оптерећености на подручју града разликује се 6 рејона и то: уже градско подручје, насеље Пећани, насеље Рашковац, насеље Урије, насеље Доња Пухарска и индустријска зона.

На ужем градском подручју преовладавају објекти стамбеног и јавног карактера. Просјечна спратност износи П+4. Велики број ових објеката је са запаљивим материјалом и лошом конструкцијом. Објекти изграђени до 1971.год. су грађени од класичног материјала и врло су осјетљиви на пожар.Остали објекти, посебно објекти који су изграђени послје 1971.год.изграђени су углавном од чврстих ватроотпорних материјала. Пожарно оптерећење и пожарне опасности су релативно мале.

У рејону Пећани изграђени су стамбени објекти спратности П+8. Сви објекти су изграђени од чврстих ватроотпорних материјала и пожарна опасност је сасвим мала.

У рејону Рашковац, поред индивидуалне стамбене изградње гдје је спратност П+1, изграђени су и колективни стамбени објекти спратности П+4. Обзиром да су објекти у овом реону грађени од незапаљивог материјала то је пожарна опасност мала.

У рејону Урије преовладава ниска градња, највећа спратност објеката је П+6. Значајан број објеката је старије градње и изграђени су од класичног материјала осјетљивог на пожар. Објекти изграђени после 1971. год. су изграђени од незапаљивог материјала, те је опасност од пожара у овом рејону релативно мала.

У рејону Доња Пухарска преовладава индивидуална стамбена изградња спратности П+1 са великим степеном изграђености. Објекти су изграђени од класичног материјала, и пожарна опасност у овом реону је већа у односу на остале реоне.

Индустријска зона је лоцирана на сјевероисточној страни града и представља највећу пожарну опасност због складиштења и кориштења лако запаљивих материја у технолошком процесу. Индустијски објекти су углавном грађени од чврстих ватроотпорних материјала. Недостаци код индустријских објеката односе се на неиздјеленост простора на пожарне секторе, на снабдјевање водом, неисправност електроинсталација и на начин складиштења сировина и готових производа.

Насеље Брезичани са концентрисаном индустријом уз магистрални пут Приједор-Нови Град представља угрожено подручје од пожара због локације складишта нафте и нафтних деривата.

3.1.5. Опремљеност средствима за гашење пожара и структура запослених радника ТВЈ Приједор

Окосница система заштите од пожара на подручју града Приједора је Територијална ватрогасна јединица која располаже са оспособљеним људством и квалитетном техником за гашење пожара. Ова јединица се активира у свим случајевима појаве пожара на подручју – територији града а истој у одређеним случајевима помажу јединице на терену. Постојећи привредни капацитети који располажу са већим количинама запаљивих материјала, а нарочито, ПП "Мира", ЈП Рудник «Арцелор Миттал» Приједор «Топлана», располажу са оспособљеним људством за гашење пожара као и са потребном опремом. Ове интерне јединице у предузећима се одмах активирају у случају пожара, али се у случају већег пожара активира Територијална ватрогасна јединица. Као помоћне снаге за сузбијање пожара могуће је ангажовати јединице опште намјене у мјесним заједницама и предузећима. У случајевима већих пожара такође би се ангажовала противпожарна јединица и опрема са којом располаже Гарнизон Војске БиХ у Приједору.

На плану што ефикасније заштите од пожара неопходна је већа контрола и обезбјеђење услова складиштења запаљивих и експлозивних материја. У приватним и другим објектима такође је неопходно радити на бољем опремању средствима противпожарне заштите и оспособљавању запослених радника за гашење пожара и употребу средстава за заштиту од пожара.

На подручју града Приједора функционишу два добровољна ватрогасна друштва и то Добровољно ватрогасно друштво „Козарац“ и Добровољно ватрогасно друштво Омарска. Оба

ова друштва у свом саставу имају добровољне ватрогасне јединице које су обучене и оспособљене за акције гашења пожара на подручјима које покривају.

Опремљеност Територијалне ватрогасне јединице Приједор средствима и опремом за гашење пожара је доста добра. Такође и друга предузећа гдје је присутна опасност од пожара посједују потребна средства и опрему за гашење пожара, а прије свега ДП "Мира", «Арцелор Миттал» Приједор. Јавна предузећа и установе као и приватни пословни објекти углавном су обезбјеђени са ватрогасним апаратима. Што се тиче обезбјеђења стамбених зграда ватрогасним апаратима стање није задовољавајуће јер највећи број стамбених зграда не посједује ове апарате. Такође је врло лоша опремљеност јединица цивилне заштите опште намјене потребним алатом и опреме за пружање помоћи специјализованој јединици за гашење пожара.

Територијална ватрогасна јединица Приједор располаже са сљедећим материјално техничком средствима и опремом:

- навална возила 3 ком
- цистерна 2 ком
- специјална возила 5 ком
- техничко возило 1 ком
- преносне моторне пумпе..... 4 ком
- превозна моторна пумпа..... 1 ком
- аутомеханичке љестве..... 1 ком
- љестве растегача..... 3 ком
- љестве кукаче..... 4 ком
- ватрогасна цријева Р-52 мм..... 80 ком
- ватрогасна цријева Р- 75мм..... 60 ком
- изолациони апарати..... 10 ком
- радна одијела..... 32 комплета
- кишне кабанице..... 12 ком
- шлемови..... 32 ком

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у ООТВЈ Приједор систематизовано је 57 радних мјеста а ТВЈ Приједор, послове и задатке на заштити од пожара и спровођењу других задатака заштите и спасавања извршава са укупно 32 запослена радника. Дежурно оперативна служба, распоређена је за рад са четири одјељења. У сваком одјељењу вођа и замјеник одјељења имају положен стручни испит руководиоца акције гашења пожара и пет ватрогасаца са положеним испитом за ватрогасца. Квалификациона и старосна структура запослених радника приказана је на сљедећим табелама.

Табела бр. 20. Преглед квалификационе структуре запослених радника ТВЈ Приједор

СТРУЧНА СПРЕМА	БРОЈ ИЗВРШИЛАЦА
ВСС	1
ВШ	4
ВКВ	12
ССС	6
КВ	9

Табела бр.21. Преглед старосне структуре запослених радника ТВЈ Приједор

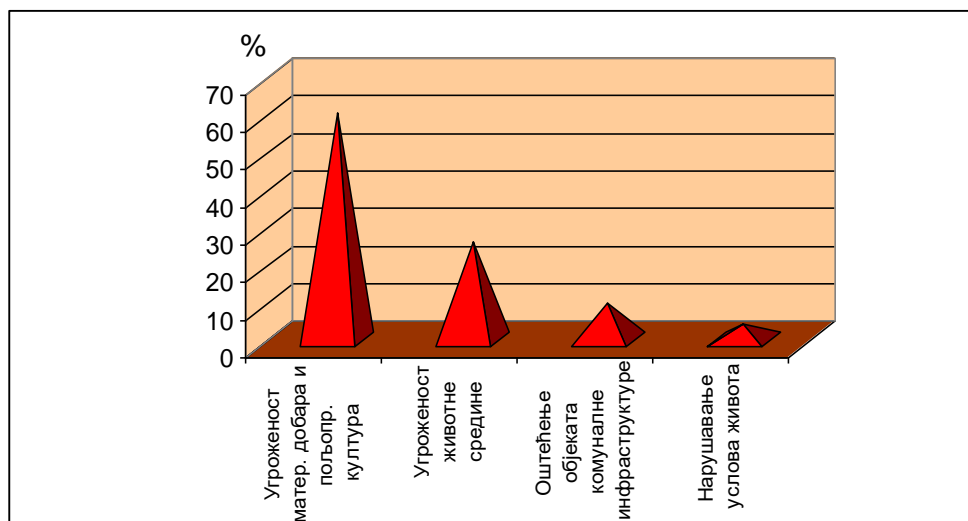
СТАРОСНА ДОБ	БРОЈ ИЗВРШИЛАЦА
ОД 20-30 ГОДИНА	4
ОД 30-40	11
ОД 40-50	9
ОД 50-60	8
ОД 60-70	-

Евидентно је да ТВЈ Приједор послове и задатке на гашењу пожара и спровођењу других мјера заштите и спасавање извршава са знатно мањим бројем радника у односу на број радника предвиђен Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији а који је рађен на основу Плана заштите од пожара града Приједор.

3.2. ЗАШТИТА ОД ПОПЛАВА

Поплаве представљају најчешћи облик угрожавања становништва и материјалних добара на подручју града Приједора због низа неријешених проблема, а прије свега због неизвршене регулације водотока и неизграђених водозащитних објеката. Неизграђени водозащитни објекти представљају најзначајнији проблем са аспекта угрожености од поплава чему доприносе климатске промене које узрокују велике и дуготрајне падавине које у највећој мери узрокују поплаве на нашем подручју. С обзиром на карактер водотока и географске карактеристике поплаве на подручју Приједора су таквог карактера да не представљају објективну опасност угрожавања живота људи. Постепени раст нивоа водостаја и изливање водотока у плавне зоне омогућавају предузимање свих мера заштите становништва (евакуација, збрињавање и сл). Поплаве на нашем подручју узрокују материјалне штете односно угрожавање материјалних добара и пољопривредних култура (графикон бр.19), те значајно доприносе угрожавању животну средину и објеката комуналне инфраструктуре..

Графикон бр. 19. Преглед последица појаве поплава на подручју града Приједора

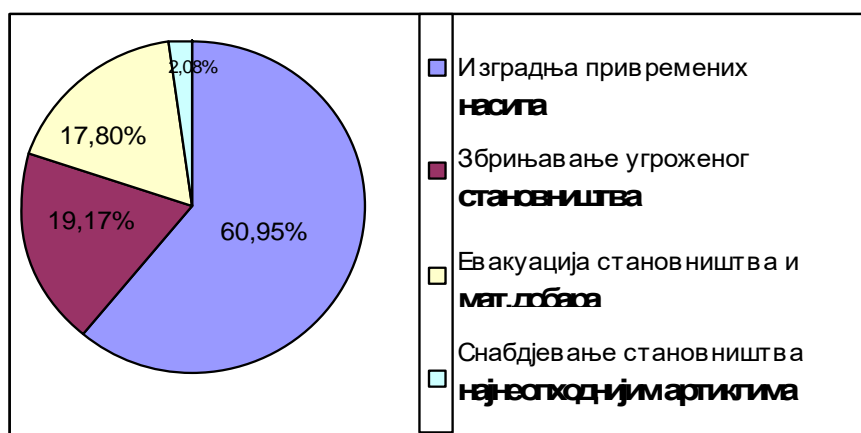
Када је у питању успешна заштита од поплава спровођењем превентивних мера заштите од поплава остварио би се најзначајнији допринос заштите од поплава. Провођење оперативних мера заштите од поплава такође представља значајану активност систему заштите од поплава. Како спровођење превентивних мера заштите од поплава подразумева предузимање читавог низа активности и мјера, најзначајнија активност представља регулација водотока и изградња водозащитних објеката. (графикон бр.20) Добра обука и припрема становништва и квалитетно опремање и обука јединица за спасавање на води такође представљају најзначајне мјере у систему заштите од поплава.

Графикон бр.20. Приказ превентивних мера заштите од поплава подручја града Приједора

Како спровођење оперативних мјера заштите од поплава представља изузетно значајан сегмент система заштите од поплава најзначајнија активност код спровођења ових мјера заштите од поплава је изградња привремених насипа (графикон бр.21.), и збрињавање угроженог становништва.

Графикон бр.21. Приказ оперативних мјера заштите од поплава

У спровођењу мјера заштите и спашавања на води и под водом посебну пажњу неопходно је усмерити на следеће:

- Довести у функционално стање систем заштите од поплава на ријекама на којима није извршена регулација
- Изградњом нових система заштите, смањити површине угрожене поплавама које су тренутно небрањене,
- изградњу система заштите који ће осигурати делове путних комуникација угрожених поплавама,
- организовати континуирна геолошка, геодетска, сеизмолошка, климатолошка и хидролошка осматрања и мерења на подручју око и низводно од високих брана које већ постоје, као и оних које ће се градити у будућности,
- систем осматрања и обавештавања учинити посебно ефикасним у рејонима и зонама изложеним поплавама, као и рејонима низводно од акумулационих језера и високих брана.

3.2.1. Угроженост подручја града Приједора од поплава

Штетно дјеловање вода на подручју општине Приједор условљено је неравномјерношћу и неравнотежом бројних природних фактора (водног режима, климатских, геолошких, топографских фактора и сл.) и људских дјелатности. Слив ријеке Сане, као основне хидрографске артерије града Приједора, карактерише развијен рељеф са релативно великом количином падавина, које су изразито неравномјерно распоређене.

Због великог сливног подручја, нарочито у горњим токовима ријека Сане и Гомјенице, у условима великих падавина или наглог топлења снијега, долази до прихватања већих количина воде, што у условима презасићености земљишта влагом има за последицу излијевање ријеке Сане и њених притока (Гомјенице, Пухарске, Милошевице, Светиње, Цигануше, Љубијске ријеке и др.) из корита, угрожавајући становништво и материјална добра на ширем подручју града. При водостају од 420 см и у условима када ријека Уна на ушћу у Новом Граду има већи водостај од ријеке Сане, правећи тако њен успор, долази до формирања плавног вала, који се шири по равничарском терену уз рјечне токове, чинећи велику материјалну штету на стамбеним објектима, објектима инфраструктуре и на пољопривредним парцелама.

На критичном водостају, од 460 см, ријека Сана плави и магистрални пут Приједор- Сански Мост, на потезу од градског моста до раскрснице за Љубију, у дужини од 300 м, пут за МЗ Бишћане у дужини од 400 м, те пут кроз насеље Рашковац (стари пут за Нови Град), у дужини од 200 м. При истом водостају, ријека Гомјеница плави већи дио истоименог насеља, у површини од око 100 ха, са око 100 стамбених објеката. Ова ријека такође, плави регионални пут Омарска-Градина, код моста, у дужини од 300 м, те локални пут Марићка-Ракелићи, у дужини од 350 м, као и пољопривредно земљиште од 450 ха и 180 стамбених и помоћних објеката. (табела бр.1) На подручју града Приједора, поплавом је угрожено око 10.000 ха површине.

Најугроженија подручја су насеља уз ове водотоке и то: Тукови, Гомјеница, Рашковац, Приједор Центар, Брезичани, Омарска, Градина, Марићка, Доња Љубија и Орловача. Већи дио ових насеља се налази на надморској висини од 145 м, те их Сана и Гомјеница угрожавају код водостаја 420 цм.

Поред муљних акумулација "Жуна" и "Шикићи" потенцијална опасност угрожавања подручја је муљна акумулација "Међежа" која је лоцирана на подручју МЗ Градина. Ова муљна акумулација са 7×10^6 метара кубних воде, и земљаном браном спада у ред високих брана. У

случају рушења или оштећења ове бране поплавни вал који би настао, захватио би један дио насеља Градина и Марићка, те би значајно утицао на пораст водостаја ријеке Гомјенице. Од поплавног вала угрожено је 60 домаћинстава са 250 становника, као и објекти и постројења РЖР Љубија-Рудник Омарска .

Осим муљних акумулација на подручју општине постоји и вјештачка акумулација рибњак "Саничани" чија ја водена површина подијељена у више базена са земљаним преградама и цјелокупни рибњак је у директној вези са ријеком Гомјеницом.

У случају оштећења или пуцања преграда поплавни вал би значајно повећао водостај ријеке Гомјенице, што би довело до излијевања из корита и плављења насеља Саничани и једног дијела насеља Петрово и Гомјенице.

Најзначајније водене површине које потенцијелно могу угрозити подручје града Приједора плављењем су површине рибњака "Саничани" и вјештачко језеро у Градини. РЖР "Љубија" у свом производном процесу ствара отпадни муљ за чије депоновање су такође изграђене акумулације Жуне" и "Шикић" сјеверозападно од насеља Доња Љубија са земљаним бранама поред којих су формирана вјештачка језера. Ове бране спадају у ред високих брана, обзиром да висина бране Жуне износи 47м , запремина $2,2 \times 10^6$ кубних метара и са котом круне 303 м. Висина бране "Шикићи" износи 57 м, запремина $7,8 \times 10^6$ метара кубних и ката круне 272,60 м, те брана "Међеђа" са $7,7 \times 10^6$ метара кубних воде, котом круне 202м, и висином бране 34м.

Табела бр.22. Приказ најугроженијих МЗ са прегледом броја домаћинстава

Р.бр.	НАЗИВ МЗ	ВОДОТОК	БРОЈ ДОМАЋИНСТАВА
01.	МЗ ТУКОВИ	ријека Сана	450
02.	МЗ ГОМЈЕНИЦА	ријека Гомјеница	430
03.	МЗ РАШКОВАЦ	ријека Сана	120
04.	МЗ БРЕЗИЧАНИ	ријека Сана	50
05.	МЗ ОМАРСКА	ријека Гомјеница	100
06.	МЗ ГРАДИНА	ријека Гомјеница	60
07.	МЗ МАРИЋКА	ријека Гомјеница	85
08.	МЗ ДОЊА ЉУБИЈА	Љубијска ријека	130

09.	МЗ ОРЛОВАЧА	поток Милошевица	180
10.	МЗ ПУХАРСКА	поток Пухарска	100

Поплаве на подручју града Приједора представљају елементарну непогоду која нам сваке године доноси велике материјалне штете.Преглед појава и учесталости поплава приказана је на тебели бр.23.

Табела бр. 23. Преглед поплава на подручју града Приједора за периоду од 2006 до 2014. год

Ред. број	МЈЕСЕЦ	ГОДИНА				
		2006.	2007.	2008.	2010	2014.
01.	ЈАНУАР	1-3.	2-3.	-	9-11	
02.	ФЕБРУАР	-	-	-	20-22	.
03.	МАРТ	24.	-	23-26.	-	-
04.	АПРИЛ	3-5.	-	-	-	24-27
05.	МАЈ	-	-	-	-	4 - 7 16-26
06.	ЈУН	-	-	-	20-24	
07.	ЈУЛИ	-	-	-	-	-
08.	АВГУСТ	-	-	-	-	-
09.	СЕПТЕМБАР	-	-	-	-	-
10.	ОКТОБАР	-	-	-	-	-
11.	НОВЕМБАР	-	-	-	-	-
12.	ДЕЦЕМБАР	-	-	-	1-5	

Поплаве већих размјера на подручју града Приједор десиле су се: 1955., 1970. ,1972., 1973., 1976., 1982. ,2008., 2010. и 2014. године када се десила катастрофална поплава са највећим до тада измјереним водостајем од 560 цм.

3.2.2. Стање водопривредних објеката и инсталација

Када је у питању изградња водопривредних објеката односно регулисање водотока може се констатовати да су до сада извршени радови на:

- изгардња обалоутврда на ријеци Сани узводно од градског моста (насипи и заштитни зид на десној обали Сане у граду)
- изгардња насипа уз ријеку Гомјеницу
- регулација водотока Пухарска
- регулација и чишћење водотока ријеке Милошевица
- изградња брана за акумулациона језера у склопу РЖР Љубија

У циљу спречавања поплава извршено је регулисање дијелова водотока као и израда обало утврда (насипа) на ријеци Сани, Гомјеници, Љубијској ријеци и Пухарској.

На ријеци Сани изграђена је обало-утврда и то на десној обали од хотела "Приједор" до предузећа "Целпак" у дужини од 500м, и на лијевој обали обало-утврда са насипом од 630 м од моста на ријеци Сани до насеља Крагуљи.

На ријеци Гомјеници у њеном доњем току-низводно од рибњака Саничани изграђен је земљани насип у дужини од 3 км.

На ријеци Пухарској изграђен је насип, продубљено и обложено корито кроз насеље Пећани у дужини 1150м, а на Љубијској ријеци је извршено продубљавање корита од насеља Доња Љубија до ушћа у ријеку Сану.

Такође урађена је и регулација потока Милошевица од магистралног пута Приједор - Бањалука до ушћа у ријеку Гомјеницу.

У изградњи ових водопривредних објеката учествовали су : Републичка дирекција за воде – сада ЈУ Воде Српске.

3.3. ЗАШТИТА И СПАШАВАЊЕ ОД РУШЕЊА

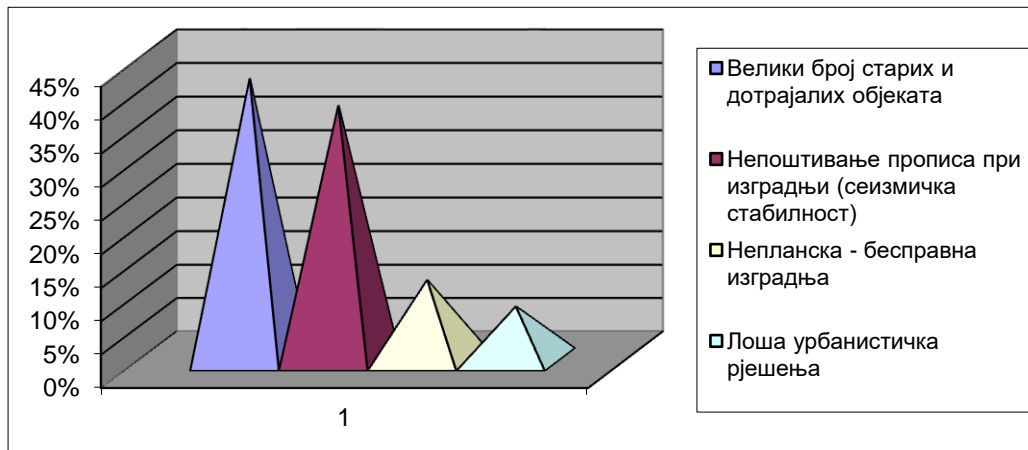
3.3.1. Угроженост становништва од земљотреса

Према сеизмичкој категоризацији терена, подручје града Приједора припада турској зони Бањалука-Приједор, што одговара тектонској зони подручја планине Козаре. Источни дио града, односно простор према Бабићима, Пискавици и Бронзаном Мајдану, спада у подручје са највећим могућим сеизмичким учинком, са предвиђеном јачином удара изнад 8 степени Меркалијеве скале. Изолинија вриједности до 7° Меркалијеве скале пролази мјестима Миљаковци-Буснови, односно западним дијелом града Приједора. Поред ових карактеристика јачина евентуалног земљотреса директно зависи од тренутног нивоа подземних вода и квалитета подлоге на микро локацији, односно, да ли се ради о материјалима алувијаног типа или о чврстим стијенама, као што су карбонати.

Потенцијална опасност угрожавања становништва од рушења и затрпавања на подручју града Приједор изражена је у урбаним зонама и интензивно насељеним дијеловима града. Највећи број срушених објеката био би у граду Приједору, а нарочито у дијеловима града гдје су лоцирани старији стамбени објекти који су лошији својим статичким и конструктивним карактеристикама (Улица Вука Караџића). Велик број затрпаних становника у рушевинама такође би био у стамбеним зонама града Приједора, и то прије свега у улици Вука Караџића и насеље Пећани.

Рушилачком ефекту земљотреса на овом подручју највише би допринело постојање значајног броја старих и дотрајалих објеката као и непоштивање прописа о градњи у сеизмички нестабилним подручјима. Непланска и бесправна изградња стамбених и пословних објеката представља такође значајан фактор који би допринео појави већег проса срушених или оштећених објеката у случају појаве земљотреса (графикон бр.22.) Квалитетна урбанистичка решења представљају значајан предуслов за предупређење рушилачких ефеката земљотреса као и за ефикасно предузимање оперативних мера заштите у случају појаве земљотреса.

Графикон бр. 22. Приказ најзначајнијих фактора који погодују рушилачком ефекту земљотреса

За подручје града Приједор извршена је сеизмичка микрореонизација на бази досадашњих појава земљотреса и снимљених рефракцијских профила. Овом су реонизацијом издвојена подручја са 7^- , 7^0+ и 8^0 сеизмичности МЦС скале. За остали дио терена града нема детаљних радова и података, будући да се ради о хетерогеним стијенама, сеизмичка микрореонизација би показала велику варијабилност.

Према извршеној микрореонизацији и могућим сеизмичким ударима разликују се три зоне на подручју општине и то:

- прва зона обухвата источни дио подручја Града тј. простор између Брзаног Мајдана и Бабића. Ово подручје због лоше геолошке подлоге у подручју са највећим могућим сеизмичким учинком, односно јачина удара могућа је изнад 8^0 МЦС скале;
- друга зона обухвата подручја источно од линије која пролази мјестима Буснови, Миљаковци, западна страна града Приједора, Брезичана и Марина. Ова зона обухвата највећи дио урбаног подручја града и сва насеља која су смјештена источно и сјевероисточно од града. У овој зони могућа је јачина земљотреса од 8^0 МЦС скале;
- трећа зона обухвата подручја западно од линије Буснови-Марини и снага учинка могућег удара (земљотреса) износила би 7^0 МЦС скале.

Сеизмичка отпорност објеката на градском подручју је у вези са временом њихове изградње. Објекти изграђени до 1965. год. су од класичног материјала са лошом међуспратном конструкцијом, без вертикалних серклажа и slabим темељима и спадају у категорију најмање отпорних објеката. а њихово рушење изазвало би велики број жртава и уништавање материјалних добара.

Објекти рађени послје 1965. год. отпорни су на сеизмичке утицаје до 7 степени МЦС и оптерећења које би тај интензитет изазвао углавном би била незнатна и без људских жртава.

Обзиром на спорост стамбене изградње, врсту објеката и урбанистичке карактеристике градске територије, отпорност на сеизмичке ударе је различита и креће се од мале до велике осјетљивости.

Приградска насеља су густо изграђена, доминира индивидуална стамбена изградња, објекти нису грађени као асеизмички, те би код земљотреса од 7- 8⁰ МЦС дошло до већег оштећења.

3.3.3. Организованост и опремљеност капацитета за заштиту од земљотреса

Организацију и припреме за спровођење заштите и спашавање од рушења врши Градски штаб за ванредне ситуације цкоји у свом саставу има члана штаба задуженог за спровођење ове мјере. Најинтезивнију активност заштите и спашавања од рушења врши Општинска специјализована јединица за заштиту и спашавање од рушења. која располаже са потребним МТС и опремом за заштиту и спашавање од рушења. На ужем урбаном подручју града Приједора гдје је могућ највећи степен рушења поред ангажовања ове специјализоване јединице биће ангажована и специјализована јединица за заштиту од пожара. Активности за поједине реоне на заштити и спашавању од рушења биће организована од стране штабова цивилне заштите мјесних заједница, путем повјереника цивилне заштите и јединица опште намјене које би пружиле потребну помоћ припадницима специјализоване јединице за заштиту и спашавање од рушења. На пословима и задацима санирања посљедица рушења и рашчишћавања рушевина биће ангажовани капацитети предузећа која располажу са одговарајућом механизацијом и другим материјално техничким средствима. Преглед расположиве грађевинске механизације на подручју града Приједора приказан је у табели бр.24.

Табела бр. 24. – Преглед расположиве грађевинске механизације

Ред. број	Назив институције	Адреса	Преглед основних средстава од значаја за ЦЗ	
			Назив	количина
1.	АРЦЕРОЛ МИТТАЛ Рудник жељезне руде	А.Ј. Рашковића	Ровокопач	2
			Утоваривач	1
			Булдозер	2
			Гредер	2
2.	ПП Марјановић	Гомјеница бб	Камион	6
			Утоваривач	4
			Булдозер	2
			Лабудица	2

			Ровокопач	4
			Цистерна за воду	1
3.	ПП Зрнић Компани	Браће Крнете бб	Камион	4
			Багер	1
			Утоваривач	1
			Кран	2
4.	Градинвест	Меше Селимовића бр.5	Камион	1
5.	Приједорпутеви	Бањалучка цеста бб	Камион кипер	10
			Ровокопач	1
			Утоваривач	2
			Гредер	2
			Булдозер	2

3.4. ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИ АКЦИДЕНТИ

Имајући у виду разноликост привредних капацитета инсталираних на подручју града Приједор, може се констатовати да је с тим у вези могућа и појава различитих техничких акцидентата, који у зависности од мјеста настанка и интензитета могу озбиљно угрозити становништво и утицати на квалитет животне средине на ужем или ширем подручју града. Најтеже посљедице би изазвале евентуалне хаварије постројења, у којима се складиште отровни гасови и течности, као и лакозапаљива течна горива, нафтни деривати, складишта пропан-бутан гаса и складишта индустријског експлозива. Складишта опасних материја лоцирана су, како на руралном, тако и у ужем градском подручју, што представља посебну опасност за становништво, ако се има у виду густина насељености и могућност брзе евакуације становништва из угрожене зоне.

Табела бр.25. Преглед привредних субјеката у којима постоји повећана опасност од појаве техничких акцидентата

Р. бр.	НАЗИВ ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА	ОПИС МОГУЋЕГ АКЦИДЕНТА
--------	---------------------------	------------------------

01.	« ПЕТРОЉ» ПРИЈЕДОР	Хаварије у складишту течних горива и мазива у кругу предузећа и на бен. пумпама у власништву истог
02.	« МИРА « ПРИЈЕДОР	Хаварије на складишту пропан-бутан гаса , пожар у погону са пећима и у складишту готових производа
03.	РЖР « ЛЈУБИЈА «	Могућност експлозије у складишту индустриског експлозива и приликом транспорта истог.
04.	« ПРИЈЕДОРЧАНКА «	Хаварије на резервоарима амонијака и пожари у складиштима чврстог горива за процес производње
05.	« ИМПРО «ПРИЈЕДОР	Хаварије на постројењима амонијака који се користи у расхладним системима у процесу производње.
06.	« ПРОТЕКТ « ПРИЈЕДОР	Могућност појаве пожара на вањској депонији на којој се привремено складиште аутомобилске гуме
07.	ЈКП « ЦЕНТРАЛНА ТОПЛАНА «	Хаварије на резервоарима за складиштење мазута који се користи као гориво за производњу паре

Техничко-технолошки акциденти на подручју Приједора представљају потенцијалну опасност угрожавања становништва и животне средине. Када је у питању врста техничко-технолошких акцидентата најчешће су могућа хаварија у складиштима лакозапаљивих горива и гасова, (графикон бр.23) те хаварије на капацитетима за транспорт опасних и течних материја највећа потенцијална опасност .

Највећи број индустријских и других капацитета који могу бити узрочник акцидентних ситуација лоциран у градском и приградском подручју што указује да би последице таквих ситуација имале значајне штетне ефекте на становништво како у непосредној близини тако и у широј зони капацитета.

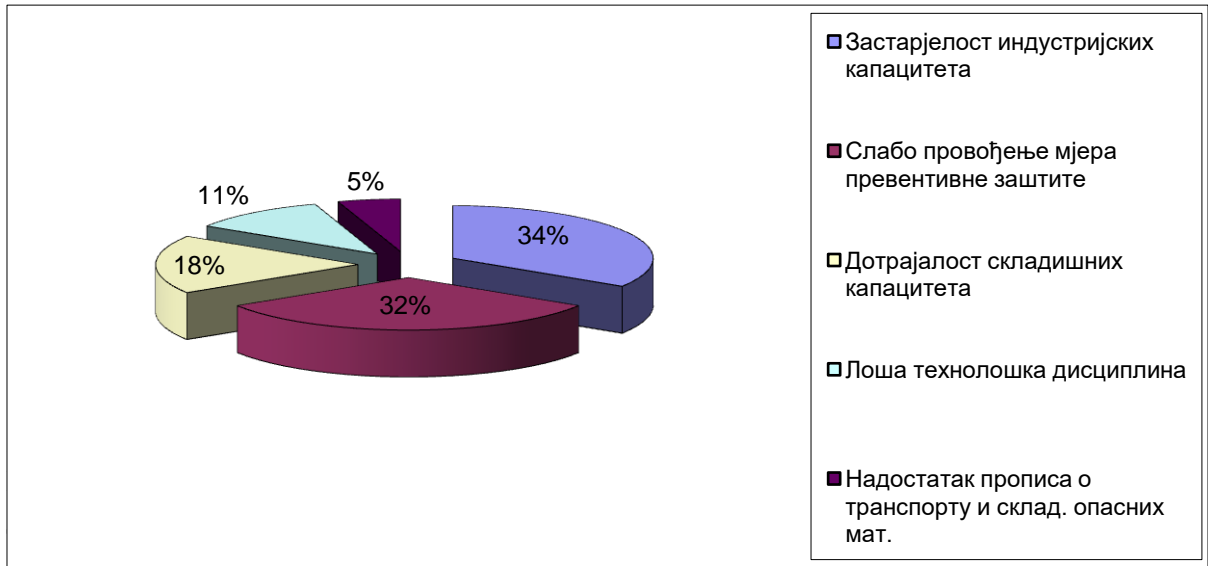
Графикон бр. 23. Приказ врста техничко-технолошких акцидентата који представљају потенцијалну опасност

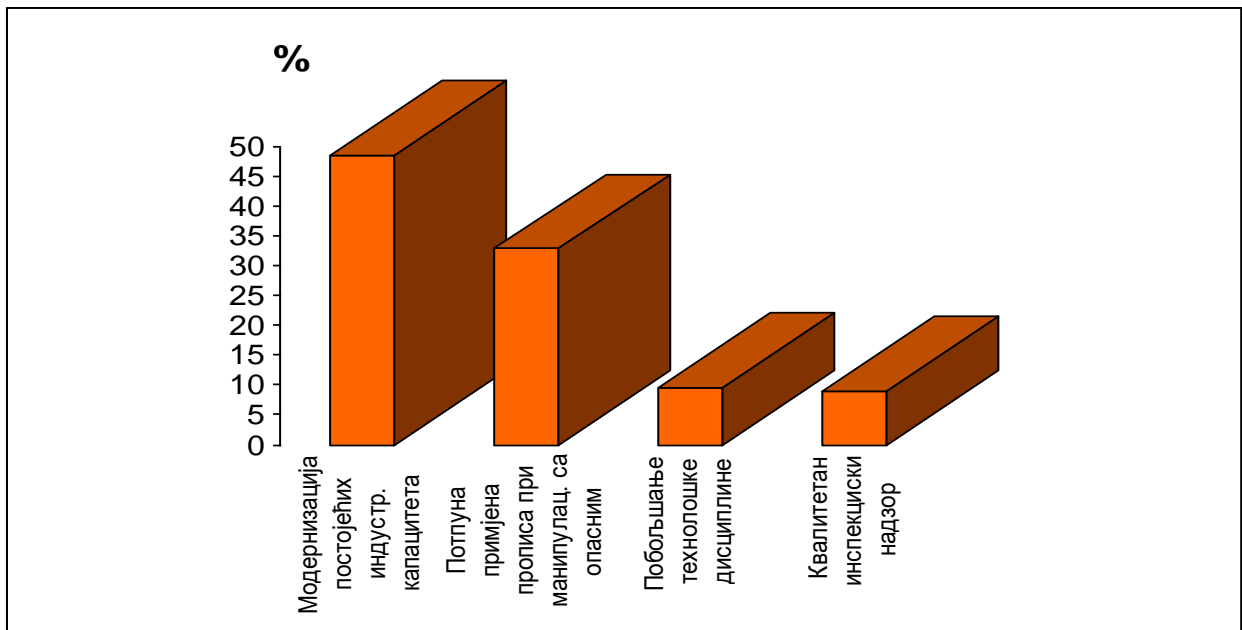
Структура постојећих капацитета како производних тако и складишних таква да најзначајнији узрочник техничко технолошких акцидентата на овом подручју представља застарелост и дотрајалост индустријских капацитета (графикон бр.24). Слабо спровођење мера

превентивне заштите представља најзначајнији узрочник техничко-технолошких акцидентата на овом подручју.

Графикон бр.24. Приказ најчешћих узрочника техничко-технолошких акцидентата на подручју Приједора

Графикон бр. 25. Преглед мера које би дале најзначајнији допринос спречавању акцидентних ситуација

3.5. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У УСЛОВИМА ЕКСТРЕМНОГ ЗАГАЂЕЊА

3.5.1. Могућности појаве екстремног загађења на подручју града Приједора

Екстремно загађење животне средине и угрожавање здравља становништва може бити узроковано на различите начине а прије сега техничко технолошким акцидентима и пожарима а затим неадекватним збрињавањем чврстог и опасног отпада као и неконтролисаним испуштањем отпадних и токсичних материја у ваздух и водотоке.

Екстремно загађивање воде на подручју града Приједора дешава се прије свега у условима екстремних хидролошких стања и плављења насељених мјеста на подручју града. Ове појаве такође могу бити изазване неконтролисаним испуштањем у водотоке комуналних и индустријских отпадних вода а нарочито вода које садрже токсичне компоненте. Ове појаве су посебно опасне у заштитним зонама изворишта када може доћи до нарушавања хигијенског режима водоснабјевања и угрожавања здравља становништва. Одводња комуналних и индустријских вода са подручја града Приједора врши се путем заједничког колектора и исте се низводно од Приједора без било каквог третмана испуштају у ријеку Сану.

Ријека Сана након испуштања отпадних вода мијења карактеристике (оксидативност, БПК₅, слободни амонијак, суспендоване материје). Ово је нарочито изражено у периоду малих вода (љетни период) када је смањења моћ самопречишћавања водотока ријеке Сане и када може доћи до помора риба и угинућа других дијелова фауне ријеке Сане. Појаве екстремног загађивања ријеке Сане су посебно опасне због чињенице да се прихрањивање вода у извориштима воде за пиће врши инфилтрацијом вода ријеке Сане. Одлагање чврстог и опасног отпада на подручју града Приједора врши се на локалитету градске депоније "Курево". На локалитету депоније "Курево" нису обезбјеђени услови за безбједно одлагање опасних и отровних материја (медицински отпад и сл) тако да је са аспекта угрожавања животне средине неконтролисаним одлагањем опасних и отровних материја стално присутна опасност угрожавања здравља становништва. Загађивање земљишта и водотока на подручју града Приједор најчешће је узроковано: неконтролисаним бацањем већих количина чврстог отпада (појаве дивљих депонија), претјерана и неконтролисана употреба хербицида и пестицида. Неконтролисаним одвијањем наведених активности у земљиште доспјевају: тешки метали, пестициди, хербициди и различити угљоводоници. Под утицајем ових материја углавном долази до њихове акумулације у појединим дијеловима биљака те њиховог токсичног дјеловања на животиње и човјека.

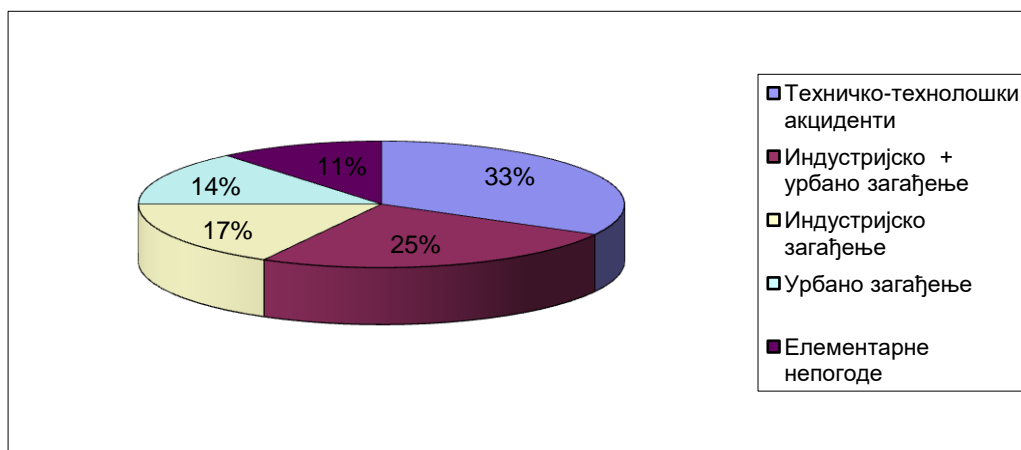
Такође је не подручју града присуран проблем појаве дивљих депонија (Рашковац, Тукови, Гомјеница итд.) гдје се недозвољено одлаже смеће чиме се значајно угрожава квалитет животне средине овог простора. Нарочито је опасна појава неконтролисаног одлагања смећа у близини изворишта питке воде чиме се директно угрожава квалитет питке воде са могућим тежим посљедицама на здравствено стање становништва.

Екстремно загађење ваздуха у урбаном подручју града Приједора може бити узроковано како техничко технолошким акцидентима тако у кумулацијом различитих врста загађења (урбани и индустријски загађивачи) поготово у случају неповољних метеоролошких услова – ниска температура и температурна инверзија.

3.5.2. Узроци и последице екстремног загађења

Појаве екстремно високих концентрација појединих полутаната у урбаном подручју града Приједора може бити узроковано прије свега техничко – технолошким акцидентима на индустријским и енергетским капацитетима. Такође до појаве екстремно високог нивоа загађења могу довести и индустријско и урбано загађење поготово када је присутан кумулативни ефекат уз одређене неповољне метеоролошке услове а пре сега појаве температурне инверзије. (графикон бр.26.)

Графикон бр.26.Преглед најчешћих узрока појаве екстремног загађења на подручју града Приједора

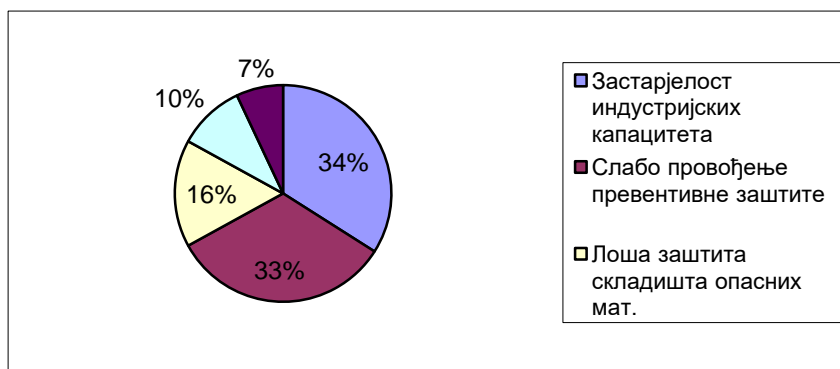
Када је у питању врста техничко-технолошких акцидентата до ових појава најчешће долази на складиштима лакозапаљивих горива и гасова те хаварије на капацитетима за транспорт опасних и течних материја и хаварије у индустријским постројењима (графикон бр.27.)

Графикон бр.27. Приказ врста техничко-технолошких акцидентата који представљају потенцијалну опасност

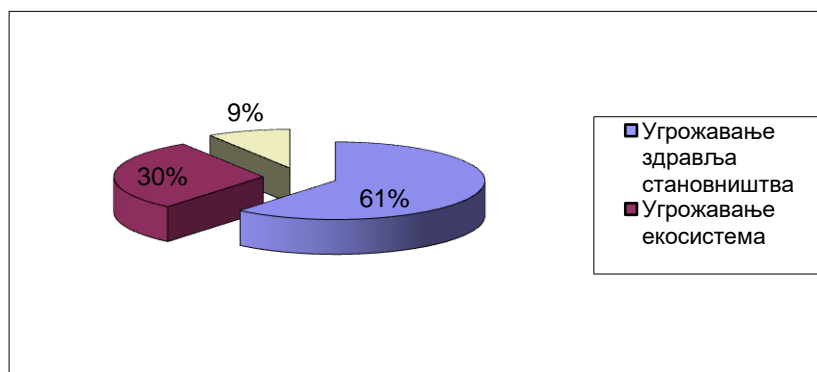
До појаве хаварија на индустријским капацитетим углавном долази на застарјелим постројењима. Ове појаве такође могу бити узроковане лошим спровођењем мера превентивне заштите те неадекватном заштитом складишта опасних материја те услед непоштивања технолошке дисциплине у индустријским и енергетским капацитетима. (графикон бр.28.)

Графикон бр.28. Приказ најчешћих узрочника техничко-технолошких акцидента на подручју Приједора

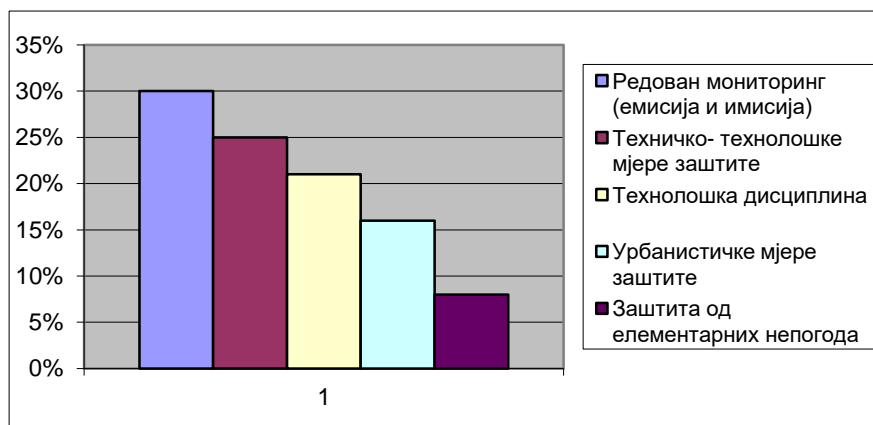
Појаве екстремно високих концентрација загађујућих материја пријее свега узрокују угрожавање здравља становништва а затим доводи до угрожавања екосистема те узрокује материјалне штете с обзром на посљедиве и отклањање посљедица које настају појавом екстремно високих концентрација загађења (графиком бр.29.)

Графикон бр.29. Преглед најзначајнијих појава узрокованих екстремно високим загађењем

Да би се спријечиле појаве екстремно високих концентрација загађења потребно је пре свега обезбедити континуирани мониторинг стања животне средине кроз праћење емисије и имисије загађујућих компоненти. Ради успешног спровођења превентивних мера заштите животне средине неопходно је од стране производних и енергетских капацитета спроводити одговарајуће техничко технолошке мере и мере технолошке дисциплине. (графикон бр.30).

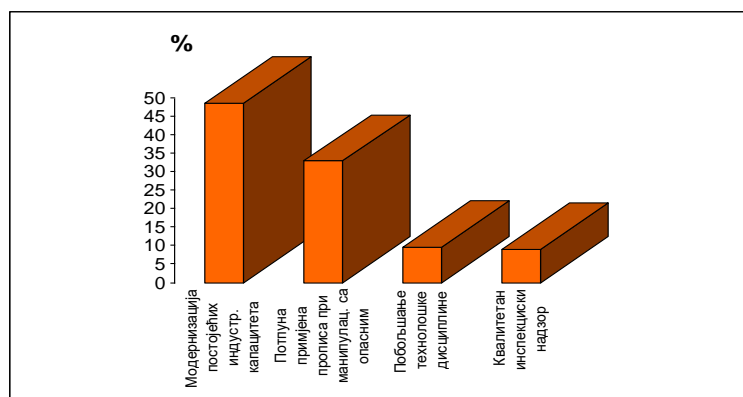
Графикон бр.30. Преглед најзначајнијих мјера спречавања појаве екстремног загађења

За ефикасно спречавање хаварија на индустријским капацитетима потребно је извршити модернизацију постојећих индустријских и енергетских капацитета и потпуну примену прописа при манипулацији опасним материјалима те поштивање технолошке дисциплине у индустријским капацитетима.(графикон бр.31.)

Спровођење мјера заштите животне средине у случају појаве критичног нивоа загађености потребно је организовати од стране Општинског штаба ванредне ситуације у непосредној сарадњи са надлежним институцијама. За успјешно спровођење мјера заштите животне средине у случају појаве критичног нивоа загађености неопходно је успоставити организациони модел који подразумјева добру координацију активности надлежних градских субјеката, органа управе надлежног за животну средину и стручно-специјализованих установа.

Графикон бр. 31 .Преглед мјера за спречавање хаварија на производним капацитетима

. На оперативним активностима на спровођењу хитних мјера ангажују се специјализоване јединице за заштиту и спасавање, јавна предузећа, установе и становништво. Основни предуслов за спровођење хитних мјера заштите животне средине је утврђивање критичног нивоа загађености и одређивање зоне критичне загађености на основу чега се на предлог стручно-специјализоване установе предузимају одговарајуће мјере заштите и спасавања становништва и мјере које ће у најкраћем могућем временском периоду довести до смањења нивоа загађења. .

3.6. ЗАШТИТА ОД ГРАДА И СНИЈЕГА

Сјевернозападни дио Републике Српске па тако и град Приједор по својим климатским карактеристикама спада у подручје гдје је падање града праћено олујним вјетровима честа појава, са свим негативним последицама на становништво, материјална добра и пољопривредну производњу. Највећа опасност од града присутна је у мјесецу мају и јулу када су пољопривредне културе и најосјетљивије на последице падања града. Град Приједор се простите на 834 км² од чега је око 60 % територије покривено системом за противградну заштиту и то са 11 инсталираних противградних станица које су саставни дио интегралног система за противградну одбрану Републике Српске. Ови показатељи указују на чињеницу да подручје града Приједора није у довољној мјери покривено системом противградне заштите због недовољног оздвајања финансијских средстава за ову намјену. Непостојање система заштите од пожара у сусједним општинама (Нови Град и Сански Мост) у многоме умањује ефикасност противградне заштите на подручју града Приједора. На плану ефикаснијег успостављања заштите од града на подручју града Приједора било би неопходни инсталирати још минимално 5 лансирних станица

С обзиром да подручје града Приједора припада појасу умјерено-континенталне климе стога у зимским мјесецима ово подручје обилује снијежним падавинама. Како је велики дио територије општине у брдско планинском подручју, зимски период доноси доста обилне падавине. Дуготрајне ниске температуре погодују за стварање леда

3.6.1. Угроженост од снијега и снијежних наноса

Снијег не сматрамо елементарном непогодом све док су за његово уклањање са саобраћајница, одређених објеката и других површина довољне за то специјализоване радне организације. Када дуготрајне снијежне падавине почну угрожавати становништво и материјална добра и када се за отклањање последица морају ангажовати снаге и средства и изван за то задужених предузећа, онда се и снијежне падавине сматрају елементарном непогодом. Тек у том случају треба ангажовати цивилну заштиту и друге структуре на отклањању последица и нормализацију животних токова. Последице дуготрајних снијежних падавина могу бити разнолике. Снијег, поред рушења објеката, због оптерећења које може створити на њиховим кровним површинама, може парализовати живот насеља како у односу на комуникације тако и у погледу снабдјевања. У снијежним вејавицама често остају блокирани многи учесници у јавном саобраћају на путевима па и на пругама, тако да су неретко и људски животи у опасности, што захтева брзу и организовану акцију на спашавању угрожених.

Доста често у појединим дијеловима града Приједора долази до „одсијецања“ појединих насеља од веза са регионом. У градској зони као и већим насељеним мјестима града Приједора снијег омета и парализује саобраћај што има за последицу велике застоје у привредним токовима и осталим видовима људске активности а што проузрокује тешко мјерљиве, али у сваком случају велике штете.

Снијежни наноси су елементарна непогода која настаје удруженим дјеловањем вјетра и снијега. Настају гомилањем снијега поред неке вјештачке или друге препреке. Снијег се таложи на обје стране препреке с тим што га је мање на страни окренутој вјетру. Наиме вјетар својом снагом набацује снијег уз препреку, а на супротној страни услед губитка снаге вјетра снијег се таложи у завјетрини.

Снијезни наноси могу бити и по неколико метара висине. Њима су посебно изложене саобраћајнице, што редовно узрокује прекид саобраћаја на отвореним путевима, и као ланчана реакција таквог стања долази до прекида или застоја рада у индустрији и другим организацијама а то разумије се причињава велике материјалне губитке. Снијезни наноси такође могу бити и узрочник губитка људских живота.

3.7. ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗУЈУЋИХ ЗРАЧЕЊА

На подручју града Приједор постоје радиоактивни громобрани на неким стамбеним и пословним објектима. Постављање радиоактивних громобрана на стамбеним и пословним објектима извршено је прије доношења Закона о заштити од јонизирајућег зрачења из 1996.год. којим је било наложено уклањање свих радиоактивних громобрана. Уважавајући ову законску одредбу са великог броја објеката је извршено уклањање радиоактивних громобрана, међутим због недостатка материјалних средстава на једном броју објеката на подручју Приједора то до данас није реализовано. Према расположивим информацијама на подручју града Приједор егзистира- 5 радиоактивних громобрана и то на објектима: стамбено.пословне зграце у ул. Војда Карађорђа бр.17- 1 комад, стамбено-пословна зграда у ул. Краља Александра- 1 комад, спортска дворана „Младост“ -1 комад, фабрика целулозе и папира „Целпак“-складиште папира 1 комад и објекат бившег омладинског насеља „Бенковац“ 1 комад.Преглед радиоактивних громобрана на подручју града Приједора приказан је у табели бр.26.

Табела бр.26. Преглед радиоактивних громобрана на подручју града Приједора

Ред. бр.	Назив објекта	Локација	Број громобрана	Број шиљака
1.	Спортска дворана „Младост“	ул.Николе Пашића	1	6
2.	Стамбено-пословна зграда	ул. Краља Александра	1	3
3.	Стамбено-пословна зграда	ул. Војда Карађорђа бр.17	1	1
4.	Фабрика целулозе и папира „Целпак“ -складиште папира-	ул. Алеја козарског одреда бб	1	3
5.	Бивше омладинско насеље „Бенковац“	Бенковац	1	3
УКУПНО			5	16

Према извршеној визуелној контроли од стране надлежних инспекцијских органа механичка стабилност свих инсталираних радиоактивних громобрана је добра.

На основу постојећег стања радиоактивних громобрана на подручју града Приједора, уважавајући одредбе Закона о заштити од јонизујућих зрачења и радијационој сигурности и одредбе Правилника о условима за промет и кориштење извора јонизујућих зрачења потребно је предузети следеће мјере:

- Од стране власника објеката и на којима су инсталирани радиоактивни громобрани, одмах предузети активности на уклањању радиоактивних громобрана
- Служба за инспекцијске послове да путем надлежних инспектора до коначног уклањања радиоактивних громобрана обезбједи редовно вршење надзора и контроле исправности постојећих радиоактивних громобрана.
- Власници објеката и надлежни инспекцијски органи у случају оштећења или деформације радиоактивног громобрана дужни се одмах обавјестити Министарство здравља и социјалне заштите и Институт за заштиту здравља Републике Српске.

3.8. ЗАШТИТА ОД МИНА И НУС-а

На основу досадашњих искустава у проналажењу, прикупљању и уништавању неексплодираних убојних средстава (НУС) и мина, те праћењу броја настрадалих од ових средстава, може се констатовати да је становништво града Приједора изложено реалној опасности од заосталих неексплодираних убојних средстава и мина. Послове и задатке на разминурању минских поља и уништавању неексплодираних убојних средстава координира Одсјек за цивилну заштиту града Приједора, у сарадњи са деминерским тимовима Републичке управе цивилне заштите. Уништавање прикупљених минскоексплозивних средстава врши се на импровизованом полигону за уништавање у близини мјеста Стара Ријека, док се средства која нису безбједна за транспорт деактивирају и уништавају на лицу мјеста, уз придржавање најоштријих мјера безбједности.

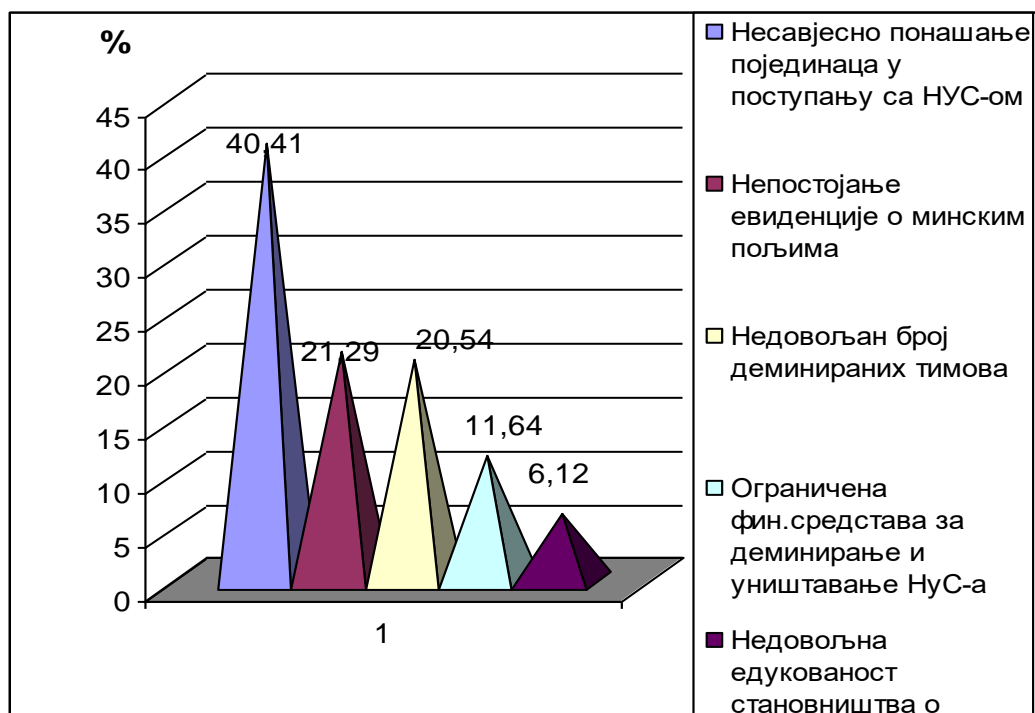
Анализирано по мјестима проналаска минско-експлозивних средстава, а имајући у виду да Приједор у протеклом рату није био у непосредној зони борбених дејстава, може се извести закључак да су минско-експлозивна средства пронађена равномјерно на простору читаве општине, те да су у већем дијелу одбачена у природу, од стране несавјесних појединаца, него што су то досјела као резултат ратних активности.

Задаци на заштити и спасавању становништва и материјалних добара од могуће угрожености од постојања неексплодираних убојних средстава и мина огледају се у континуираним напорима да се, укључујући што већи број субјеката на терену открије и обилежи што више ових средстава, те у што краћем времену приступи организацији њиховог уништавања.

Уништавање идентификованих неексплодираних минскоексплозивних средстава врши специјализовани тим "А" за уништавање НУС-а при Републичкој управи ЦЗ у сарадњи са Одсјекком цивилне заштите града Приједор. Преглед и разминурање површина за које се сумња у постојање минских поља врши специјализовани тим Републичке управе ЦЗ типа "Б". Ови тимови располажу обученим кадровима и посједују сва потребна средства за извођење задатака из области проналажења и уништавања НУС-а и деминирања.

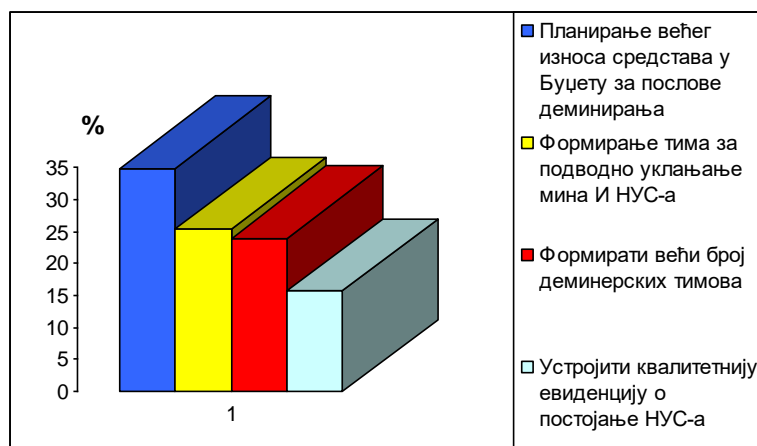
Присутни проблеми у поступку отклањања опасности од мина и НУС-а углавном се манифестују због несавјесног понашања појединаца у поступања са НУС, лоше евиденције о постојању мина и НУС и недовољне едукованости становништва о поступању са овим средствима (графикон бр.32.)

Графикон бр. 32. Приказ присутних проблема у поступку отклањања опасности од мина и НУС-а

На плану квалитетнијег и интензивнијег рада на пословима деминирања и уклањања НУС-а, неопходно обезбедити издвајање већег износа новчаних средстава у буџету локалне заједнице за послове деминирања и уништавања НУС-а (графикон бр. 33). С обзиром на појаву одбачених НУС-а у водотоцима неопходно је формирати и ставити у функцију тим за подводно деминирање.

Графикон бр. 33. Приказ мјера на плану ефикаснијег извршавања задатака деминирања и уништавања НУС

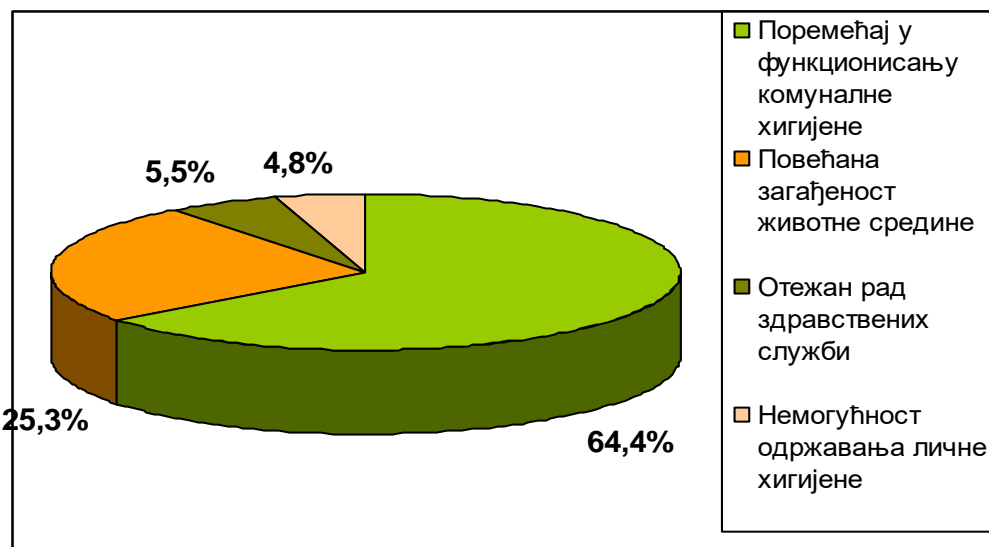

Такође је потребно интензивирати активности на планској едукацији становништва, посебно школске дјеце, на упознавању од опасности од мина и омогућити да грађани који посједују ова средства могу иста без посљедица предавати надлежним органима..

3.9. ЗАШТИТА ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА

У случајевима настанка природних и других несрећа већих размјера (нарочито поплава и земљотреса), стварају се потенцијални предуслови за настанак различитих врста заразних болести, односно, појава епидемија ширих размјера. У условима плављења изворишта „Матарушко поље“, у коме се налазе бунари за снабдијевање града и околине питком водом, дошло би до нарушавања хигијенског режима градског водовода, што би повећало опасност од појаве епидемије цријевних болести (заразне жутице типа А, и др.). Појави епидемија на подручју Града приједора погодиле би појаве поремећаја функционисања комуналне инфраструктуре, повећано загађење животне средине и погоршање услова за одржавање личне хигијене. (графикон бр.34): Такође, негативан утицај на хигијенско-епидемиолошку ситуацију, имало би масовније измијештање становништва из појединих подручја и њихово привремено смијештање у колективне услове становања у случају природних и других несрећа, које би налагале евакуацију са одређених простора. Најчешће заразне болести, које би се као епидемија јављале у случају таквих ситуација, а које се јављају периодично и у редовним условима живота и рада су: грип, водене оспице, заразна жутица, тровање храном, туберкулоза плућа, шарлах, стрептококна ангина, салмонела, Q-грозница, и др.

Графикон бр. 34. Преглед појава које погодују ширењу епидемије у случају елементарних непогода на подручју града Приједора

Епизотије, као масовна заразна обољења код животиња, могу такође настати у условима природних катастрофа, када се и сточни фонд заједно са становништвом измијешта на безбједну локацију, до момента престанка опасности. Овој појави иду на руку лоша превентива код цијепљења домаћих животиња, као и исхрана животиња контаминираном храном. Најчешће болести које се могу јавити у тим условима су: бјеснило, шуштавац, парашуштавац, куга свиња и перади, слинавка, шап и друге болести.

3.9.1. Обим и структура капацитета здравствене заштите

Пружање здравствене заштите становништву на подручју града Приједора у условима природних и других несрећа већих размјера функционисаће кроз сљесече облике организовања а прије свега кроз тад и функционисање здравствених установа: Дом здравља Приједор и

Опште болнице Приједор, рад специјализоване јединице прве медицинске помоћи, ангажовање екипа прве медицинске помоћи Црвеног крста и других капацитета – амбуланти које егзистирају на подручју града Приједора.

На подручју града Приједора постоје два нивоа здравствене заштите - примарни и секундарни. Примарни ниво здравствене заштите изражен је кроз постојање дома здравља, здравствених станица и амбуланти, а секундарни ниво кроз постојање ЈЗУ Болница «др. Младен Сојановић» Приједор. Градско насеље Приједор са својим здравственим капацитетима представља регионални центар, а територију које покрива општа болница, поред подручја града Приједора, чине и општине Козарска Дубица, Костајница, Крупа на Уни, Оштра Лука и Нови Град. Општа болница Приједор у насељу Приједор има нето површину од око 25000 м², са капацитетом за болничко лијечење од 322 кревета..

Дом здравља Приједор са сједиштем у насељу Приједор остварује функције примарне здравствене заштите са сљедећим службама. Служба породичне медицине, Служба за хитну медицинску помоћ, Хигијенско- епидемиолошка служба, Служба за лабораторијску дијагностику, Служба за консултативну специјалистичку заштиту, Служба за радиолошку и ултразвучну дијагностику, Служба за физикалну медицину и Служба за стоматолошку здравствену заштиту.

У оквиру Службе за породичну медицину регистровано је 71000 становника распоређених у 41 тим породичне медицине. У централном објекту дома здравља функционише 12 амбуланти породичне медицине а 5 амбуланту на подручју Урија, Римови породичне медицине такође су организовани и функционишу у Брезичанима, Хамбаринама, Перово, Ракелићи, Г. Ламовита, Буснови, Љубија, Козарац, Омарска и Орловци. У служби породичне медицине ради 25 специјалиста породичне медицине 11 доктора медицине 14 виших медицинских сестара и 60 медицинских сестара. Здравствене станице у Љубији и Омарској имају већу површину и већи број стално запослених љекара и другог медицинског особља, те се због величине често називају домовима здравља.

Хигијенско епидемиолошка служба на подручју града Приједора организована је и функционише у оквиру Дома здравља, и кадровски и технички је оспособљена за извршавање задатака из своје области. Рад на превентивној здравственој заштити једна је од основних и приоритетних активности ове службе и огледа се у праћењу стања редовне имунизације становништва (првенствено дјечијег узраста и старих, посебно хроничних болесника), а затим у праћењу квалитета и исправности воде за пиће (како градског изворишта тако и локалних изворшта), те праћењу других појава које би могле утицати на погоршање хигијенско епидемиолошке ситуације на подручју Општине.

У условима природних и других несрећа већих размјера хигијенско- епидемиолошка служба својим кадровским и техничким могућностима је у стању одговорити обавезама и задацима које се пред њу поставе.

На подручју града Приједора постоји 17 апотека изван објеката Дома здравља Приједор. Од тог броја, 14 апотека је у градском насељу Приједор, 2 апотеке у насељу Омарска и једна апотека у насељу Козарац. Најважнија апотекарска институција на простору града Приједор је ЗУ «Градска апотека» Приједор са 5 апотека.

Специјализована јединица прве медицинске помоћи састављена је од медицинског кадра Дома здравља у Приједору, а у условима природних и других несрећа већих размјера

када им то нареди Градски штаб за ванредне ситуације, дјелују путем мобилних екипа које се упућују у зоне гдје је највећи број повријеђених и обољелих. Материјално техничка средства као и санитетски материјал са којима располаже Општа болница и Дом здравља, а која су неопходна на терену, уступају се специјализованој јединици прве медицинске помоћи.

Јединице опште намјене у мјесним заједницама и привредним друштвима извршавају задатке пружања прве медицинске помоћи у властитој средини користећи сва расположива средства и санитетски материјал, а у случајевима већег броја повријеђених обавјештавају Градски штаб цивилне заштите и траже помоћ специјализоване јединице прве медицинске помоћи.

Екипе прве медицинске помоћи Црвеног крста које су организоване у школама дјелују самостално на пружању прве медицинске помоћи као и у заједничким активностима са специјализованим јединицама. За извршавање задатака користе властиту опрему и средства.

3.10. ЗАШТИТА ОД КЛИЗИШТА

Клизиште представља стјеновиту или растреситу масу одвојену од подлоге која под утицајем гравитације клизи низ падину. Клизање не мора да се креће по јасно дефинисаној површини (клизна површина) и тада се средина по којој се одвија кретање тјела клизишта назива клизна зона.

Клизишта су одраз неравнотеже (нестабилности) тако да клижењем наниже тежи да заузме равнотежни положај односно да пређе у стање стабилне равнотеже.

За вријеме обилних падавина које су задесиле подручје града Приједора у периоду од 16. до 26. маја 2014. године појавио се велики број клизишта. Овдје су третирана клизишта која су директно или индиректно везана за путне правце

Предметна клизишта настала су и развила се као последица стицања одређених околности, односно услова, и то:

- геолошких (повољан литолошки састав, слојевитост, степен литификације, пукотине),
- геоморфолошких (нагиб падине),
- хидрогеолошких (ниво и режим подземних вода),
- климатских и метеоролошких (количина падавина),
- и других утицаја (подлокавање ножице клизишта, вибрације услед саобраћаја и др.).

Према дубини клизне површине предметна клизишта се могу сврстати у површинска и плитка клизишта (дубина клизне површине до 5 м).

Према количини покренуте (клизеће) масе предметна клизишта се могу сврстати у мала клизишта (количина клизеће масе је испод 1.000 м³).

Према мјесту и узроку настанка клизишта предметна клизишта се могу сврстати у делапсивна - клизиште настаје у ножици падине услед подсјецања и развија се (навише) уз падину, као и у детрузивна - клизиште настаје у вишим деловима падине, врши притисак на ниже слојеве оптерећујући их и развија се наниже.

Према времену настанка клизишта предметна клизишта се могу сврстати у примарна - на теренима који нису раније били захваћени клизиштима, као и у секундарна - у оквиру терена који је раније био захваћен клизањем.

Према структури и величини клизишта предметна клизишта се могу сврстати у површинска течења мале дубине под утицајем падавина и подземних вода као и у мања откидања по захвату и дубини - благо заталасане површине падина.

3.10.1. Преглед локација и основне карактеристике клизишта

Након анализе свих пријава и прегледа на терену евидентирана су следећа клизишта:

Табела број: 27. Преглед клизишта на подручју града Приједора

РБ	Путни правац	Мјесна заједница	Угрожен саобраћај
1.	некатегорисани пут Бистрица – Кукићи	Бистрица	не
2.	некатегорисани пут Бистрица – Мамићи	Бистрица	не
3.	некатегорисани пут Букова Коса – Црна долина	Велико Паланчиште	отежано
4.	некатегорисани пут Љубија – Раљаш	Љубија	не
5.	локални пут Миљаковци – Ракелићи	Ракелићи	потенцијално
6.	некатегорисани пут Нишевићи – Ћорићи	Расавци	да
7.	некатегорисани пут Пашинац – Мало Паланчиште	Чиркин Поље	потенцијално
8.	некатегорисани пут Чараково – Пољски пут	Чараково	не
9.	локални пут Доња Љубија – Миска Глава	Шурковац	потенцијално
10.	локални пут Велико Паланчиште – Бановићи	Велико Паланчиште	не
11.	некатегорисани пут Велико Паланчиште – Ћиверице	Велико Паланчиште	отежано
12.	локални пут Приједор – Буснови	Ракелићи	потенцијално
13.	некатегорисани пут Зецови – Мусићи	Чараково	не

До сада је на подручју града Приједора извршена идентификација укупно 13 клизишта. Након анализе свих пријава и прегледа на терену процјењена је следећа висина штете и приоритети у санацији:

Табела број. 28. Преглед потребних средстава за санацију клизишта

РБ	Путни правац / клизиште	Висина штете у КМ	Приоритет
1.	некатегорисани пут Бистрица – Кукићи	3.800,00	II приоритет
2.	некатегорисани пут Бистрица – Мамићи	10.000,00	II приоритет
3.	некатегорисани пут Букова Коса – Црна долина	17.000,00	I приоритет
4.	некатегорисани пут Љубија – Раљаш	13.500,00	II приоритет
5.	локални пут Миљаковци – Ракелићи	3.500,00	I приоритет
6.	некатегорисани пут Нишевићи – Ћорићи	17.000,00	II приоритет
7.	некатегорисани пут Пашинац – Мало	2.800,00	I приоритет

	Паланчиште		
8.	некатегорисани пут Чараково – Пољски пут	3.300,00	III приоритет
9.	локални пут Доња Љубија – Миска Глава	14.500,00	I приоритет
10.	локални пут Велико Паланчиште – Бановићи	14.000,00	II приоритет
11.	некатегорисани пут Велико Паланчиште – Ћиверице	7.900,00	II приоритет
12.	локални пут Приједор – Буснови	16.000,00	I приоритет
13.	некатегорисани пут Зецови – Мусићи	2.000,00	III приоритет
УКУПНО:		125.300,00	

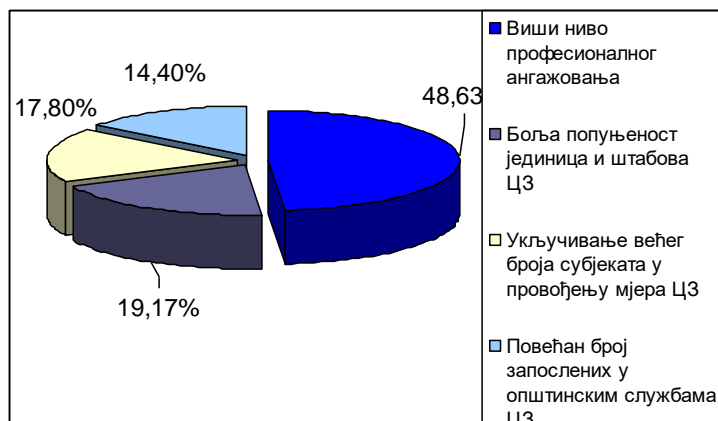
У наредном периоду потребно је извршити детаљнији преглед клизишта, испитивања терена, прибавити приједлоге за санацију клизишта у техничком смислу, од стране стручних особа или институција, те урадити адекватне предмјере и предрачуне радова.

3.11. ОРГАНИЗАЦИОНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ФУНКЦИОНИСАЊА СИСТЕМА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА

Квалитетно функционисање система заштите и спасавања захтијева одговарајући организациони и институционални оквир који омогућава извршавање свих задатака и обавеза из домена заштите и спасавања које су утврђене важећим прописима у Републици Српској. У оквиру постојеће организационе структуре цивилне заштите на нивоу локалне заједнице уз одговарајуће мјере унапређења система функционисања могуће је обезбиједити квалитетно извршавање задатака цивилне заштите. Присутни проблеми у функционисању система заштите и спасавања углавном се манифестују због ниског нивоа опремљености и обучености те ниског нивоа професионализације у структурама цивилне заштите као и недовољне попуњености јединица и штабова цивилне заштите.

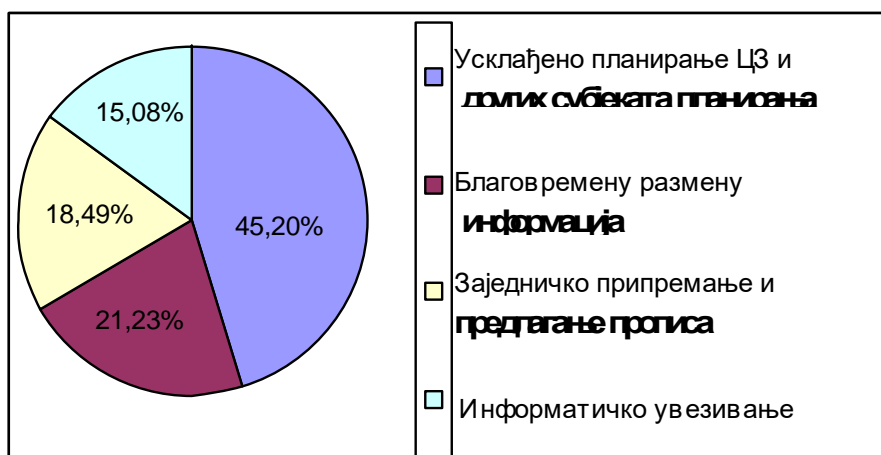
Унапређење организације цивилне заштите на нивоу локалне заједнице могуће је извршити кроз виши ниво професионализације структура цивилне заштите те кроз бољу попуњеност јединица и штабова цивилне заштите и укључивање већег броја субјеката у провођење мјера цивилне заштите, (графикон бр.35.)

Графикон бр.35. Приказ мјера за унапређење организације система заштите и спасавања

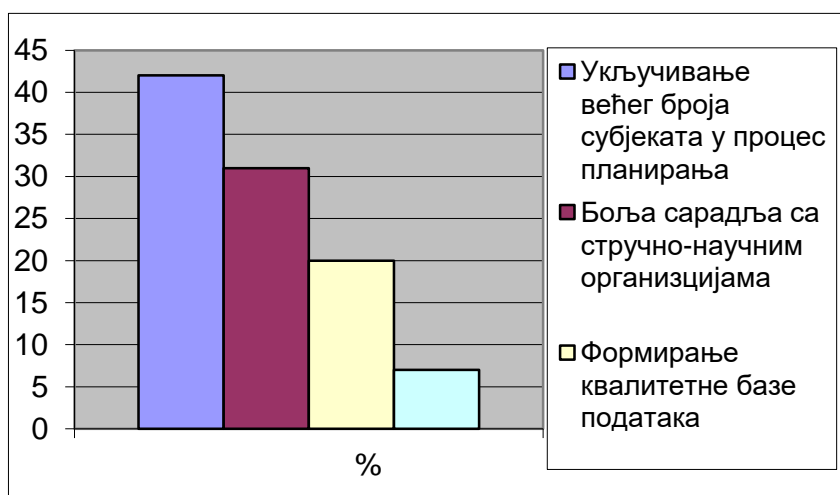
Успјешније извршавање задатака цивилне заштите и квалитетнију сарадњу са другима субјектима на нивоу локалне заједнице могуће је остварити прије свега кроз усклађено планирање између органа цивилне заштите и других субјеката планирања (градски органи управе, јавна предузећа и установе, привредна друштва и др.) Благовремена и квалитетна размјена информација између органа цивилне заштите и других државних органа и привредних субјеката и информатичко увезивање такође представљају значајне мјере за унапређење систем функционисања цивилне заштите.

Графикон бр. 36. Преглед мјера за унапређење квалитета извршавања задатака заштите и спасавања

Да би се то реализовало односно да би се обезбедило квалитетније планирање у активностима цивилне заштите неопходно је укључивање већег броја субјеката у систем планирања као и боља сарадња са стручно - научним организацијама.(графикон бр.37.)

Графикон бр.37. Приказ мјера за квалитетније планирање у сектору цивилне заштите

Такође је евидентно да између органа цивилне заштите и других субјеката на подручју локалне заједнице није обезбијеђена квалитетна координација и усклађивање активности како у фази планирања и припреме тако и приликом оперативног дјеловања. Имајући ово у виду неопходно је предузети одговарајуће мјере у организационом смислу које би допринјеле бољој координацији и сарадњи цивилне заштите и других значајних субјеката у свим фазама извршавања задатака цивилне заштите.

Да би се постигао виши ниво обучености јединица и штабова цивилне заштите потребно је предузети низ мјера како на нивоу локалне заједнице тако и на регионалном и Републичком нивоу. Издвајањем већег износа финансијских средстава за реализацију обуке јединица и штабова цивилне заштите такође би значајно допринјело подизању нивоа обучености у цивилној заштити.

4. ПРЕВЕНТИВНЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ПРИЈЕДОРА

У складу са Процјеном угрожености, у којој су дефинисане природне и друге несреће које се могу десити на подручју града Приједора, проводиће се оне превентивне мјере заштите и спашавања којима се може утицати на спречавање настанка или ублажавање интензитета дјеловања природних и других несрећа.

Појаве елементарних непогода и техничко-технолошких акцидентата на подручју града Приједор представљају сталну опасност угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине. Најзначајнији облици потенцијалне угрожености становништва су поплаве, пожари и земљотрес. Када се посматра постојеће стање и појаве елементарних непогода и техничко – технолошких акцидентата на подручју града Приједора може се констатовати да се значајан број потенцијалних облика угрожавања становништва и материјалних добара јавља у зависности од климатских, хидролошких а и других карактеристика и појава. Имајући то у виду и мјере заштите и спашавања становништва, материјалних добара и животне средине морају бити добро организоване, а припреме извршене тако да омогућавају превентивно дјеловање за ефикасно ангажовање и стављање у функцију заштите и спашавања свих расположивих капацитета на подручју града Приједора

4.1. Заштита од поплава

У циљу квалитетне заштите од поплава, приоритетно треба предузети следеће мјере:

- обезбиједити редовно и квалитетно одржавање постојећих водозащитних објеката како би били у функцији заштите од поплава.
- предузети активности на изградњи недостајућих водозащитних објеката на ријеци Сани, Гомјеници и другим водотоцима и то заједничким напорима локалне заједнице и надлежних Републичких органа.
- предузети активности на чишћењу и продубљивању ријечних корита, у циљу повећања њихове пропусне моћи.

- извршити набавку неопходних материјално-техничких средства и опреме, за рад Специјализованих јединица цивилне заштите и других субјеката који се укључују у заштиту и спасавање на води и под водом.
- забранити изградњу објеката у природним депресијама и плавним зонама у којима се акумулирају вишкови плавних вода које не може прихватити водоток.
- извршити регулацију водотока ријеке Сане, Гомјенице, Милошевице и Пухарске у зонама у којима није извршена њихова регулација.

4.2. Заштита од пожара

Да би се обезбиједила ефикасна заштита од пожара на подручју града Приједора и присутни проблеми у области заштите од пожара могли рјешавати неопходно је интензивније проводити превентивне мјере заштите од пожара, а прије свега:

- донијети одговарајућа нормативна аката, као и одговарајуће планове заштите од пожара и прецизирати начине спасавања људи и материјалних добара,
- обезбиједити потребне количина воде и других средстава за гашење пожара, посебну пажњу посветити изградњи и одржавању хидрантске мреже у насељеним мјестима и привредним субјектима.
- кроз подизање нивоа опремљености и обучености Територијалне ватрогасне јединице Приједор и добровољних ватрогасних јединица побољшати ефикасност заштите од пожара,
- обезбиједити техничку исправност уређаја и процеса и примјену превентивних мјера заштите од пожара.,
- предузети све потребне мјере на спречавању појаве ватре на отвореном простору (паљење корова и сл),
- у стамбеним и другим објектима обезбиједити апарате за гашење пожара и уређаја, инсталација и конструкција објеката у циљу спречавања или свођења на најмању могућу меру избијања и ширења пожара,
- континуирано уклањање запаљивих материјала из подрумских и таванских просторија, као и других просторија.
- континуирано одржавање проходности стубишта у зградама, пожарних степеница и свих пожарних путева, ради омогућавања несметаног прилаза ватрогасним возилима,
- обезбедити одговарајућу сигнализацију и аутоматизацију у противпожарној заштити,
- обезбиједити ефикасан надзор и контролу у области заштите од пожара,
- обезбиједити квалитетно одржавање и редовну контрола исправности уређаја и инсталација,
- организовати осматрачке службе и обезбедити опрему и средства за гашење шумских пожара,
- редовно и организовано спроводити обуку припадника јединица заштите од пожара на подручју града Приједора,
- континуирано спроводити обуку и едукацију становништа на подручју града Приједора те обуку запослених радника у привредним

предузећима и другим правним субјектима, а посебно припадника структура цивилне заштите из области противпожарне заштите.

4.3. Заштита од рушења

- у сарадњи са квалификованим институцијама, утврдити сеизмичку микрорејонизацију подручја града Приједора, са могућим интензитетима земљотреса,
- код изградње објеката доследно примјењивати грађевинско-техничке нормативе и мјере заштите од рушења у складу са важећим прописима.
- предузимати активности на обезбеђењу материјалних и кадровских потенцијала за спашавање људи из рушевина и ефикасно отклањање последица земљотреса.
- оспособити и опремити јединицу за спашавање из рушевина за подручје града Приједора.
- предузети мјере на плану обуке становништва за примјену мјера заштите и спашавања у случају земљотреса

4.4. Заштите од епидемија

Да би се спријечиле појаве епидемија на подручју града Приједора потребно је предузети сљедеће мјере.

- обезбиједити потпуну санитарно хигијенску исправност воде за пиће, јавног водоводног система ка и локалних водоводних мрежа,
- вршити редовну микробиолошку и хемијску контролу воде за пиће као и контролу хигијенске исправности прехранбених артикала,
- контрола исправности уређаја за водоснабдијевање становништва и канализационих инсталација,
- предузети мјере превентивне здравствене заштите од стране здравствених установа- континуирано провођење програма обавезних имунизација,
- спровођење имунизације угроженог становништва против појединих заразних болести (у складу са индикацијом),
- Спровођење противепидемијских мјера у становима обољелих и у ужој околини,
- континуирани надзор над производњом и прометом животних намирница, као и здравствени надзор над лицима у производњи и промету животних намирница,
- обезбиједити потпуну примјену мјера јавне хигијене (дезинфекција, дезинсекција и деразизација),
- континуирано праћење и евидетирање кретања заразних болести на подручју града Приједора те ширем и ужем окружењу,
- континуирано епидемиолошко извиђање подручја града Приједора и епидемиолошко извиђање терена након престанка дјеловања природних или других несрећа
- санација терена и санитарних уређаја послје престанка дјеловања природних или других несрећа,
- санитарни надзор над уклањањем течног и чврстог отпада,

- здравствено просвјетљивање становништва и промоција здравих стилова живота.

4.5. Заштита од техничко - технолошких акцидената

Мјере заштите од техничко технолошких акцидената неопходно је усмјерити на:

- адекватну примјену превентивних мјера заштите у складу са важећим прописима,
- од стране свих субјеката са потенцијално могућим појавама техничко технолошких акцидената донијети одговарајуће планове заштите,
- предузети техничко технолошке мјере у свим постројењима и складиштима ради обезбјеђења услова и мјера за повећање степена безбједности,
- обезбједити потпуну примјену технолошке дисциплине, техничких мјера и мјера заштите на раду.
- извршити набавку средстава у опреме неопходне та спровођење мјера заштите у случају техничко технолошких акцидената

4.6. Заштите животне средине

Да би се спречиле појаве екстремно високих концентрација загађења потребно је пре свега обезбедити:

- доношење одговарајућих нормативних аката прописаних законодавством у области заштите животне средине и новелирање постојећих одлука (Заштита ваздуха , вода, земљишта),
- доношење одговарајућих програма и новелирање постојећих програма и планова заштите животне средине на подручју града Приједора (Локални еколошки акциони план, Програм заштите изворишта воде за пиће, Програм управљања чврстим отпадом, Стратешки план управљања водним ресурсима и други),
- континуирани мониторинг стања животне средине кроз праћење емисије и имисије загађујућих компоненти и редовна контрола загађености ваздуха, водотока и земљишта,
- успостављање катастра-регистра загађивача ваздуха, водотока и земљишта на подручју града Приједро,
- уградња уређаја за пречишћавање отпадних гасова из индустријских, термоенергетских и других објеката који загађују ваздух,
- изградња прописаних канализационих инсталација, канализационих колектора и уређаја за пречишћавање комуналних, индустријских и других врста отпадних вода,
- успоставити цјеловито и системско праћење емисовања загађења у ваздух од стране емитера (загађивача),
- реализација радова на изградња санитарне депоније чврстог отпада, у складу са европским стандардима, што обезбјеђује заштиту водотока, земљишта и ваздуха од загађења штетним материјама.

- обезбиједити услове за рециклажу свих врста отпада у што већим количинама и кориштење издвојених секундарних сировина.
- интензивирати инспекцијски надзор и контролу поштовања законске обавезе о дозвољеним емисијама штетних-загађујућих материја у атмосферу из индустријских и термоенергетских постројења.
- максимално проширити обухваћеност становништва, посебно у сеоским подручјима, организованим прикупљањем и одвожењем свих врста отпадних материјала.
- обезбиједити контролу техничке исправности моторних возила, те увести обавезну контролу састава издувних гасова саобраћајних моторних возила уз оптимално регулисање саобраћајних токова на подручју града Приједора,
- реализација планова топлификације насељених мјеста, као замјена за кориштење пећи на чврста горива за гријање стамбених објеката.
- спроводити орограме едукације различитих категорија становништва ради подизања нивоа еколошке културе на подручју града Приједора.
- утврдити стабилне изворе финансирања заштите животне средине.

4.7. Заштита од мина и НУС-а

На плану ефикасне заштите од мина и неексплодираних средстава на подручју града Приједора неопходно је предузети сљедеће превентивне мјере:

- континуирано спровођење акција прикупљања НУС – а од становништва,
- спровођење прописаних процедура код пријављивања појединачно откривених НУС-ева од стране грађана или других лица,
- предузети додатне мјере у успостављању боље сарадње становништва и надлежних институција на враћању и уништавању неексплодираних средстава,
- проводити програме едукације становништва поготово дјецe на упознавању на опасности од мина,
- предузети мјере на бољем опремању материјално техничким средствина надлежних институција у области заштите од мина,
- остварити бољу сарадњу са надлежним републичким институцијама ради ефикасније обуке екипа за уништавање мина и организације уништавања НУС.

4.8. Заштита од клизишта

На подручју града Приједора клизишта се углавном појављују као секундарна појава других профила опасност те и превентивне мејре заштите од клизишта имају широк спектар, а као најзначајније неопходно је спроводити:

- примјена прописа о грађењу (урбанистичко-просторна и техничка документација).
- примјена прописаних техничких мјере за изградњу објеката на трусним подручјима.

- примјена прописа о забрани изградње објеката у плавним подручјима и на подручјима која су регистрована као потенцијално нестабилне падине.
- изградња објеката за заштиту од клизишта и предузимање неопходних мјера у циљу спречавања активирања клизишта.
- примјена прописа о техничким нормама код изградње водоводних, канализационих и других инфраструктурних објеката.
- Елиминисање утицаја негативног људског фактора на активирање клизишта (неконтролисана сјеча шума, изградња канализационих и водоводних инсталација у складу са прописима).
- изградња система за дренарање и одвођење површинских, подземних и отпадних вода, извођење земљишно-грађевинских радова у складу са техничким нормама, неконтролисана експлоатација руда и минералних сировина и друго).
- едукација грађана у вези проблематике настанка и дјеловања клизишта.

4.9. Заштите од снијега и града

Одржавање путева у зимском периоду има изузетан значај за нормално одвијање саобраћаја. У циљу благовремене припреме људи и механизације за чишћење снијега и сњежних наноса неопходно је благовремено предузети сљедеће превентивне мјере:

- Обезбједити довољне количине техничке соли, шљунка и других материјала за насыпање коловоза за спречавање клизавости.
- Извршити припрему за ангажовање техничких средстава и механизације зимске службе код предузећа задужених за одржавање путева.
- Планирати пружање помоћи становништву угроженом од сњежних наноса.

На плану ефикаснијег успостављања заштите од града на подручју града Приједора неопходно је:

- Инсталирати недостајући број лансирних станица ради потпуније покривености града Приједора системом противградне заштите,
- Остварити бољу сарадњу са сусједним општинама ради боље покривености и успостављања јединственог система заштите од града,
- Квалитетно регулисати питања финансирања система заштите од града.
- Предутети мјера на плану техничког и организационог унапређења функционисања система заштите од града

4.10. Заштита животиња и намирница животињског поријекла

- провођење Законом прописаних ветеринарских мјера заштите здравља животиња и контроле хигијенско - здравствене исправности намирница животињског поријекла у току производње, прераде, и складиштења истих,
- спречавање и локализација појава паразитарних, заразних и узгојних болести животиња.
- обезбједити адекватне услове за збрињавање угинулих животиња и анималног отпада на подручју града Приједора

- редовна контрола хигијенске исправности намирница животињског поријекла,
- провођење редовне и према потреби ванредне вакцинације животиња против заразних болести.

4.11. Заштита биљака и биљних производа

Заштиту биља и биљних производа од радиоактивне, хемијске и биолошке контаминације и свих других облика загађивања, као и заразних болести и штеточина које нападају биље остварити спровођењем сљедећих превентивних мјера .

- провођење Законом прописаних мјера заштите биља и биљних производа од биљних болести и штеточина,
- сузбијање болести, штеточина и корова примјеном система интегралне заштите. Овај систем подразумјева комбиновану примјену свих мјера којима се штетне врсте доводе до нивоа да значајно не утичу на смањење приноса,
- контрола исправности и начина примјене средстава за заштиту биља, у складу са стандардима и нормативима из области пољопривреде,
- контрола исправности сушења, силаже и складиштења биља и начина производње биљних производа,
- едукација произвођача биља и биљних производа у домену избора оптималних сорти биља, правилног узгоја и редуковане примјене хемијских средстава у заштити биља,
- промоција и стално предлагање мјера за сузбијање биљних болести, штеточина и корова уз ограничену примјену фитофармацеутских средстава.

4.12. Заштите од јонизирајућих зрачења

Мјере заштите од радиоактивности на подручју града Приједор морају бити континуиране у добро организоване, а огледају се у сљедећим активностима:

- обезбиједити редовна мјерења и контролу радиоактивности у установама које користе радиоактивне материјале, као и контролу производа.
- изнаћи могућности за уклањање радиоактивних громобрана са подручја града Приједора и њихове замјене са новим громобранима.
- утицати на доношење одговарајућих норматива из ове области који ће трајно ријешити питања складиштења радиоактивног материјала.
- од стране власника објеката и на којима су инсталирани радиоактивни громобрани, одмах предузети активности на уклањању радиоактивних громобрана.
- служба за инспекцијске послове да путем надлежних инспектора до коначног уклањања радиоактивних громобрана обезбједи редовно вршење надзора и контроле исправности постојећих радиоактивних громобрана.
- власници објеката и надлежни инспекцијски органи у случају оштећења или деформације радиоактивног громобрана дужни се одмах обавјестити Министарство здравља и социјалне заштите и Институт за заштиту здравља Републике Српске.

- обезбиједити потпуну примјену мјера заштите за особље у установама које користе радиоактивне материјале (здравствене установе и сл.).

4.13. Организационе и институционалне мјере

Организовано и планско спровођење превентивних мјера у домену заштите и спасавања становништва и материјелних добара подразумјева предузимање активности на унапређење организације цивилне заштите и институционалног јачања на подручју града Приједора које је могуће реализовати кроз провођење сљедећих мјера:

- обезбиједити виши ниво професионализације структура цивилне заштите те кроз бољу попуњеност јединица и штабова цивилне заштите,
- укључивање већег броја субјеката у спровођење мера цивилне заштите те кроз усклађено планирање између органа цивилне заштите и других субјеката планирања и бољу сарадњу са стручно - научним организацијама,
- извршити набавку савремених средстава и опреме за јединице цивилне заштите и друге субјекте у систему заштите и спасавања ,
- обезбиједити , квалитетнију обуку становништва и јединица цивилне заштите ,
- организовати и спровести обуку кадрова у цивилној заштити, те повећати обим вјежбовних активности јединица и штабова цивилне заштите и
- обезбиједити бољу координацију активности субјеката укључених у извршавање оперативних задатака цивилне заштите.

5. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И СПРОВОЂЕЊА МЈЕРА ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ПРИЈЕДОРА

Организација и спровођење мјера заштите и спасавања на подручју града Приједора оствариће се кроз реализацију развојних циљева и задатака заштите и спасавања што подразумјева свеобухватно и прецизно сагледавање достигнутог нивоа заштите и спасавања и на бази стварних потреба и реалних могућности остварити сљедеће циљеве :

1. Нормативне, планске и опште претпоставке за развој и унапређење система заштите и спасавања,
2. Развој и унапређење функционисања кроз опремење субјеката заштите и спасавања,
3. Реализација обуке субјеката заштите и спасавања и едукација становништва,
4. Организација и успостављање цјеловитог система заштите и спасавања на подручју града Приједора.

5.1. Нормативне, планске и опште претпоставке за развој и унапређење система заштите и спасавања

Ради обезбјеђења нормативних и планских претпоставки за успјешан развој и функционисање заштите и спасавања на подручју града Приједора потребно је спровести сљедеће мјере и активности:

- Усклађивање Одлуке о организовању и функционисању цивилне заштите са потребама и могућностима - у области заштите и спасавања и обезбиједити њено провођење у складу са јединственим системом заштите и спасавања Републике Српске.
- Редовно ажурирање и усвајање Процјене угрожености од елементарних непогода и других несрећа на подручју града Приједора.
- Донијети и редовно ажурирати План заштите и спасавања подручја града Приједора, планове свих субјеката чија дјелатност потенцијално узрокује одређене ризике као и планове осматрања и обавјештавања за присутне профиле опасности (пожар поплава и сл.).
- Донијети нови План заштите од пожара за подручје града Приједора.
- Квалитетна и потпуна попуна Градског штаба за ванредне ситуације специјализованих јединица цивилне заштите и других субјеката- јединица цивилне заштите.
- Редовно доношење годишњих Оперативних планова заштите и спасавања од поплава, пожара и снијега у складу са чланом Закона о заштити и спасавању.
- Благовремено и редовно упознавање са оперативним и другим плановима и циљевима и задацима на заштити од елементарних непогода: удружења за заштиту природе, еколошких удружења, горана, извиђача, планинарских друштва, невладиних организација и образовних институција.
- Планирање и утврђивање извора финансирања за извршавање задатака цивилне заштите- у области заштите и спасавања на нивоу Града.
- Организовати провођење информативно-пропагандних активности у циљу упознавања становништва са значајем спровођења појединих мјера заштите и спасавања као и о значају превентивног дјеловања.
- Обезбиједити квалитетан и системски и инспекцијски надзор над објектима који могу бити узрочници појаве одређених опасности и ризика на подручју града Приједора (водозащитни објекти енергетски објекти и објекти са великим ризицима од пожара)

5.2. Развој и унапређење функционисања кроз опремење субјеката заштите и спасавања

На бази присутних профила опасности и ризика на подручју града Приједора унапређење функционисања система заштите и спасавања одвијаће се кроз реализацију сљедећих развојних и оперативних циљева.

1. Заштита од вода и одводње површинских вода одвијаће се кроз реализацију развојног циља: **Унапређење система одводње површинских вода и заштита од поплава.** Реализација овог развојног циља ће се остваривати кроз оперативне циљеве: Унапређење система заштите од поплава и унапређење система прихвата и одводње атмосферских и површинских вода. Ови развојни пројекти ће се реализовати кроз

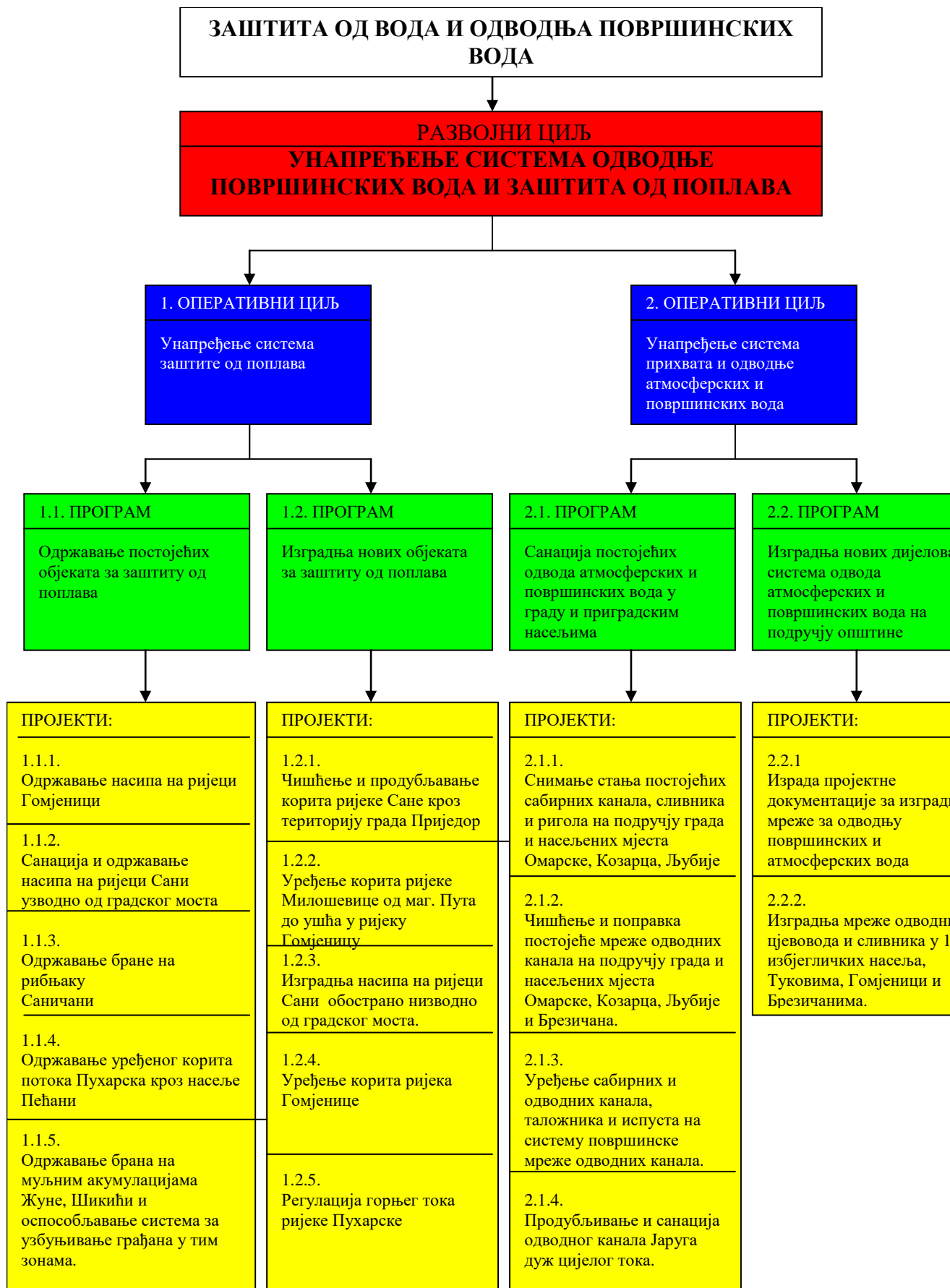
програме и пројекте дате у графичком дијели који се односе на заштиту од вода и одводњу површинских вода.

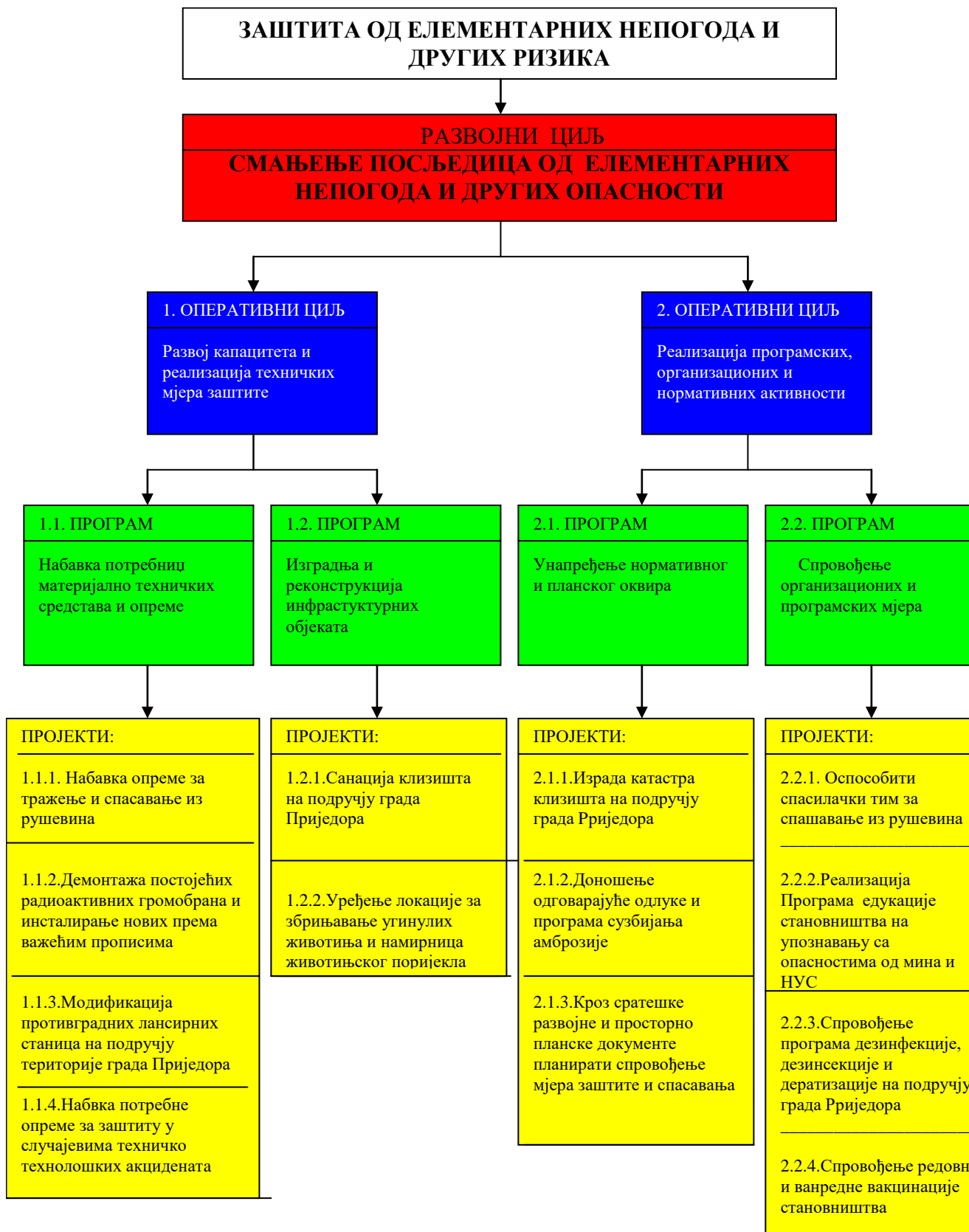
2. Заштита од елементарних непогода и других опасности одвијаће се кроз реализацију развојног циља: **Смањење посљедица од елементарних непогода и других опасности.** Реализација овог развојног циља ће се остваривати кроз оперативне циљеве: Развој капацитета и реализација техничких мјера заштите реализацију организационих програмских и нормативних активности . Ови оперативни циљеви ће се реализовати кроз програме и пројекте дате у графичком дијели који се односе на заштиту од елементарних непогода и других ризика.

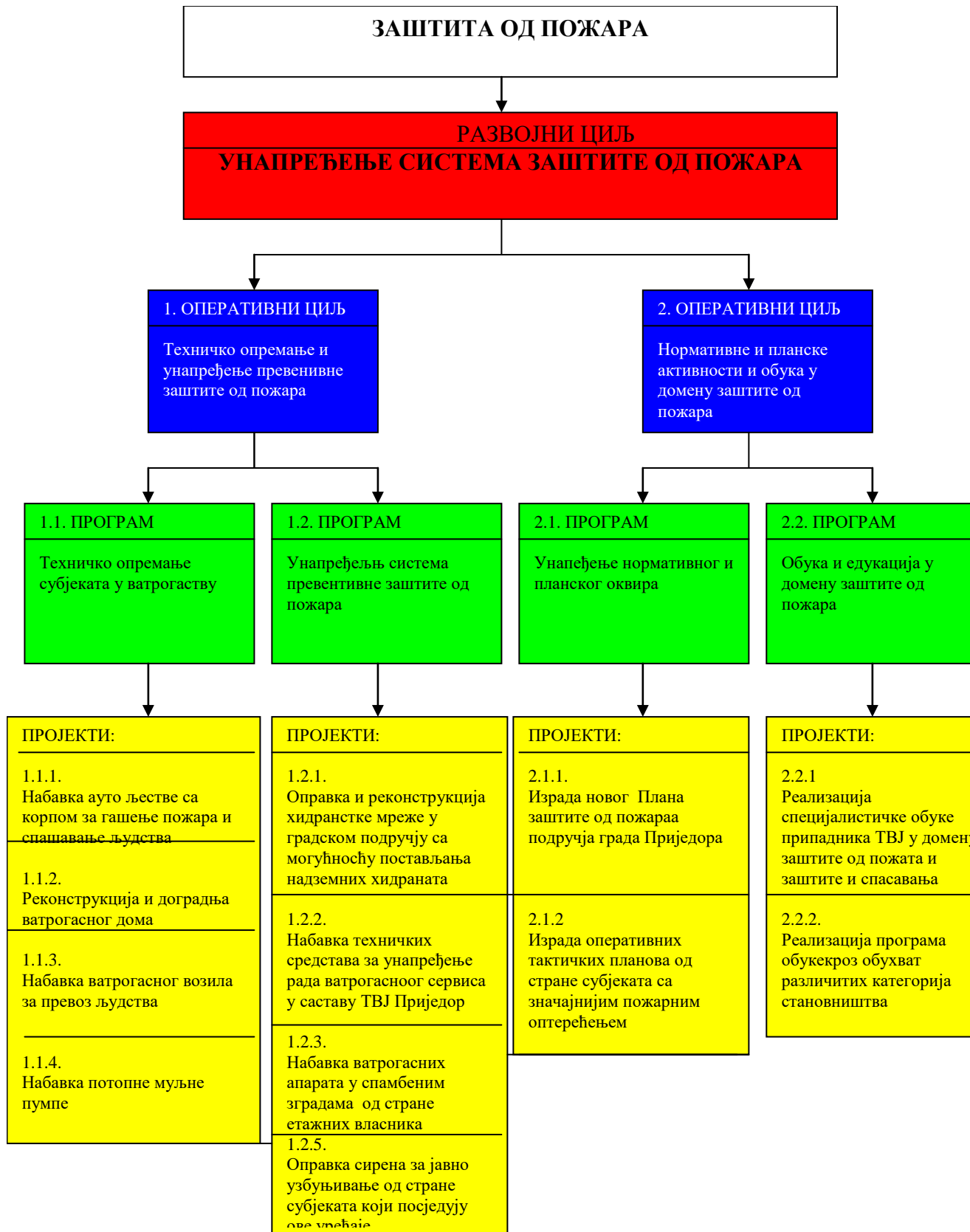
3. Заштита од пожара ће се одвијати кроз реализацију развојног циља: **Унапређење система заштите од пожара.** Реализација овог развојног циља ће се остваривати кроз оперативне циљеве: Техничко опремање и унапређење превентивне заштите од пожара и Нормативне и планске активности и обуку у домену заштите од пожара. Ови развојни циљеви ће се реализовати кроз програме и пројекте дате у графичком дијели који се односе на заштиту од пожара.

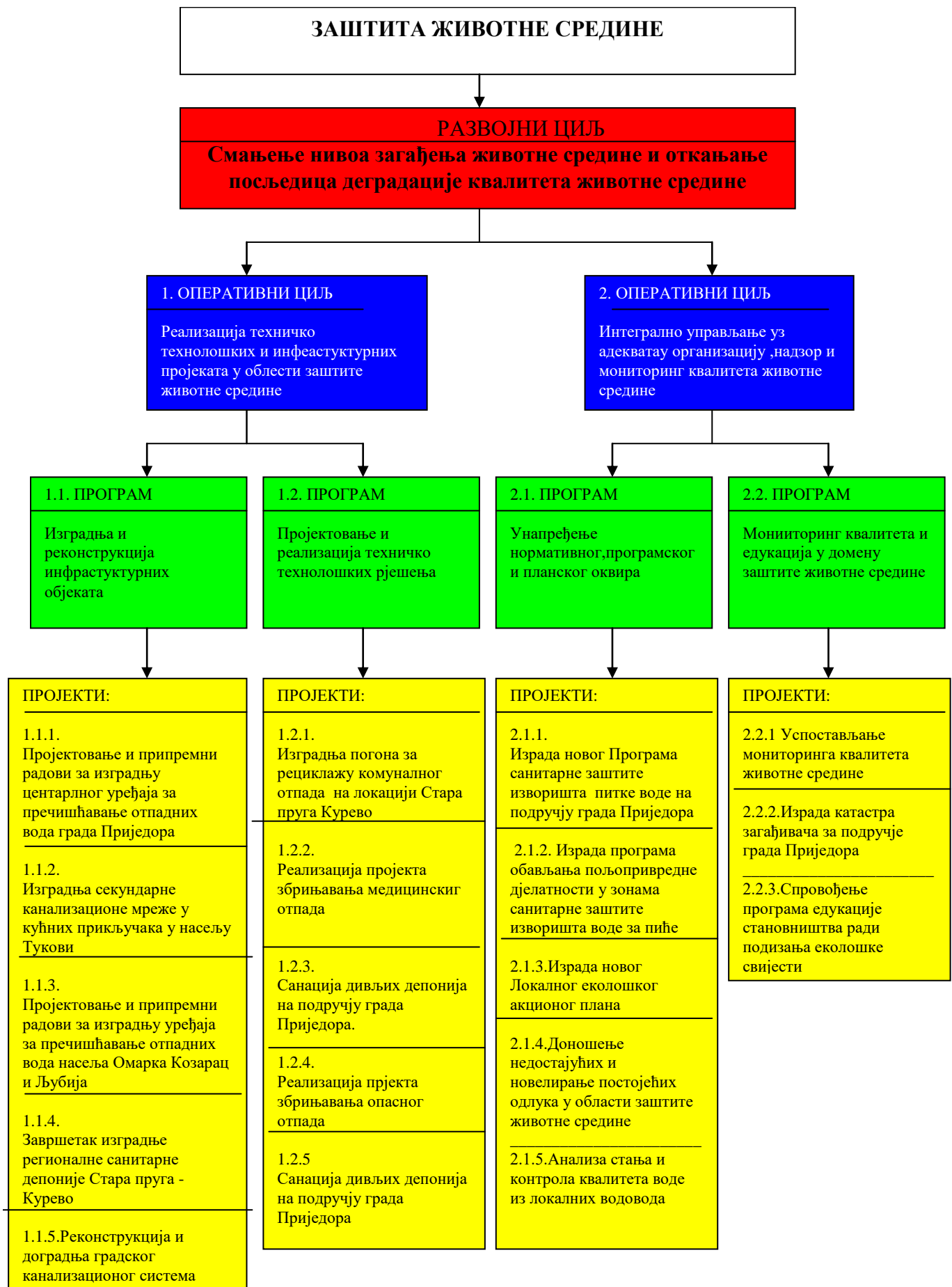
4. Заштита животне средине ће се одвијати кроз реализацију развојног циља: **Смањење нивоа загађења животне средине и отклањање посљедица деградације квалитета животне средине.** Реализација овог развојног циља ће се остваривати кроз оперативне развојне циљеве: Реализација техничко технолошких и инфраструктурних пројеката у области заштите животне средине и Интегрално управљање уз адекватну организацију, надзор и мониторинг квалитета животне средине. Ови развојни циљеви ће се реализовати кроз пројекте дате у графичком дијелу који се односе на заштиту животне средине.

Набавка МТС-а и опреме за потребе Градског штаба за ванредне ситуације, јединица опште и специјализоване намјене формираних на нивоу града Приједора, повјереника цивилне заштите у МЗ, органима власти и привредним друштвима, Одсјека цивилне заштите и надлежних одјелења Града Приједора, привредних друштава и других правних субјеката за потребе заштите и спашавања као и опремање грађана за личну и колективну заштиту одвијаће се у склопу утврђених развојних програма и пројеката који су приказани на сљедећим графиконима.

5.3. Реализација обуке субјеката заштите и спасавања и едукација становништва

Обуку субјеката заштите и спасавања и едукацију становништва на подручју града Приједора реализовати кроз сљедеће мјере:

- Доношење годишњих Плана и Програма обуке за подручје града Приједора, припадника структура заштите и спасавања, специјализованих јединица цивилне заштите, јавних предузећа и установа који су у функцији заштите и спасавања, привредних друштава и других правних субјеката, као и обуке грађана, за потребе заштите и спасавања.
- Обука чланова Градског штаба за ванредне ситуације и других формираних штабова на подручју града Приједора.
- Обука припадника јединица цивилне заштите опште и специјализоване намјене формираних на нивоу града Приједора, јавних предузећа и установа и мјесних заједница.
- Обука повјереника цивилне заштите у МЗ, припадника структура заштите и спасавања у органима власти и привредним друштвима, припадника служби заштите и спасавања, и других правних субјеката за потребе заштите и спасавања.
- Обука грађана за личну и колективну заштиту.

5.4. Организација и успостављање цјеловитог система заштите и спасавања на подручју града Приједора

Систем заштите и спасавања на подручју града Приједора базира се на функционисању структура цивилне заштите као и на функционисању надлежних органа Градске управе Приједор, јавних предузећа и установа, привредних друштава и других правних субјеката од значаја за заштиту и спасавање и грађана,

5.4.1. Смјернице за организовање снага заштите и спасавања

Структура цивилне заштите на подручју града Приједора формира се у складу са Законом о заштити и спасавању и Одлуком о организацији и функционисању цивилне заштите на подручју града Приједора. На бази ових нормативних аката на подручју града Приједора успоставити јединствену организацију заштите и спасавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа кроз предузимање слиједећих мјера и активности:

- Израду Процјене угрожености од природних и других несрећа за подручје Града;
- Откривање, праћење и спречавање опасности од природних и других несрећа.
- Обучавање и оспособљавање за заштиту и спасавање.
- Организовање, опремање, обучавање и оспособљавање структура цивилне заштите и оспособљавање и одржавање других видова заштите и спасавања.
- Мобилизацију и активирање снага и средстава за заштиту и спасавање.
- Отклањање посљедица природних и других несрећа до осигурања основних услова за живот.
- Надзор над спровођењем прописа о заштити и спасавању од природних и других несрећа.

- Пружање помоћи сусједним општинама у случају природне или друге несреће.
- Тражење помоћи од Републике Српске, Босне и Херцеговине и сусједних и других држава, у случају природне или друге несреће.

Наведене мјере и активности остварују се путем цивилне заштите која представља организовани облик заштите и спашавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа. Заштиту и спашавање проводе: грађани, органи власти, привредна друштва и друга правна лица, службе заштите и спашавања, градска служба, штабови цивилне заштите и јединице и повјереници цивилне заштите, у оквиру својих права и дужности на спречавању, отклањању или ублажавању посљедица природних или других несрећа.

Заштиту и спасавање становништва, материјалних добара и животне средине на подручју града Приједора спроводити кроз следеће мјере и облике организовања:

- Личну, узајамну и колективну у заштиту.
- Мјере и задатке на заштити и спашавању
- Координацију и руковођење
- Штабове за ванредне ситуације,
- Повјеренике заштите и спасавања,
- Службе заштите и спашавања
- Јединице и тимове цивилне заштите цивилне заштите
- Материјални опремање и оспособљавање за заштиту и спасавање,
- Мобилизацију и активирање заштите и спасавања

Лична , узајамна и колективна заштита грађана представља најмасовнији облик припремања и организовања учешћа грађана у заштити и спашавању. Ова заштита се проводи у стамбеним зградама, јавним и другим објектима, насељима и правним лицима. Лична и узајамна заштита обухвата нарочито: обуку грађана, мјере и поступке превентивне заштите, прву помоћ и самопомоћ, збрињавање дјеце и немоћних лица и друге хитне интервенције у заштити и спашавању људи и материјалних добара.

5.4.2. Мјере заштите и спасавања

Мјере заштите и спасавања представљају организоване радње и поступке превентивне и оперативне природе које припремају и проводе органи управе и други органи власти и правна лица, односно носиоци заштите и спасавања.

У случају постојања непосредне опасности од настајања природне и друге несреће предузимају се слиједеће мјере и поступци:

- Активирају се штабови цивилне заштите и други органи надлежни за руковођење заштитом и спасавањем,
- организује се систем веза потребних за руковођење, и обавјештавање становништва,
- активирају се правна лица, према њиховој дјелатности, у односу на врсту опасности, мобилишу се и активирају одговарајуће службе заштите и спашавања и средства за заштиту и спашавање,

За вријеме трајања природне и друге несреће реализује се непосредно учешће одговарајућих структура цивилне заштите, служби заштите и спашавања и других правних субјеката у проводењу одговарајућих мјера заштите и спасавања,

У фази ублажавања и отклањања посљедица насталих дјеловањем природне и друге несреће предузимају се слиједеће мјере и активности:

- Ангажовање стручних екипа здравствене, ветеринарске и комуналне дјелатности, као и одговарајућих јединица цивилне заштите на асанацији терена, стварање услова за нормализацију живота и рада људи на угроженом подручју,
- Организовање прикупљања и расподјела помоћи настрадалом становништву, провођење здравствених, ветеринарских и хигијенско-епидемиолошких мјера заштите и спашавања.

У циљу заштите и спасавања људи и материјалних добара од опасности и посљедица природних и других несрећа проводе се слиједећи послови и задаци:

- склањање људи и материјалних добара,
- евакуација,
- збрињавање угрожених и страдалих,
- заштита и спашавање од рушења,
- заштита и спашавање на води и под водом,
- заштита и спашавање од пожара,
- заштита од мина и неексплодираних убојних средстава,
- прва медицинска помоћ,
- заштита и спашавање од радиолошких, хемијских и биолошких средстава,
- заштита и спашавање животиња и намирница животињског поријекла
- асанација терена,
- заштита животне средине
- заштита биља и биљних производа

Склањање људи и материјалних добара обухвата планирање и изградњу склоништа, других заштитних објеката погодних за заштиту и склањање, као и њихово одржавање и кориштење ради заштите људи и материјалних добара.

Евакуација је мјера заштите и спасавања која представља планско, организовано и привремено премјештање становништва и материјалних добара из подручја за које се процијени да могу бити захваћена природним и другим несрећама, односно из подручја захваћених природним и другим несрећама, на неугрожена или мање угрожена подручја,

Збрињавање угрожених и страдалих лица врши се када је угрожена безбједност становништва од природних и других несрећа када се предузимају хитне активности и мјере за смјештај, исхрану и осигурање других неопходних услова за нормалан живот угрожених, страдалих, прогнаних и избјеглих лица.

Радиолошка, хемијска и биолошка (РХБ) заштита обухвата мјере и поступке који се организују и проводе ради спречавања, ублажавања и отклањања посљедица од РХБ дјеловања на становништво, животиње, биљни свијет и материјална добра. РХБ заштита обухвата: РХБ контролу, РХБ заштиту (личну и колективну) и РХБ деконтаминацију.

Заштита и спашавање од рушења проводи се ради заштите и спасавања људи и материјалних добара из рушевина које могу настати услед потреса, одрона, клизања тла, бујичних вода или других природних и других несрећа. При томе се проводе мјере, радње и поступци на извијању рушевина и проналажењу лица затрпаних у рушевинама, њихово извлачење изван зоне рушења и здравствено збрињавање повријеђених. Ова мјера обухвата и спашавање људи и материјалних добара са високих зграда и објеката.

Заштита и спашавање на води и под водом обухвата провођење заштите и спасавања људи и материјалних добара у подручју око ријека и језера, која могу бити угрожена поплавама или као посљедица оштећења или рушења брана на

хидроакумулацијама, те оштећења насипа и других водозаштитних објеката, као и од опасности од бујичних и подземних вода.

Заштита и спасавање од пожара обухвата припрему и провођење превентивних мјера у свим срединама, објектима, мјестима и просторима гдје постоји могућност настанка пожара, затим организовање и припремање снага за гашење пожара, организовање осматрања и узбуђивања о појавама пожара, гашење и локализовање пожара и спасавање људи и материјалних добара из објеката и подручја угрожених пожаром.

Заштита од мина и НУС-а обухвата, откривање, обиљежавање, прикупљање уклањање и уништавање НУС и мина

Прва медицинска помоћ је мјера заштите и спасавања која обухвата превентивну заштиту коју чине противепидемијске и хигијенске мјере заштите становништва, оперативну заштиту која се састоји у пружању прве помоћи стандардним и приручним средствима на лицу мјеста, медицинске тријаже рањених, повријеђених и обољелих лица, санитетске евакуације и транспорта до најближе здравствене установе ради пружања опште медицинске помоћи или до одговарајуће специјалистичке здравствене установе ради потпуног здравственог збрињавања.

Заштита и спасавање животиња и намирница животињског поријекла обухвата спречавање и локализацију појава паразитарних, заразних и узгојних болести, контролу животиња, сировина, производа и отпадака животињског поријекла, контролу исправности сточне хране и воде, указивање прве ветеринарске помоћи обољелој и рањеној стоци, уклањање лешева животиња и другог отпадног материјала анималног поријекла и заштиту и спасавање намирница животињског поријекла од опасности и посљедица природних и других несрећа.

Асанација терена обухвата санитарно-хигијенске и санитарно-техничке мјере на терену, у насељима и стамбеним и другим објектима у циљу спречавања ширења заразних болести, епидемије и других штетних посљедица по људе и материјална добра. Ова мјера обухвата организовање и провођење следећих радњи: уклањање, идентификација и покоп погинулих људи, уклањање лешева угинулих животиња, дезинфекција, дезинсекција и дератизација објеката и терена и уклањање отпадних и штетних твари које угрожавају здравље и живот људи и околине.

Заштита животне средине подразумјева предузимање мјера заштите животне средине у случајевима када нису предузете одговарајуће превентивне и санационе мјере и када се процијени да постоји опасност значајног угрожавања животне средине и здравља становништва

Заштита биља и биљних производа је мјера којом се проводи заштита биља и биљних производа од радиоактивне, хемијске и биолошке контаминације и свих других облика загађивања, као и заразних болести и штеточина које нападају биљке.

5.4.3. Организација цивилне заштите града Приједора

Цивилна заштита Града организује се у складу са потребама и могућностима које се утврђују Процјеном угрожености људи и материјалних добара на подручју Града са циљем да се обезбједи оптимално и рационално ангажовање снага и средстава на задацима заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа.

Организовање, припремање и функционисање цивилне заштите на територији Града заснива се на :

- Процјени угрожености од елементарних непогода и других несрећа, и процјени потреба и могућности за заштиту , спасавање и отклањање посљедица елементарних непогода,
- досљедном спровођењу превентивних мјера заштите,
- ангажовању предузећа, органа, служби и других правних лица (са расположивим људским и материјално-техничким потенцијалима) која у оквиру својих редовних дјелатности, обезбјеђују провођење одређених мјера заштите и спасавања.
- провођењу личне , узајамне и колективне заштите кроз организовано учешће грађана,
- ангажовање јединица цивилне заштите специјализоване намјене,
- остваривање пуне координације са субјектима од значаја за заштиту и спасавање и сарадњи са надлежним Републичким органима и сусједним општинама.

На извршавању задатака и провођењу мјера заштите и спасавања, поред субјеката утврђених Одлуком о организацији функционисања цивилне заштите и чланом 23. став 2. Закона о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама, могу се ангажовати и други субјекти (привредна друштва и органи) на територији Града, уколико Градски штаб за ванредне ситуације процјени да постоји потреба за њихово ангажовање.

5.4.4. Градски штаб за ванредне ситуације

Ради руковођења и усмјеравања акција заштите на подручју Града оснива се Градски штаб за ванредне ситуације и штабови за ванредне ситуације у мјесним заједницама као оперативно-стручни органи.

Градски штаб за ванредне ситуације врши сљедеће послове:

- руководи и координира рад субјеката и снага система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама на спровођењу утврђених задатака,
- руководи и координира спровођење мјера и задатака заштите и спасавања,
- наређује употребу снага и средстава за заштиту и спасавање , средстава помоћи и других средстава које се користе у ванредним ситуацијама.
- врши информисање и обавјештавање становништва и јавности о стању и предузетим мјерама на угроженом подручју,
- наређује штабовима за ванредне ситуације мјесних заједница да предузму активности на заштити и спасавању људи, материјалних добара и животне средине,
- наређује упућивање снага и средстава за заштиту и спасавање са неуgroженог на угрожено подручје Града,
- доноси одлуку о упућивању и ангажовању снага и средстава заштите и спасавања на угрожено подручје друге општине или града,
- разматра нацрте докумената: Одлуку о организовању и функционисању цивилне заштите у области заштите и спасавања на подручју Града, Програм развоја цивилне заштите, План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, врши

годишњу анализу стања заштите и спасавања и предлаже надлежним органима предузимање потребних мјера.

Одсјек цивилне заштите Градске управе Приједор ради ефикасне припреме и спровођења мјера заштите и спасавања становништва материјалних добара и животне средине извршава сљедеће задатке:

- израђује Процјену угрожености од природних и других несрећа за подручје Града;
- припрема Програм развоја цивилне заштите у систему заштите и спасавања;
- израђује План заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа;
- организује и координира спровођење мјера и задатака цивилне заштите у области заштите и спасавања;
- предлаже програм вјежби и планове обучавања и опремања штабова за ванредне ситуације, јединице и тимове цивилне заштите и повјеренике заштите и спасавања;
- врши координацију дјеловања субјеката од значаја за заштиту и спасавање у случају елементарних непогода и других несрећа;
- организује и прати реализацију обуке грађана за обављање личне и узајамне заштите;
- води евиденцију припадника цивилне заштите и материјално-техничких средстава- за потребе цивилне заштите;
- даје стручна упутства грађанима, привредним друштвима и другим правним лицима о питањима заштите и спасавања;
- информисе јавност о опасностима од елементарне непогоде и друге несреће и мјерама и задацима заштите и спасавања;
- подноси редовне и друге извјештаје и информације Градоначелнику и Републичкој управи цивилне заштите;
- води прописану базу података и друге евиденције и врши друге послове заштите и спасавања у складу са Законом, другим прописима и општим актима.

Организационе јединице Градске управе Приједор у склопу свог дјеловања у области цивилне заштите извршавају сљедеће задатке:

- организују, планирају и обезбјеђују провођење превентивних мјера заштите и спасавања и предлажу мјере и активности за њихово унапређење;
- учествују у изради Процјене угрожености и Плана заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа у оквиру своје надлежности;
- врше контролу провођења мјера за спречавање елементарних непогода и других несрећа или отклањање посљедица из домена своје надлежности;
- достављају податке Одсјеку цивилне заштите – Градске управе од значаја за планирање, организовање и провођење мјера заштите и спасавања;
- врше стручне послове за потребе цивилне заштите који се односе на анагажовање служби, привредних друштава и других правних лица у заштити и спасавању;
- обављају и друге послове за потребе заштите и спасавања.

5.4.5.. Повјереници цивилне заштите

Повјереници цивилне заштите одређују се у насељу, дијелу насеља, стамбеним зградама, селима и засеоцима, установама и правним лицима у којима се не оснива штаб цивилне заштите. Повјереници у органима управе и другим органима власти, установама и правним лицима врше послове који се односе на организовање и припремање мјера и активности на учешћу службеника и запослених радника на провођењу личне и колективне заштите и мјера заштите и спасавања у зградама и објектима за које су задужени.

Повјереници у насељима врше послове који се односе на организовање и предузимање непосредних мјера за учешће грађана у провођењу самозаштите, као и мјера заштите и спасавања које су од значаја за самозаштиту и учествују у свим активностима цивилне заштите које се проводе у акцијама заштите и спасавања људи и материјалних добара за одређено подручје, односно у објектима за које су задужени.

5.4.6. Јединице цивилне заштите

Јединице цивилне заштите формирају се, опремају и оспособљавају као оперативне снаге ради непосредног ангажовања на извршавању задатака и спасавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа, као и отклањања посљедица насталих дјеловањем тих несрећа. Јединице цивилне заштите формирају се као јединице опште и специјализоване намјене.

Јединице опште намјене се формирају на начелима територијалне попуне. Јединице цивилне заштите могу се формирати као тимови, одјељења и водови. На подручју града Приједора треба формирати оне јединице цивилне заштите опште и специјализоване намјене за којим, на основу сазнања и искустава из праксе, постоји потреба, а прије свега јединице за:

- заштиту од пожара,
- заштиту и спасавање на води и под водом
- прву медицинску помоћ,
- заштиту и спасавање из рушевина,
- асанацију терена

Јединице цивилне заштите организују се и у привредним друштвима и другим правним лицима, чија је редовна дјелатност од непосредног значаја за заштиту и спасавање. Одлуку о образовању, врсти и величини јединица цивилне заштите доноси орган- утврђен општим актом привредног друштва или другог правног лица.

6. ПРЕГЛЕД ОЧЕКИВАНИХ ТРОШКОВА И ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ПРИЈЕДОРА

6.1. Извори финансирања заштите и спасавања

Заштита и спасавање становништва, материјалних добара на подручју града Приједора према одредбама Закона о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама финансира се из следећих извора:

- буџета града Приједора и буџета Републике Српске,
- средстава Ватрогасног савеза Републике Српске,
- прилога, донација, поклона, међународне помоћи и
- других извора у складу са законом.

Мјере и активности које се финансирају из Буџета града Приједора су следеће:

- припремање, опремање и обуку и рад штабова за ванредне ситуације, јединица цивилне заштите и повјереника,
- трошкове учешћа субјеката заштите и спасавања у спровођењу мјера заштите и спасавања,
- обуку становништва у области заштите и спасавања,
- санирање дијела штета насталих од елементарне непогоде и друге несреће у складу са материјалним могућностима, и одлуком Скупштине града Приједора и Градоначелника града Приједора.

Из Буџета Републике Српске се финансира:

- пружање материјалне помоћи субјектима заштите и спасавања у спровођењу мјера заштите и спасавања,
- пружање материјалне помоћи ради уклањања посљедица елементарне непогоде или друге несреће и осигурања основних услова за живот у угроженом подручју,
- санирање дијела штета насталих од елементарне непогоде и друге несреће у складу са материјалним могућностима и
- друге потребе заштите и спасавања у складу са законом.

6.2. Планирана средства

Буџет Града Приједора:.....	2.400.000,00	КМ
Буџет Републике Српске:	1.500.000,00	КМ
Средства Ватрогасног савеза Републике Српске:.....	420.000,00	КМ
Донаторска средства:.....	80.000,00	КМ

Укупно: **4.400.000,00** **КМ**

Планирана средства за реализацију плана заштите и спасавања која се односе на издвајање из Буџета града Приједора орјантационо представљају ниво издвајања за потребе цивилне заштите који је предвиђен Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама, а њихово кориштење је предвиђено за реализацију

најзначајнијих и приоритетних активности и пројеката који омогућавају ефикасно функционисање система заштите и спасавања на подручју града Приједора. Реализација осталих пројеката од значаја за систем заштите и спасавања који су предвиђени овим документом обухваћени су стратешким развојним документима: Интегралном стратегијом развоја града Приједор за период 2014 -2024., Стратешким планом добре управе у сектору вода на подручју града Приједора, Стратешким планом управљања чврстим отпадом и другим развојним и планским документима.

Табела бр. 29. Трошкови финансирања за реализацију приоритетних планираних активности

ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ	Финансијско улагање КМ/год.	Финансијско улагање КМ (за 4 год.)
Опремање и обучавање ГШЗВС и других структура ЦЗ	10.000	40.000
Спровођење превентивних мјера заштите и спасавања	85.000	340.000
Санирање дијела штета насталих природним или другим несрећама	200.000	800.000
Збрињавање угрожених и настрадалих	30.000	120.000
Набавка средстава и опреме за заштиту и спасавање	250.000	1 000.000
Обука становништва	5.000	20.000
Радови на чишћењу корита водотока	200.000	800.000
Изградња и одржавање водопривредних објеката	200.000	800.000
Заштита становништва од заразних болести	30.000	120.000
Заштита животне средине	90.000	360.000

6.3.Рекапитулација

У периоду 2016.-2020. године, планирано је да се на подручју града Приједора , за реализацију пројеката активности и задатак, који су од најширег значаја за заштиту и спасавање становништва и материјалних добара утроши укупно: **4.400.00,00 КМ**.

У оквиру наведеног износа планирано је, у периоду 2016. до 2020. године, године, финансирају сљедећи пројекти, активности и задаци:

Табела бр. 30. Рекапитулација трошкова за реализацију пројеката ,активности и задатака на заштити и спасавању у периоду од 2016.-2020. год.

ПЛАНИРАНИ ПРОЈЕКТИ , АКТИВНОСТИ И ЗАДАЦИ	ИЗНОС (КМ)
Опремање и обучавање ГШВС и других субјеката ЦЗ	40 000 КМ
Превентивне мјере заштите и спасавања	340 000 КМ
Набавка средстава и опреме за заштиту и спасавање	1 000 000 КМ
Санирање дијела штета насталих услед природних и других несрећа	800 000 КМ
Збрињавање угрожених и страдалих	120 000 КМ
Обука становништва	20 000 КМ
Регулација корита водотока и одржавање водозаштитних објеката	800 000 КМ
Радови на чишћење корита водотока	800 000 КМ
Заштита становништва од заразних болести	120 000 КМ
Заштита животне средине	360 000 КМ
Укупно :	4.400 000 КМ

Командант штаба

Марко Павић с.р.